

NATIONAL AGENCY
for HIGHER EDUCATION
QUALITY ASSURANCE
(UKRAINE)

Self-Assessment Report

The National Agency for
Higher Education Quality
Assurance (NAQA)

Київ ♦ 2021

НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Звіт самооцінювання

Національне агентство із
забезпечення якості
вищої освіти

Київ ♦ 2021

UDC 378(477)

© The National Agency for Higher Education Quality Assurance
(Ukraine), 2021

УДК 378(477)

© Національне агентство із забезпечення якості вищої
освіти, 2021

ТОС

1. Introduction	5
2. Development of self-assessment report	7
3. Ukrainian higher education and quality assurance of higher education in Ukraine	9
3.1. Information about the national higher education system in Ukraine	9
3.2. National qualifications framework	13
3.3. Reforms in higher education system	15
3.4. Students and doctoral applicants	23
4. History, profile and activities of the Agency	27
4.1. History of the Agency	27
4.2. NAQA mission and strategy	27
4.3. NAQA organization	30
4.4. Activities of the Agency	36
5. NAQA's quality assurance processes and methodology	41
6. NAQA's internal quality assurance procedures	47
7. NAQA's international activities	48
8. Compliance with European Standards and Guidelines (Part 3)	53
8.1. ESG Standard 3.1: Activities, policy and processes for quality assurance	53
8.2. ESG Standard 3.2: Official status	56
8.3. ESG Standard 3.3: Independence	58
8.4. ESG Standard 3.4: Thematic analysis	60

Зміст

1. Вступ	5
2. Розробка звіту самооцінювання	7
3. Вища освіта та забезпечення якості вищої освіти в Україні	9
3.1. Інформація про національну систему вищої освіти в Україні	9
3.2. Національна рамка кваліфікацій	13
3.3. Реформи у системі вищої освіти	15
3.4. Студенти та здобувачі наукових ступенів	23
4. Історія, профіль та діяльність Агентства	27
4.1. Історія Агентства	27
4.2. Місія та стратегія Національного агентства	27
4.3. Структура Національного агентства	30
4.4. Діяльність Національного агентства	36
5. Процес та методологія забезпечення якості Національним агентством	41
6. Процедури внутрішнього забезпечення якості Національного агентства	47
7. Міжнародна діяльність Агентства	48
8. Відповідність Стандартам та рекомендаціям щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015) (Частина 3)	53
8.1. Стандарт ESG 3.1: Діяльність, політика і процеси щодо забезпечення якості	53
8.2. Стандарт ESG 3.2: Офіційний статус	56

8.5. ESG Standard 3.5: Resources.....	63
8.6. ESG Standard 3.6: Internal quality assurance and professional conduct.....	70
8.7. ESG Standard 3.7: Cyclical external review of agencies.....	74
9. Compliance with European Standards and Guidelines (Part 2)	76
9.1. ESG Standard 2.1: Consideration of internal quality assurance.....	76
9.2. ESG Standard 2.2: Designing methodologies fit for purpose.....	78
9.3. ESG Standard 2.3: Implementing processes.....	80
9.4. ESG Standard 2.4: Peer-review experts.....	84
9.5. ESG Standard 2.5: Criteria for outcomes	85
9.6. ESG Standard 2.6: Reporting.....	86
9.7. ESG Standard 2.7: Complaints and appeals.....	86
10. Information and opinions of NAQA's key stakeholders	90
11. Current challenges and areas for future development.....	95
12. SWOT analysis	100
Appendices.....	104
Lists of used abbreviations	113
8.3.	

Стандарт ESG 3.3: Незалежність	58
8.4. Стандарт ESG 3.4: Тематичний аналіз	60
8.5. Стандарт ESG 3.5: Ресурси	63
8.6. Стандарт ESG 3.6: Внутрішнє забезпечення якості і професійна поведінка	70
8.7. Стандарт ESG 3.7: Циклічна зовнішня перевірка агентств	74
9. Відповідність Стандартам та рекомендаціям щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015) (Частина 2)	76
9.1. Стандарт ESG 2.1: Урахування внутрішнього забезпечення якості	76
9.2. Стандарт ESG 2.2: Розроблення методологій, що відповідають меті.....	78
9.3. Стандарт ESG 2.3: Процеси запровадження.....	80
9.4. Стандарт ESG 2.4: Незалежні (зовнішні) експерти.....	84
9.5. Стандарт ESG 2.5: Критерії для результатів.....	85
9.6. Стандарт ESG 2.6: Звітування	86
9.7. Стандарт ESG 2.7: Скарги та апеляції	86
10. Інформація та думки основних стейкхолдерів Національного агентства	90
11. Сучасні виклики та напрями подальшого розвитку.....	95
12. SWOT-аналіз.....	100
Додатки	104
Перелік використаних абревіатур.....	113

1. Introduction

This report has been prepared to showcase the activities of the National Agency for Higher Education Quality Assurance (NAQA) with respect to implementation of the European Standards and Guidelines for quality assurance in European Area of Higher Education (ESG 2015) as a prerequisite for external review by the European Association of Quality Assurance of Higher Education (ENQA) and inclusion in the European Quality Assurance Register for Higher Education (EQAR). Although NAQA is not applying for full ENQA membership this year, the report developed in accordance with ENQA requirements will serve as an appropriate basis for further development of the Agency and for critical analysis of its own activities.

The Ukrainian higher education quality assurance system has been launched recently and is still in the process of development. Reforms in the Ukrainian higher education sector started after 2014 and are aimed at establishing a system aligned with the European higher education and research area (EHEA) principles, to develop quality assurance system at national and institutional levels and to actively engage students, employers and the other stakeholders into decision-making and quality assurance processes, to fight against corruption, and to develop decentralization and autonomy of higher education institutions.

The creation, launch and functioning of the NAQA is an objective necessity and a logical step within the Bologna process and in the process of European integration of Ukraine. Similar quality assurance agencies have been established in all EHEA countries, and by 2019 Ukraine had

1. Вступ

Цей звіт має на меті представити діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство) стосовно впровадження Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015) як необхідної умови зовнішньої перевірки з боку Європейської асоціації забезпечення якості вищої освіти (ENQA) та включення до Європейського реєстру забезпечення якості вищої освіти (EQAR). Незважаючи на те, що Національне агентство не подає заявки на повне членство в ENQA в цьому році, звіт, підготовлений відповідно до вимог ENQA, слугуватиме належною основою для подальших розробок Агентства та для критичного аналізу власної діяльності.

Система забезпечення якості вищої освіти в Україні почала імплементуватися нещодавно і все ще знаходиться в процесі розвитку. Реформування українського сектору вищої освіти розпочалося після 2014 року, маючи на меті створення системи, яка б узгоджувалась з принципами та підходами Європейського простору вищої освіти (ЄПВО), розбудову системи забезпечення якості на національному та інституційному рівнях, а також широке залучення студентів, роботодавців та інших заінтересованих сторін до процесу прийняття рішень і забезпечення якості, боротьбу з корупцією, децентралізацію, утвердження автономії закладів вищої освіти.

Створення, запуск і функціонування Національного агентства є об'єктивною необхідністю й логічним кроком в рамках

been virtually the only country where the quality assurance system did not function properly according to ESG-2015.

The preparation of this self-assessment report (SAR) has been guided by the requirements of ENQA and follows its suggested structure. SAR presents the analysis of NAQA activities in compliance with ESG Part 2 and Part 3.

Болонського процесу й європейської інтеграції України. Аналогічні агентства із забезпечення якості створені в усіх країнах ЄПВО, і до 2019 року Україна була, фактично, чи не єдиною країною, де належним чином не функціонувала система забезпечення якості відповідно до ESG-2015.

Керуючись вимогами та структурою, запропонованою ENQA, Національне агентство підготувало цей звіт самооцінювання. У ньому Агентство демонструє аналіз своєї діяльності відповідно до частин 2 та 3 ESG-2015.

2. Development of self-assessment report

In early March 2020, following discussions and online meetings of both NAQA members and the Secretariat staff, a project team was established to develop the self-assessment report (SAR). This team included 15 people who, in accordance with their functional responsibilities, had information on all areas of the NAQA's activities. They consolidated the experience and knowledge of most NAQA members and Secretariat staff and also studied international experience in higher education quality assurance as well as self-assessment reports of foreign agencies. During the first stage, the goals were defined and a plan for preparing a self-assessment report was developed.

The development of NAQA's SAR stems from the wish to analyse and improve NAQA activities.

Preparation of the report has the following purposes:

- At the national level, to demonstrate the willingness and ability to critically evaluate our own activities, to conduct the internal evaluation;
- At the international level, to highlight the NAQA's use of established European self-assessment practices and to demonstrate the compliance of the NAQA's activities with ESG 2015, the NAQA's openness and commitment to internationalization;
- To receive meaningful feedback from international experts as well as Ukrainian stakeholders.

2. Розробка звіту самооцінювання

На початку березня 2020 року, після обговорення та проведення онлайн-зустрічей з членами Національного агентства та співробітниками секретаріату була створена робоча група з розробки звіту самооцінювання (SAR). До робочої групи увійшло 15 осіб, які, відповідно до своїх функціональних обов'язків, володіють інформацією щодо усіх сфер діяльності Національного агентства, здатні консолідувати досвід і знання більшості членів Національного агентства і співробітників секретаріату, а також вивчити іноземний досвід забезпечення якості вищої освіти та підготовки звітів самоаналізу. На першому етапі були визначені цілі й сформований план підготовки звіту самооцінювання.

Підготовка звіту самооцінювання Національного агентства зумовлене прагненням здійснювати постійний самоаналіз і вдосконалювати свою діяльність.

Серед цілей підготовки звіту виокремлено такі:

- на національному рівні — продемонструвати бажання та спроможність критично оцінювати власну діяльність, провести внутрішнє оцінювання діяльності Національного агентства;
- на міжнародному рівні — висвітлити використання Національним агентством усталених європейських практик самооцінювання та продемонструвати відповідність діяльності Національного агентства ESG-2015, відкритість та прагнення Національного агентства до інтернаціоналізації;
- отримати змістовний зворотний зв'язок від іноземних фахівців, а також українських стейкхолдерів.

3. Ukrainian higher education and quality assurance of higher education in Ukraine

3.1. Information about the national higher education system in Ukraine

According to Law of Ukraine No. 1556-VII “On Higher Education” of 01.07.2014, the higher education system consists of the following:

1) Higher education institutions of all ownership forms. There are three types of HEIs: state-owned, communal (also recognized as related to the state) and private.

2) Levels and degrees (qualifications) of higher education. Training of specialists with higher education is carried out according to the relevant educational or scientific programmes at the following levels of higher education: initial level (short cycle); first (bachelor’s) level; second (master’s) level; third (educational-research / educational-creative) level. Higher education at each level involves the successful implementation of the relevant educational or research programme, which is the basis for awarding the appropriate degree of higher education, respectively: 1) junior bachelor; 2) bachelor; 3) master; 4) doctor of philosophy / doctor of arts.

3) Areas of knowledge and specialties. The list of areas of knowledge and specialties is developed on the basis of the International Standard Classification of Education (ISCED) and approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine. Today there are 29 areas of knowledge and 121 specialties.

3. Вища освіта та забезпечення якості вищої освіти в Україні

3.1. Інформація про національну систему вищої освіти в Україні

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII систему вищої освіти становлять:

1) Заклади вищої освіти (ЗВО) всіх форм власності.

2) Рівні та ступені (кваліфікації) вищої освіти. Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітніми програмами на таких рівнях вищої освіти: початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти; перший (бакалаврський) рівень; другий (магістерський) рівень; третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень. Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти: 1) молодший бакалавр; 2) бакалавр; 3) магістр; 4) доктор філософії/доктор мистецтва.

3) Галузі знань і спеціальності. Перелік галузей знань та спеціальностей розробляється на основі Міжнародної стандартної класифікації освіти і **затверджується Кабінетом Міністрів України**. На сьогодні існує 29 галузей і 121 спеціальність.

4) Освітні та наукові програми. Освітня програма повинна містити: перелік освітніх компонентів; їх логічну послідовність; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для

4) Study and research programmes. The study programme should contain: a list of educational components; their logical sequence; requirements for the level of education of persons who can start training under this programme; the number of ECTS credits required to complete this programme; and the expected programme learning outcomes (competencies) that the applicant must master.

5) License Terms for educational activities and license conditions for higher education. During licensing, the ability of an educational institution to conduct educational activities in accordance with the requirements in the License Terms is established.

License Terms for educational activities determine the following: 1) personnel requirements for employees who have a certain educational and / or professional qualification; 2) technological requirements for the availability of certain material and technical base together with the data that allow its confirmation.

License Terms are currently under review.

6) Governing bodies in the field of higher education. Management in the field of higher education within its powers is carried out by: 1) the Cabinet of Ministers of Ukraine; 2) the central executive body in the field of education and science; 3) sectoral state bodies, which manage institutions of higher education; 4) authorities of the Autonomous Republic of Crimea and local governments, which manage higher education institutions; 5) the National Academy of Sciences of Ukraine and the national branch academies of sciences; 6) founders of higher education institutions; 7) public self-governing bodies in the field of higher education and science; 8) National Agency for Higher Education Quality Assurance.

виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти.

5) Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності. Під час ліцензування встановлюється спроможність закладу освіти провадити освітню діяльність відповідно до встановлених Ліцензійними умовами вимог.

Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності визначають:

1) кадрові вимоги до працівників, які мають певну освітню та/або професійну кваліфікацію; 2) технологічні вимоги щодо наявності певної матеріально-технічної бази разом з даними, що дають змогу її ідентифікувати (для освітніх програм, що передбачають присвоєння професійної кваліфікації з професій, для яких запроваджено додаткове регулювання, та з урахуванням необхідності створення умов для осіб з особливими освітніми потребами).

Ліцензійні умови наразі переглядаються.

6) Органи, що здійснюють управління у сфері вищої освіти. Управління у сфері вищої освіти у межах їх повноважень здійснюється: 1) Кабінетом Міністрів України; 2) центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки; 3) галузевими державними органами, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти; 4) органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти; 5) Національною академією наук України та національними галузевими академіями наук; 6) засновниками закладів вищої освіти; 7) органами громадського самоврядування у сфері вищої освіти і науки; 8) Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

7) Stakeholders in the educational process. They are the following: 1) research, research-pedagogical and pedagogical workers (research, teaching-research, teaching staff); 2) degree-pursuing students and other persons studying in higher education institutions; 3) practitioners involved in the educational process in educational and professional programmes; 4) other employees of higher education institutions. Employers can also be involved in the educational process.

The higher education quality assurance system in Ukraine consists of the following: 1) internal quality assurance systems in higher education institutions; 2) systems of external quality assurance for educational activities of higher education institutions; 3) quality assurance systems in NAQA and independent institutions of external assessment.

Since gaining independence, Ukraine has faced growing numbers of higher education institutions accompanied by a demographic decline in the number of applicants for higher education, which of course had an impact on quality.

In 1990–1991 in Ukraine, according to publicly available data of the State Statistics Committee of Ukraine, there were only 149 higher education institutions (universities, academies, institutes), which enrolled 881,300 students. These amounts of higher education institutions and applicants for higher education were inherited by Ukraine at the beginning of its independence from the Soviet system of higher education which ceased to exist.

Exactly ten years later, in 2000–2001, there were already twice as many higher education institutions: 315 universities, academies and institutes. There were also almost one and a half million students (1,402,900). Until 2010, the number of higher education institutions had been constantly growing primarily due to an increase in the number

7) Учасники освітнього процесу. Учасниками освітнього процесу у закладах вищої освіти є: 1) наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники; 2) здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються у закладах вищої освіти; 3) фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу на освітньо-професійних програмах; 4) інші працівники закладів вищої освіти. До освітнього процесу необхідно залучати роботодавців.

Система забезпечення якості вищої освіти в Україні складається із: 1) системи забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості); 2) системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти; 3) системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання якості вищої освіти.

За часи незалежності в Україні спостерігається обернено пропорційний ріст кількості закладів вищої освіти (далі — ЗВО) на тлі скорочення кількості здобувачів вищої освіти, що, звісно, має свій вплив на якість.

Так, у 1990–1991 н. р. в Україні, відповідно до відкритих у вільному доступі даних Державної служби статистики України, нараховувалося 149 ЗВО (університети, академії, інститути), в яких навчалось 881 300 студентів. Ця кількість ЗВО та здобувачів вищої освіти на початку незалежності України були спадком радянської системи вищої освіти, що припинила своє існування.

Рівно через десять років у 2000–2001 н. р. таких ЗВО було вже удвічі більше — 315 університетів, академій, інститутів. Студентів нараховувалося також майже півтора мільйона (1 402 900 осіб). До 2010 року кількість ЗВО за рахунок насамперед приватних і розширення

of private institutions and to the expansion of the branch networks among both state and public institutions. The number was growing despite a significant reduction in the amount of school graduates and a general decline of the country's economy when the country was not able to finance such network of higher education institutions sufficiently.

A sharp increase in the number of HEIs required an increase in the number of teachers able to support the educational process. This, in particular, led to a mass migration of school teachers to universities where there was a lack of teachers for practical and laboratory classes and in some cases even for lectures. This wave marked the beginning of another important process, the “massification” of postgraduate education and a rapid increase in the number of defended theses which were, frankly speaking, of low research quality, a fact that also impacted the overall state of higher education in Ukraine. As a result, after 2010 people started talking about amalgamation or merging universities, institutes, and academies to a level that our society actually required, and most importantly, that our economy could support. However, no real steps have yet been taken in this regard — for many reasons, including a lack of understanding of the mechanisms for closing or merging higher education institutions.

The analysis of the higher education system and its transformation processes in the context of Ukraine's entry into the European Higher Education Area as of 2013–2014 was presented in the detailed research entitled **“Monitoring the Integration of the Ukrainian Higher Education System into the European Higher Education and Research Area”**. The statistical information presented in that report covered a very wide range of representative material on 325 higher education institutions (229 of which are state and municipal and 96 private) which enrolled more than 2 million students.

мережі відокремлених структурних підрозділів як державних, так і приватних постійно зростала, незважаючи на суттєве скорочення кількості випускників шкіл і загальний спад економіки країни, яка була не спроможна достатньою мірою профінансувати таку мережу ЗВО.

Помітне зростання кількості ЗВО вимагало збільшення кількості викладачів, які б забезпечували освітній процес. Це, зокрема, стало причиною суттєвого відтоку вчителів шкіл до університетів, де не вистачало викладачів для проведення практичних і лабораторних занять, а часом — навіть лекційних. Водночас бере свій початок ще один важливий процес — «масовізація» аспірантури та різке зростання кількості захищених дисертацій, іноді низької наукової якості, що також справляє вплив на загальний стан вищої освіти в Україні. Як наслідок, після 2010 року простежується ініціювання укрупнення або об'єднання університетів, інститутів, академій до такої обґрунтованої кількості, якої реально потребує наше суспільство і, що найголовніше, зможе витримати наша економіка. Проте реальних кроків, зокрема й через нерозуміння механізмів закриття або об'єднання закладів вищої освіти, не було здійснено досі¹.

Аналіз стану системи вищої освіти та її трансформаційних процесів у контексті вступу України до Європейського простору вищої освіти станом на 2013–2014 роки був представлений у детальному дослідженні під назвою **«Моніторинг інтеграції української системи вищої освіти в Європейський простір вищої освіти та наукового дослідження»**. Представлена в цьому звіті статистична інформація охоплювала широкий спектр репрезентативного матеріалу про 325

¹ Див., наприклад: Щудло С. А. Масовізація вищої освіти: інституційна пастка чи суспільне благо? // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер.: Соціологія. 2014. Т. 234, Вип. 222. С. 65–69.

The 2014–2015 academic year showed a significant decline in the number of universities, academies, and institutes. Such processes were undoubtedly caused by the annexation of the Crimean Peninsula and Russia's armed aggression in Eastern Ukraine. In subsequent years, the figure showed slight fluctuations. Thus, according to USEDE, in 2020 there were **1,089 higher education institutions, which taught approx. 1.65 million applicants for the degrees of "junior bachelor", "bachelor", "specialist" and "master"**.

To complete this section, we offer another interesting observation. **Actual population of Ukraine is approximately 41.9 million.** These figures allow us to claim that there are about 6.7 higher education institutions per 1 million people in our country.

3.2. National qualifications framework

The National Qualifications Framework (NQF) is a systematic and competency-based description of qualification levels of education. Each level is a completed stage of education characterized by the level of complexity of the study programme and a set of personal competencies, which are usually defined by the standard of education and correspond to a certain level of NQF.

NQF is intended for use by executive authorities, institutions and organisations implementing state policy in the field of education, employment and social and labour relations, educational institutions, employers, other legal entities and individuals for the purpose of development, identification, correlation, recognition, planning and development of qualifications.

Ukraine is currently modernising its educational and professional

закладів вищої освіти (з них 229 — державні й муніципальні, 96 — приватні), в яких навчалося понад 2 мільйони студентів.

Відчутний спад кількості університетів, академій, інститутів показав 2014–2015 н. р. Такі процеси, беззаперечно, були спричинені анексією Кримського півострову та збройною агресією Росії на Сході України. У наступні роки цифра демонструвала незначні коливання. Так, за даними ЄДЕБО, у 2020 році функціонувало **1089 закладів вищої освіти, в яких навчалося бл. 1 млн. 65 тис. здобувачів ступенів «молодший бакалавр», «бакалавр», «спеціаліст» та «магістр».**

Для завершення цього підрозділу пропонуємо ще одне цікаве спостереження. **Поточне населення України становить 41,9 млн осіб.** Такі цифри дають змогу стверджувати, що в нашій державі маємо приблизно 6,7 ЗВО на 1 млн населення.

3.2. Національна рамка кваліфікацій

Національна рамка кваліфікацій (далі — НРК) — це системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів освіти. Кожен рівень — це завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей особистості, які визначені, як правило, стандартом освіти та відповідають певному рівню НРК.

НРК призначена для використання органами виконавчої влади, установами та організаціями, що реалізують державну політику у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин; навчальними закладами, працедавцями, іншими юридичними і фізичними особами з метою розроблення, ідентифікації, співвіднесення, визнання, планування і розвитку кваліфікацій.

Україна наразі здійснює модернізацію своїх освітніх і професійних

standards, shaping an appropriate legal framework and creating conditions for involvement in the development of an innovative National Qualifications System (NSC) with the assistance of European Training Foundation (ETF) and other stakeholders.

Presently NQF does not perform its main functions:

- within Ukraine, that would be design, comparison and mutual coordination of educational and professional qualifications;
- at the international level, that would be ensuring the clarity of Ukrainian qualifications and their comparability with foreign counterparts.

This is due to two reasons:

1. Inconsistency of NQF levels with the levels of European Qualifications Framework (EQF); as a consequence, NQF (established in 2011) is still not self-certified and remains invisible in the European Higher Education Area.
2. Lack of methodological support necessary for the actual use of NQF in the development of educational and professional qualifications and their coordination with each other.

Both causes need to be addressed consistently. The first step towards bringing NQF in line with ERC was the amendments to the Law of Ukraine “On Education” adopted in early 2020, which set the task of bringing the number of NQF levels in line with ERC, i.e., up to eight. In pursuance of the Law, in June 2020 the Cabinet of Ministers approved a new version of NQF, which is now equal in the number of levels and generally corresponds to ERC in terms of descriptors. The next step is to conduct self-analysis and certification in the European Higher Education Area.

стандартів, формує відповідну законодавчо-нормативну базу, створює умови за сприяння Європейського фонду освіти (ЄФО) для залучення до процесів розбудови нової інноваційної Національної системи кваліфікацій (НСК) всіх зацікавлених сторін (стейкхолдерів).

На сьогодні НРК ще не виконує своїх основних функцій:

- в Україні — проектування, порівняння та взаємного узгодження між собою освітніх та професійних кваліфікацій;
- на міжнародному рівні — забезпечення зрозумілості наших кваліфікацій та їх порівнюваності із закордонними відповідниками.

Це обумовлено двома причинами:

1. Невідповідністю рівнів НРК рівням Європейської рамки кваліфікацій (ЄРК) і, як наслідок, НРК (створена в 2011 р.) залишається все ще не самосертифікованою і невидимою на Європейському просторі вищої освіти.
2. Відсутністю методологічної та методичної підтримки, необхідних для реального використання НРК під час розроблення освітніх та професійних кваліфікацій та їх узгодження між собою.

Обидві причини необхідно послідовно усунути. Першим кроком до узгодження НРК з ЄРК стали прийняті на початку 2020 р. зміни до Закону України «Про освіту», якими ставиться завдання узгодити кількість рівнів НРК з ЄРК, тобто звести їх до восьми. На виконання Закону в червні 2020 р. Кабінет Міністрів затвердив нову редакцію НРК, яка тепер за кількістю рівнів дорівнює, а за дескрипторами загалом відповідає ЄРК. На черзі — проведення самоаналізу та сертифікація її в Європейському просторі вищої освіти.

After that, it is necessary to develop and approve at the appropriate level methods of describing study programmes and professional standards based on the new NQF. This will be an important step in improving the quality of higher education programmes, as it will provide an appropriate tool for evaluating study programmes for their compliance with the level of higher education and the level of NQF.

Another important task is to create a concept for the development of sectoral qualifications frameworks that will serve as a bridge between NQFs and study programmes, which will enhance their academic level and meet the needs of current and future labour markets.

3.3. Reforms in higher education system

The starting point of modern reforms in higher education was the **Law of Ukraine “On Higher Education”** in 2014, which is still a guideline to necessary changes in this area and an enabler for most professional discussions on the implementation, realization, achievement of certain regulations of this document.

The key areas of reforms in national higher education include:

1. Structural changes in the higher education system. The adoption of the **Law of Ukraine “On Professional Pre-Higher Education”** in 2019 contributed to the separation of higher education institutions from institutions that serve as centres for obtaining full and partial qualifications in the fields of professional and vocational education, as well as qualified centres to assess and acknowledge learning outcomes, in particular those obtained through non-formal or informal education, assignment and/or validation of professional qualifications of the appropriate level. Educational activities on professional junior

Після цього необхідно розробити та затвердити на відповідному рівні методики опису освітніх програм і професійних стандартів, засновані на новій НРК. Це стане важливим кроком у підвищенні якості програм вищої освіти, оскільки забезпечить відповідний інструмент оцінювання освітніх програм на предмет їх відповідності рівню вищої освіти та рівню НРК.

Також важливим завданням є створення концепції розроблення галузевих рамок кваліфікацій, які слугуватимуть містком між НРК та освітніми програмами, що підвищить їх академічний рівень та відповідність потребам нинішнього та майбутнього ринків праці.

3.3. Реформи у системі вищої освіти

Точкою відліку сучасних реформ у вищій освіті став **Закон України «Про вищу освіту»** 2014 р., який і нині є дороговказом не лише для необхідних змін у цій сфері, а й більшості фахових дискусій про імплементацію, реалізацію, впровадження тих чи інших норм цього документа.

До ключових напрямів реформування вітчизняної вищої освіти належать:

1. Структурні зміни у системі вищої освіти. Прийняття у 2019 р. **Закону України «Про фахову передвищу освіту»** сприяло виокремленню із системи вищої освіти закладів фахової передвищої освіти як центрів здобуття повних та часткових кваліфікацій у сферах фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти, а також як кваліфікаційних центрів, уповноважених на оцінювання і визнання результатів навчання, зокрема здобутих шляхом неформальної чи інформальної освіти,

bachelor's degree level began in 2020. Higher educational institutions of the first and second accreditation levels, which in the higher education system train specialists of the educational and qualification level of the junior specialist will not be allowed to maintain their status of a college in 2020 under the Law of Ukraine "On Higher Education" but rather will acquire the status of an institution of professional pre-higher education.

2. Granting managerial, financial and academic autonomy to higher education institutions (HEIs) which incorporates the following:

- Change of the rector election system and university management, namely: introduction of direct democratic elections of the rector by university staff; establishment of an electronic rating voting system in one round; introduction of KPIs (Key Performance Indicators) in the contract with the heads of higher education institutions as a means of measuring their efficiency and with provisions enabling contract termination in cases of non-fulfilment; granting the head of the higher education institutions the right to independently appoint deputies, heads of faculties, institutes and other structural subdivisions based on the results of competitive selection and provide the winners with contracts; expanding the range of issues that the higher education institutions independently determine in their charter, in particular their structure.
- Introduction of a formula-based approach to the distribution of public funding since January 1, 2020, which involves distribution of funding according to the formula in which each institution will receive 80% of its previous year's budget, and the rest of public funds will be distributed among universities depending on the indicators at the following levels: university; regional coefficient; students pool; employment of graduates (after 2021); the amount of funds for

присвоєння та/або підтвердження професійних кваліфікацій відповідного рівня. Освітня діяльність з підготовки за освітньо-професійним ступенем фахового молодшого бакалавра започатковується у 2020 р. Заклади вищої освіти I-II рівнів акредитації, які в системі вищої освіти здійснюють підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста і до 2020 року не отримують статусу коледжу, відповідно до Закону України «Про вищу освіту», набувають статусу закладу фахової передвищої освіти.

2. Надання управлінської, фінансової й академічної автономії закладам вищої освіти (ЗВО), що передбачає:

- зміну системи обрання та роботи менеджменту ЗВО, а саме: запровадження процедури прямих демократичних виборів ректора колективом; встановлення електронного формату рейтингового голосування в один тур; уведення KPI (Ключові показники ефективності — Key Performance Indicators) у контракт з керівником ЗВО як індикатора ефективності його діяльності, а їх невиконання — підстави для розірвання контракту; надання керівникові ЗВО права самостійно призначати заступників, керівників факультетів та інститутів, інших структурних підрозділів за результатами конкурсного відбору на контрактній основі; розширення кола питань, які ЗВО самостійно визначає у своєму статуті, зокрема щодо формування своєї структури;
- запровадження з 1 січня 2020 р. формульного підходу до розподілу державного фінансування, що полягає у розподілі коштів за формулою, у якій кожен заклад отримує 80 % свого бюджету попереднього року, а решта державних коштів буде розподілятися між університетами, залежно від таких

research that the university attracts from extra-budgetary sources; and position in international rankings. This approach provides a level playing field for all higher education institutions and also encourages universities to increase their own efficiency, improve the quality of education, enter international rankings, and raise funds from business and international organizations.

3. Introduction of a student-centred approach to the organization of the educational process, which provides: encouragement of higher education students to be autonomous and responsible parties of the educational process; creating an educational environment focused on meeting the needs and interests of higher education seekers, in particular providing opportunities for constructing individual educational paths; building the educational process on the basis of mutual respect and partnership between the participants of the educational process; ensuring legislative guarantees for the activities of student government bodies.

4. Implementation of higher education standards developed according to a competence-based approach. Higher education standards are developed for each level of higher education within each specialty in accordance with the National Qualifications Framework. Newly designed standards do not specify how to teach, what courses to teach, etc.; they record expected learning outcomes. The rest is left to the university's consideration and to the individual teacher. In order to develop new standards, the Ministry of Education and Science has established a Research and Methodology Council and research and methodology commissions. For the first time, this was done via an open competition, to which anyone with the necessary knowledge and skills could apply.

показників: масштаб університету; регіональний коефіцієнт; контингент студентів; працевлаштування випускників (з 2021 року); обсяг коштів на дослідження, які університет залучає з позабюджетних джерел; позиції у міжнародних рейтингах. Такий підхід забезпечує рівні умови для усіх ЗВО, а також стимулює ЗВО підвищувати власну ефективність, покращувати якість освіти, долучатися до участі у міжнародних рейтингах, залучати кошти від бізнесу та міжнародних організацій.

3. Упровадження студентоцентрованого підходу до організації освітнього процесу, що передбачає: заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу; створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії; побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу; законодавче забезпечення гарантії діяльності органів студентського самоврядування.

4. Упровадження стандартів вищої освіти, що розробляються на основі компетентнісного підходу. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій. Стандарти нового покоління не вказують, як навчати, які курси викладати тощо; вони визначають очікувані результати навчання. Решта лишається на розсуд університету та конкретного викладача. Задля розробки нових стандартів МОН створило Науково-методичну раду та науково-методичні комісії. Уперше це було здійснено через механізм відкритих конкурсів, до участі у яких могли подаватись усі охочі, що мають необхідні знання та навички.

5. Introduction of norms to ensure academic and research integrity as elements of the internal quality assurance system. Among others, the following measures should be included:

- formation of a university system of academic integrity to include “regulatory framework” — “information base” — “structural units and commissions” — “implementation tools” — “control tools”;
- establishment of academic responsibility for violation of academic and research integrity;
- dissertations and qualification papers to be made publicly accessible (in repositories);
- inclusion of modules dedicated to academic and research integrity in the framework of students’ training and advanced training of HEI staff;
- use of commercial software products and open access programmes to check for possible textual and other borrowings without proper citation in educational, qualification, research-methodological, research papers, reports on the results of research funded by the state and / or local budgets, etc.;
- development of a number of explanatory documents and publications on academic and research integrity;
- implementation of projects to develop measures to prevent academic and research dishonesty.

6. Reforms of postgraduate studies according to European standards involve the training of doctors of philosophy through new structured educational and research programmes for students of the third level of higher education; the need for a university or research institution to be licensed for such programmes; the educational component of such postgraduate training to amount to 30–60 ECTS credits (equivalent to one or two full semesters of study). The content of the educational

5. Упровадження у закладах вищої освіти норм забезпечення академічної доброчесності як елементу внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти. Серед інших слід звернути увагу на такі заходи:

- формування університетської системи дотримання академічної доброчесності: «нормативна база» — «інформаційна база» — «структурні підрозділи та комісії» — «інструменти впровадження» — «інструменти контролю»;
- встановлення академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності;
- розміщення у відкритому доступі (репозитарії) дисертаційних та кваліфікаційних робіт;
- упровадження модулів, присвячених академічній доброчесності в межах навчання здобувачів вищої освіти та підвищення кваліфікації співробітників закладів вищої освіти;
- використання програмних продуктів і програм відкритого доступу для перевірки на можливу наявність текстових та інших запозичень без належного цитування у навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних, наукових роботах, звітах за результатами виконання науково-дослідних робіт, що фінансуються за рахунок державного та/або місцевого бюджетів тощо;
- розроблення роз’яснювальних документів та публікацій за тематикою академічної доброчесності;
- реалізація проєктів щодо розробки заходів для попередження академічної недоброчесності.

6. Реформування аспірантури за європейськими стандартами передбачає підготовку докторів філософії за новими структурованими освітньо-науковими програмами здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти; необхідність для ЗВО або наукової

component is determined by the institution in which the graduate programme is opened; increase of the normative term of postgraduate training from three to four years; defence of Ph.D. dissertations in one-time councils formed especially for this defence, a system that corresponds to international practice.

As of July 2020, NAQA has developed:

- Regulations on the accreditation of specialised research councils (specialised councils for awarding the degree of Doctor of Arts)
- Procedure for awarding the degrees of Doctor of Science and Doctor of Philosophy by specialised academic councils of higher education institutions (research institutions).

They are published on NAQA website and are at the stage of public discussion and approval with central authorities. It should be noted that the drafts of these provisions were discussed both with national stakeholders (including the Research Committee, higher education institutions, representatives of sectoral academies of sciences and young scientists) and with European experts from France, Sweden, Great Britain, and other countries.

7. The creation of a modern system of quality assurance in higher education is one of Ukraine's commitments under the Association Agreement with the European Union. Quality improvement of higher education in accordance with the requirements of the "Standards and Recommendations for Quality Assurance in the European Higher Education Area – ESG" contributes to the development of: internal quality assurance system; systems of external quality assurance of educational activities of higher education institutions; the quality of higher education in general; and the creation of NAQA.

установи пройти ліцензування таких програм; наявність освітньої складової підготовки аспірантів у обсязі 30–60 кредитів ЄКТС. Зміст освітньої складової визначається рішенням установи, в якій відкрита аспірантура; збільшення нормативного терміну підготовки аспіранта з трьох до чотирьох років; захист дисертації доктора філософії у разовій раді, сформованій спеціально для цього захисту, що відповідає міжнародній практиці.

Станом на липень 2020 року Національне агентство розробило:

- Положення про акредитацію спеціалізованих вчених рад (спеціалізованих рад з присудження ступеня доктора мистецтв);
- Порядок присудження наукових ступенів доктора наук і доктора філософії спеціалізованими вченими радами закладів вищої освіти (наукових установ).

Вони оприлюднені на сайті Національного агентства та знаходяться на стадії громадського обговорення. Слід зазначити, що проекти цих положень обговорювалися як із національними стейкхолдерами (зокрема Науковим комітетом Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, закладами вищої освіти, представниками галузевих академій наук і молодих вчених), так і з європейськими експертами із Франції, Швеції, Великої Британії та інших країн.

7. Створення сучасної системи забезпечення якості вищої освіти є зобов'язанням України відповідно до Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Підвищенню якості вищої освіти відповідно до вимог «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти – ESG» сприяє розвиток: системи внутрішнього забезпечення якості ЗВО; системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності ЗВО та якості вищої освіти; створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

8. Strengthening of qualification requirements for research and teaching staff of higher education institutions. Due to the low level of trust in the internal system for evaluating the teachers' work, the main focus is on international criteria: articles in journals indexed in Scopus or Web of Science, international foreign language certificate at B2 level according to the Common European Framework of Reference for Languages; internship, training or work experience in a higher education institution of an OECD or EU member state. These requirements have been developed by the Ministry of Education and Science for the new awarding procedure for obtaining academic titles by teaching and research staff.

The scale of the planned changes, the difficult economic and political situation in the country and the lack of resources lead to a significant prolongation of higher education reforms, where progress, gradual but continuous, is of great importance.

Accreditation system before 2019

The accreditation system in Ukraine was established in 1991 to provide for state regulation of the provision of educational services and to protect the interests of their consumers. Several regulatory changes have been made since then, but the accreditation procedure has remained inextricably linked to licensing processes. In fact, accreditation provided for the verification of quantitative indicators required by the licensing conditions. Refusal of accreditation meant the cancelling of a license and, consequently, the cessation of educational activities in the given specialty.

The existing system was very complex and provided for licensing of specialties (areas), accreditation of specialties (areas), and accreditation of the institution as a whole. Each procedure provided for

8. Посилення кваліфікаційних вимог до науково-педагогічних працівників ЗВО. Зважаючи на низький рівень довіри до внутрішніх механізмів оцінювання роботи викладачів, наголос зроблено на міжнародних критеріях: наявність статей у журналах, що індексуються у наукометричних базах Scopus або Web of Science, наявність міжнародного сертифікату з іноземної мови на рівні B2 згідно із Загальноєвропейською рамкою з мовної освіти; стажування, навчання або досвід роботи у ЗВО однієї із країн-членів ОЕСР або ЄС. Зазначені вимоги втіленні МОН у новому Порядку присудження вчених звань науково-педагогічним і науковим працівникам.

Масштаб запланованих змін, складна економічна, політична ситуація в країні та брак ресурсів спричиняє тривалість реформи вищої освіти, у якій важливо поступово і неухильно просуватись уперед.

Система акредитації до 2019 року

Система акредитації в Україні започаткована в 1991 році з метою державного регулювання процесу надання освітніх послуг та захисту інтересів їх споживачів. З того часу було внесено декілька регуляторних змін, проте процедура акредитації залишалась нерозривно пов'язаною із процесами ліцензування. Фактично, акредитація передбачала перевірку кількісних показників, які вимагались ліцензійними умовами. Відмова в акредитації означала втрату ліцензії, а отже й припинення освітньої діяльності за спеціальністю.

Система, що існувала до 2019 року, була дуже складною і передбачала ліцензування спеціальностей (напрямів), акредитацію спеціальностей (напрямів), акредитацію закладу в цілому. Кожна процедура передбачала виконання неузгоджених приписів, вимагала оформлення надзвичайно об'ємного акредитаційного дос'є (300 сторінок і більше). Критерії та вимоги до ліцензування

the implementation of inconsistent and often contradictory instructions and required the preparation of numerous paper reports (about 300 pages). Criteria and requirements for licensing and accreditation were excessively complicated, did not take into account the peculiarities of different areas of training, were interpreted differently by experts, and ensued in complex and non-transparent calculations. The general approach was to control, not to trust.

Despite the declaration of voluntary participation in accreditation by universities, existing practices made such participation mandatory as only accredited specialties had the right to issue a state diploma. HEIs did not have the right to issue their own educational documents.

Accreditation of HEIs was carried out through the examination of professional councils. At the stage of formation of the accreditation system in Ukraine they operated on the basis of leading educational institutions and prepared an expert opinion, the basis for decision-making. However, this approach showed a number of shortcomings. The primary one was monopolization when each specialty was assessed as a competitor at the market of educational services. At the same time, the development of branch networks and training and counselling centres throughout Ukraine was typical. Such aggressive management of individual HEIs was not supported by logistical, informational or personnel indicators, which, of course, led to a decrease in the quality of higher education.

The next step in the transformation of accreditation approaches was the establishment of state expert councils under the Department of Licensing and Accreditation of the Ministry of Education and Science under the supervision of the Deputy Minister. Decisions were made by the State Accreditation Commission of Ukraine (SAC) chaired by

та акредитації були надмірно високі, ускладнені, не враховували особливості різних напрямів підготовки фахівців, дозволяли по-різному тлумачилися експертами, передбачали складні і непрозорі розрахунки. Загальні підходи до акредитації були підходами контролю, а не оцінювання і довіри.

Попри декларування добровільної участі в акредитації з боку університетів, існуючі практики робили таку участь обов'язковою — тільки випускникам акредитованих спеціальностей навчальні заклади мали право видати диплом державного зразка. Права видавати власний документ про освіту у навчальних закладів не було.

Акредитація закладів вищої освіти здійснювалася через експертизу фахових рад, які, на етапі становлення системи акредитації в Україні, функціонували на базі провідних навчальних закладів, готували експертний висновок, що був підставою для прийняття рішення. Проте такий підхід показав низку недоліків, основний з яких — це спроба монополізації, коли відкриття підготовки за аналогічними спеціальностями оцінювалось як поява конкурента на ринку надання освітніх послуг. У той же час відбувся розвиток мереж філій та навчально-консультативних пунктів по всій Україні. Такий агресивний менеджмент окремих ЗВО не підкріплювався матеріально-технічними, інформаційними чи кадровими показниками, що, звичайно ж, привело до зниження якості вищої освіти.

Наступним етапом у трансформації підходів до акредитації було створення експертних рад при департаменті ліцензування та акредитації Міністерства освіти і науки (далі — МОН) під кураторством заступника міністра. Рішення приймалися Державною акредитаційною комісією України (ДАК), головою якої був Міністр. У складі Державної акредитаційної комісії переважали впливові

the Minister. The State Accreditation Commission was dominated by influential heads of state higher education institutions and civil servants. Information on the activities of the SAC was not available to society; accreditation decisions were normative and were not made public.

The changes adopted in 2014 eliminated the expert councils, instead launching a single intersectoral expert council, which included one representative from each industry and considered only “problematic” cases. For the first time, students became involved in the accreditation procedure.

Despite organizational changes, which, for the most part, concerned the division of powers, approaches to evaluation remained unchanged. The structure of the accreditation case included self-analysis in ten sections: 1. General characteristics of the department; 2. The structure of training and formation of the contingent of students; 3. Staffing of training; 4. Material and technical support for training; 5. Organizational, educational and methodological and informational support of training; 6. Qualitative characteristics of training; 7. Characteristics of research activity and work in postgraduate and doctoral studies; 8. International relations; 9. List of negative feedback (instructions) of controlling bodies and correction measures taken; 10. Grounds for accreditation.

In essence, the old accreditation procedure provided for the evaluation of the programme itself and the ability of the higher education institution to implement it. A key feature of accreditation in Ukraine until 2019 was the quantitative approach. Quantitative criteria provided for the compliance with state-established indicators — i.e., the availability of the appropriate percentage of teachers with research degrees, a certain number of textbooks, premises, computers and more. The advantage

керівники державних ЗВО і державні службовці. Інформація про діяльність ДАК була недоступною для широкої освітянської спільноти, рішення про акредитацію були нормативними і не оприлюднювалися.

Змінами 2014 року експертні ради ліквідовано, натомість започатковано діяльність єдиної міжгалузевої експертної ради, яка включала в себе одного представника від кожної галузі та розглядала виключно «проблемні» справи. Уперше до процедури акредитації залучалися студенти.

Попри організаційні зміни, які, в переважній більшості, стосувалися розподілу повноважень, підходи до оцінювання залишалися незмінними. Структура акредитаційної справи включала в себе самоаналіз за десятьма розділами: 1) загальна характеристика ЗВО та випускової кафедри; 2) структура підготовки фахівців та формування контингенту студентів; 3) кадрове забезпечення підготовки фахівців; 4) матеріально-технічне забезпечення підготовки фахівців; 5) організаційне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення підготовки фахівців; 6) якісні характеристики підготовки фахівців; 7) характеристика наукової діяльності та роботи аспірантури й докторантури; 8) міжнародні зв'язки; 9) перелік зауважень (приписів) контролюючих органів та заходи з їх усунення; 10) підстави для акредитації.

По суті, стара процедура акредитації передбачала оцінювання освітньої програми та спроможності ЗВО її реалізувати. Ключовою особливістю акредитації в Україні до 2019 року був кількісний підхід. Кількісні критерії передбачали насамперед відповідність встановленим державою показникам — наявність відповідного відсотка викладачів з науковими ступенями, певної кількості навчально-методичних посібників, приміщень, комп'ютерів тощо. Перевага кількісних критеріїв у тому, що вони є чіткими і не допускають

of quantitative criteria is that they are clear and do not allow for misreadings; the disadvantage is that they are overly formalistic, and the existing procedures allow them to be easily falsified.

Summing up, we can say that the old accreditation system used a summative model with its inherent strategy of unification of study programs. The key role in the evaluation processes was played by the Ministry of Education and Science, which emphasized the accountability of this institution. Accreditation was compulsory, perceived by universities as an inspection by a controlling institution with high corruption risks. Study programs did not receive any recommendations. Post-accreditation monitoring was insignificant and used solely for repressive purposes.

Thus, in implementing the new accreditation system NAQA aimed to introduce a new philosophy of accreditation as an advisory assessment based on European standards (ESG-2015) and minimizing all the risks mentioned above, and to correct the shortcomings that existed in the old accreditation system.

3.4. Students and doctoral applicants

According to the State Statistics Committee of Ukraine, there has been a gradual reduction in the number of students (including PhD and DS (Doctor of Science) students) in Ukraine since 2008. Namely, in the beginning of 1990–1991 academic year 881,300 higher education degree seekers studied in Ukrainian higher education institutions (universities, academies, institutes). This figure reached its peak in 2007–2008 (2,372,500 people), after which it began to gradually decrease.

різничитань, недолік у тому, що вони є надто формальними, а існуючі процедури дозволяли їх легко фальсифікувати.

Підбиваючи підсумки, можна сказати, що для старої системи акредитації використовувалась сумативна модель із притаманною їй стратегією уніфікації освітніх програм. Ключову роль у процесах оцінювання відіграло МОН, яке робило акценти на підзвітності ЗВО. Акредитація була примусовою, сприймалась університетами як перевірка контролюючою установою з високими корупційними ризиками. Освітні програми майже не отримували рекомендацій з розвитку. Постакредитаційний моніторинг був неконструктивним і застосовувався переважно з репресивною метою.

Отже, впроваджуючи нову систему акредитації, Національне агентство ставило за мету запровадити нову філософію акредитації як консультативного оцінювання, що базується на європейських стандартах ESG-2015, мінімізує усі згадані ризики й має виправити недоліки, що існували у старій системі акредитації.

3.4 Студенти та здобувачі наукових ступенів

В Україні, починаючи з 2008 року, відбувається процес поступового скорочення кількості студентів, аспірантів і докторантів. Так, на початок 1990–1991 н. р. в українських ЗВО (університети, академії, інститути) навчалося 881 300 здобувачів вищої освіти. Свого піку ця цифра сягнула у 2007–2008 н. р. — 2 372 500 осіб, після чого почала поступово зменшуватися.

Скорочення кількості здобувачів вищої освіти цілком закономірне, його причинами є ті ж чинники, що призвели до зменшення кількості ЗВО: демографічна та економічна кризи,

The decrease in the number of applicants for higher education is quite natural; its reasons are the same as those that led to a decrease in the number of higher education institutions: demographics and economic crises, the annexation of Crimea and the military aggression of the Russian Federation in Eastern Ukraine. In the coming years, if we do not attract international students, the decrease in the number of higher education institutions and the number of applicants for higher education will continue.

According to USEDE, in 2020 the number of applicants for the degrees of "junior bachelor", "bachelor", "specialist" and "master" is 1.065 million people. The largest number of them study in Kyiv (252,300 people), then - Kharkiv and Kharkiv region (134,600 people), Lviv and Lviv region (87,900 people), Dnipro and Dnipropetrovsk region (68,700 people), Odessa and Odessa region (71,400 people).

There are more higher education degree seekers in Ukraine enrolled in contract-based (tuition-paying) form of education than in budgetbased (state-funded): more than 686,000 people study on a contract basis (64.4%) and almost 379,000 people (35.6%) - at the expense of the state or local budget. Regarding the forms of education, 757,600 applicants (71.1%) study full-time, almost 306,000 people (28.7%) - part-time, and 1,600 (0.2%) - night.

Most applicants for higher education study in such specialties as "081 Law" (74,100 people), "014 Secondary Education" (63,900 people), "222 Medicine" (54,800 people), "073 Management" (52,300 people), "035 Philology" (41,800 people), "053 Psychology" (31,500 people), "122 Computer Science" (29,000 people).

If we speak of state-funding of higher education, according to the Ministry of Finance of Ukraine the studies of 345 thousand full-time students and 34 thousand part-time students are financed by the state.

анексія Криму та військова агресія Російської Федерації на сході України. У найближчі роки — якщо не брати до уваги потенційних студентів-іноземців — зменшення кількості ЗВО та кількості здобувачів вищої освіти триватиме.

За даними ЄДЕБО, у 2020 році кількість здобувачів ступенів «молодший бакалавр», «бакалавр», «спеціаліст» та «магістр» становить 1,065 млн. осіб. З них найбільша кількість навчається в Києві (252,3 тис.), далі — Харків і Харківська область (134,6 тис.), Львів і Львівська область (87,9 тис.), Дніпро і Дніпропетровська область (68,7 тис.), Одеса й Одеська область (71,4 тис.).

У закладах вищої освіти України загалом зараховано більше здобувачів вищої освіти за контрактною формою навчання, аніж за бюджетним фінансуванням: більш як 686 тис. навчається на контрактній основі (64,4 %) і майже 379 тис. (35,6 %) — за рахунок державного чи місцевого бюджету. Щодо форм навчання, то 757,6 тис. здобувачів (71,1 %) навчаються на денній формі, майже 306 тис. (28,7 %) — на заочній, і 1,6 тис. (0,2 %) — на вечірній.

Найбільше здобувачів вищої освіти навчаються на таких спеціальностях, як «081 Право» (74,1 тис.), «014 Середня освіта» (63,9 тис.), «222 Медицина» (54,8 тис.), «073 Менеджмент» (52,3 тис.), «035 Філологія» (41,8 тис.), «053 Психологія» (31,5 тис.), «122 Комп'ютерні науки» (29 тис.).

Якщо говорити про фінансування вищої освіти, за державним замовленням навчається 345 тис. студентів денної форми навчання і 34 тис. студентів заочної.

У 2018 році університети, академії, інститути України випустили майже 171 тис. студентів. Констатуємо відчутну кількісну

According to publicly available data as of November 2019, in 2018 almost 171 thousand students graduated from universities, academies, and institutes in Ukraine . There is an enormous quantitative advantage of students in the socio-economic and humanities fields, 75 thousand people. Then, in descending order, there are 28 thousand engineers, 14 thousand doctors, 12 thousand teachers, 10 thousand transport workers, 6.2 thousand natural sciences majors, 4.8 thousand architects and civil engineers, 4.8 thousand service sector employees with higher education, and almost 16 thousand representatives of other major fields.

There is also a certain discrepancy between the need of the labour market for technical specialists and the preference for economic and humanitarian profiles among entrants. As a way to regulate the labour market and in order to direct the interest of entrants in accordance with the needs of the state for the relevant specialists in 2020, the government has introduced an indicative cost of learning depending on the region and the popularity of the specialty.

It is quite difficult to speak about the graduates' quality of training as Ukraine has not yet conducted any systemic monitoring of employment. That is why it is impossible to say what percentage of young people found a job in general and in their field of study in particular.

Over the past two decades, there have also been significant changes in the number of PhD and doctoral students. We can talk about a gradual increase in the number of post-graduate students since 1991, with a peak reached in 2010 (34,653 people), and subsequent decline and alignment after the approval of the course for European Integration in 2014–2015 (28,487 people); another decline is associated with demographic factors and a significant complication of requirements

перевагу студентів соціально-економічного і гуманітарного напрямку – 75 тис. осіб. Далі у порядку спадання – 28 тис. майбутніх інже- нерів, 14 тис. медиків, 12 тис. педагогів, 10 тис. транспортників, 6,2 тис.представників природничих наук, 4,8 тис. архітекторів і будівельників, 4,8 тис. працівників з вищою освітою у сфері послуг, майже 16 тис. – представники інших спеціальностей.

Також спостерігається певна невідповідність потреб ринку праці у фахівцях технічного профілю з вибором абітурієнтами спеціальностей економічного та гуманітарного профілю. Для стимулювання інтересу абітурієнтів відповідно до потреб держави у певних фахівцях у 2020 році запроваджено індикативну вартість навчання залежно від регіону та популярності спеціальності.

Про якість підготовки випускників ЗВО говорити досить складно, адже в Україні досі не проводився і не проводиться системний моніторинг працевлаштування та ступеню задоволення працедавців рівнем підготовки молодих фахівців. А тому неможливо сказати, який відсоток молодих людей знайшов місце роботи взагалі та за спеціальністю зокрема, що вкотре вказує на нагальну потребу створення системи відстеження траєкторії руху й успішності подальшого кар'єрного зростання випускників закладів вищої освіти для адекватного аналізу якості отриманої вищої освіти.

Протягом останніх двох десятиліть відбулися також суттєві зміни й у чисельності аспірантів і докторантів. Так, можемо говорити про поступове зростання кількості аспірантів, починаючи з 1991 р., і верхню точку у 2010 р. (34 653 особи), наступний спад і вирівнювання після утвердження курсу

for the defence of dissertations along with the introduction of new PhD programmes in 2016 in accordance with the norms of the Law of Ukraine “On Higher Education” (24,786 people).

It is interesting to analyse statistics specifically with respect to the number of students pursuing the Doctor of Sciences degree. Since 1995 (1105 people), the number of such people has been more or less stable, reaching its peak in 2013 (1813 people), then showing a gradual decline, and in 2018 reaching the approximate level of 2002 (1145 people). With the implementation of stricter requirements as to the quality of doctoral theses and greater attention paid by the Ministry and financial supervision authorities to the formal qualifications of job seekers and employees, the number of students seeking the Doctor of Sciences degree began to decrease rapidly.

на європейську інтеграцію у 2014–2015 н. р. (28 487 осіб) та подальший спад, пов'язаний з демографічними чинниками і відчутним ускладненням вимог до захисту кандидатських дисертацій, запровадженням нових PhD програм відповідно до норм Закону України «Про вищу освіту» 2016 р. (24 786 осіб).

Щодо докторантів, то починаючи з 1995 р. (1105 осіб), їх кількість, більш-менш стабільна упродовж десятиліть, досягає найвищої точки 2013 р. (1813 осіб), далі демонструє поступовий спад і 2018 р. виходить на приблизний рівень 2002 р. (1145 осіб).

З посиленням вимог до захисту докторських дисертацій і більшою увагою МОН та фінансової інспекції до відповідальності здобувачів і роботодавців за успішне завершення навчання в докторантурі, кількість докторантів починає стрімко зменшуватися.

4. History, profile and activities of the Agency

4.1. History of the Agency

As a permanent collegial body that operates with the purpose of implementing governmental policy in the field of higher education quality assurance, NAQA was founded by the **Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 244 of April, 15, 2015**, according to the Law of Ukraine “On higher education” of July, 1, 2014.

The first staff set of the agency was elected in 2015; however, for a variety of reasons it never started its official work. In December 2018, according to the amended Law of Ukraine “On Education”, the new staff for NAQA was selected by an International competition commission and approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine. In the end of February 2019, NAQA formally commenced its activities, elected the Head of the Secretariat and began the selection and appointment of its staff.

4.2. NAQA mission and strategy

NAQA mission is to catalyse positive changes in higher education and to shape its quality culture. **The Strategy of NAQA until 2022** was approved by NAQA decision of April 16, 2019. NAQA’s Strategy is a guide to the above changes, defines the Agency’s mission and values, declares strategic goals and directions for their implementation.

The strategic goals of the National Agency are implemented in three main directions:

4. Історія, профіль та діяльність Агентства

4.1. Історія Агентства

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти є незалежним постійно діючим колегіальним органом, створеним постановою Кабінету Міністрів України **«Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти»** від 15 квітня 2015 року відповідно до ст. 17 Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року.

Перший склад Національного агентства було обрано у 2015 році, проте через цілу низку причин він так і не почав свою роботу. У 2018 році відбулося «перезавантаження» Національного агентства — Законом України «Про освіту» 2017 року були змінені принципи обрання членів Агентства, новий склад був обраний міжнародною конкурсною комісією та затверджений Кабінетом Міністрів України у грудні 2018 року, у січні–лютому 2019 року був обраний і затверджений Кабінетом Міністрів України керівний склад Національного агентства. Наприкінці лютого 2019 року Національне агентство офіційно розпочало свою діяльність, обрало керівника секретаріату і приступило до відбору та призначення його працівників.

4.2. Місія та стратегія Національного агентства

Місія Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти — стати каталізатором позитивних змін у вищій освіті та формування культури її якості. **Стратегія до 2022 року** була затверджена рішенням

1. Quality of educational services

- guaranteeing the quality of educational programmes through the introduction of an effective accreditation procedure and a rigorous attitude to the Agency's procedures and activities of higher education institutions;
- promoting the functioning of internal quality assurance systems in higher education institutions through the implementation of advisory and information dissemination activities and benchmarking of local quality systems;
- agreeing the standards and developing the criteria for higher education quality assurance based on best international and national practices.

2. Recognition of the quality of research results

- building a policy of research integrity through the introduction of transparent and effective procedures; zero tolerance for pseudoscience;
- introduction of certification procedures for research personnel that meet the best European standards;
- accreditation of specialized research councils on the basis of a developed provision and monitoring of their activity.

3. Ensuring the systemic impact of the National Agency's activities

- monitoring and analysis of the results of higher education institutions' activities in ensuring education quality through the implementation of accreditation procedures and certification of research personnel;
- promoting the integration of Ukraine's higher education system into the global educational and research communities by establishing partnerships with foreign quality assurance agencies, encouraging international cooperation among higher education institutions, and

Національного агентства від 16 квітня 2019 року. Ця Стратегія є дороговказом до вищезазначених змін, визначає місію та цінності Агентства, декларує стратегічні цілі та напрями їх реалізації.

Стратегічні цілі Національного агентства реалізуються за трьома головними напрямками:

1. Якість освітніх послуг

- гарантування якості освітніх програм через впровадження ефективної процедури їх акредитації та вимогливого ставлення до процедур Агентства та діяльності закладів вищої освіти;
- сприяння функціонуванню внутрішніх систем забезпечення якості освіти у закладах вищої освіти шляхом реалізації консультативно-інформаційної діяльності та бенчмаркінгу локальних систем якості;
- погодження стандартів та розробка критеріїв забезпечення якості вищої освіти на основі передових світових і національних практик.

2. Визнання якості наукових результатів

- формування політики доброчесності наукових досліджень через впровадження прозорих і ефективних процедур, нетерпимість до проявів псевдонауки;
- запровадження процедур атестації наукових кадрів, які відповідають кращим європейським стандартам;
- акредитація спеціалізованих вчених рад на підставі розробленого положення та моніторинг їх діяльності.

3. Забезпечення системного впливу діяльності Національного агентства

- моніторинг та аналіз результатів діяльності закладів вищої освіти щодо забезпечення якості освіти через проведення

recognizing educational and research degrees obtained in foreign HEIs;

- ensuring effective interaction in the field of higher education quality assurance among all stakeholders through mutual respect, restoring trust, ensuring openness in communication;
- stimulating the participation of Ukrainian higher education institutions in international educational and research rankings based on the introduction of new qualitative criteria;
- use of global best practices while respecting national educational traditions;
- building our own positive reputation through earned confidence in the Agency on the part of educational process participants and stakeholders.

These objectives are to be achieved through the implementation of the Agency's values and principles of internal culture.

NAQA's values are:

- Partnership — the ability to collaborate on the basis of equality, hearing all perspectives and respecting existing and potential partners.
- Innovation — the ability to produce and implement new ideas, technologies and techniques related to higher education quality assurance that are not used in current national practice.
- Responsibility — the ability and willingness to respond adequately to the consequences of actions and decisions taken.
- Integrity — a commitment to moral principles and standards that are consistent with the principles of professional ethics and personal integrity.
- Openness — the Agency's readiness to cooperate with all parties interested in improving the quality of higher education in Ukraine.

акредитаційних процедур і атестації наукових кадрів;

- сприяння інтеграції системи вищої освіти України в світовий освітній та науковий простір шляхом встановлення партнерських стосунків з іноземними агентствами забезпечення якості, заохочення закладів вищої освіти до міжнародної співпраці та визнання освітніх і наукових ступенів, здобутих в іноземних ЗВО;
- забезпечення ефективної взаємодії у сфері забезпечення якості вищої освіти між усіма стейкхолдерами через взаємоповагу у відносинах, відновлення довіри, забезпечення відкритості у спілкуванні;
- стимулювання участі українських закладів вищої освіти в міжнародних освітньо-наукових рейтингах на основі запровадження нових якісних критеріїв;
- використання кращих світових практик, поважаючи при цьому національні освітні традиції;
- формування власної позитивної репутації через довіру учасників освітнього процесу та стейкхолдерів до Агентства.

Цінностями Національного агентства є:

- Партнерство — здатність співпрацювати на засадах рівності, сприйняття всіх думок і поваги до існуючих і потенційних партнерів.
- Інноваційність — здатність створювати та впроваджувати нові, відсутні у вітчизняній практиці ідеї, технології, методики, пов'язані із забезпеченням якості вищої освіти.
- Відповідальність — здатність і готовність до адекватного реагування на наслідки вчинених дій і прийнятих рішень.
- Добросовісність — відданість моральним принципам і стандартам, які відповідають засадам професійної етики та особистої чесності.
- Відкритість — готовність Агентства до співпраці з усіма сторонами, зацікавленими в підвищенні якості вищої освіти в Україні.

- Transparency — the willingness to provide the public with complete and objective information about the Agency's system and performance.
- Independence — the Agency's ability to perform its functions fully and qualitatively without outside influence.
- Reliability — implementation of the Agency's activities based on a totality of established facts.
- Professionalism — having deep competence as a basis for making reasoned decisions.
- Demand — a constant pursuit of professionalism, objectivity and truth.
- Trust — confidence in the integrity and kindness of all educational process participants.

4.3. NAQA organization

According to its Statute, NAQA consists of 23 persons who are appointed by the Cabinet of Ministers of Ukraine on the basis of the decision of the International competition commission based on the results of competitive selection, which is carried out in accordance with the principles of gender balance and branch representation. To date, two elected members have resigned due to different reasons.

The membership of NAQA is formed with no more than one person from each subject field; it includes three representatives of all-Ukrainian associations of employers' organisations; two persons from among students of the first and second cycle of higher education; no less than one representative from each of the following: the National Academy of Sciences, each of the national sectoral academies of sciences (one representative from each academy), state, communal and private higher education institutions.

- Прозорість — готовність надати суспільству повну та об'єктивну інформацію про систему та результати діяльності Агентства.
- Незалежність — здатність Агентства повноцінно та якісно виконувати свої функції без зовнішнього впливу.
- Достовірність — здійснення діяльності Агентства на основі врахування всієї сукупності встановлених фактів.
- Професіоналізм — наявність реальної компетентності як основи для ухвалення обґрунтованих рішень.
- Вимогливість — справедливе прагнення до професійності, об'єктивності та правди.
- Довіра — упевненість у порядності та доброзичливості усіх учасників освітнього процесу.

4.3. Структура Національного агентства

Відповідно до свого Статуту, Національне агентство складається з 23 осіб, які призначаються Кабінетом Міністрів України на підставі рішення Конкурсної комісії за результатами конкурсного відбору, що проводиться з дотриманням принципів ґендерного балансу та галузевого представництва. На сьогодні двоє обраних членів склали свої повноваження з огляду на різні причини.

Склад Національного агентства формується із забезпеченням представництва не більше однієї особи від галузі знань та включає представників всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, здобувачів вищої освіти, Національної академії наук, національних галузевих академій наук, закладів вищої освіти державної, комунальної, приватної форм власності.

The term of office for NAQA members is three years. The same person may not be a member of NAQA for more than two terms.

Organizational, financial, economic, logistical, information and other support for the activities of NAQA are provided by the Secretariat of the National Agency. Today the structure of the Secretariat is as follows: Management of Secretariat, Financial Planning and Accounting Department, Public Relations and International Cooperation Department, Legal Support and Appeals Department, Human Resources and Organizational Support Department, Study Programmes Accreditation Department, Expert Service Department, Specialized Expert Council and Independent Higher Education Quality Assessment Institutions Department, Department of Research Degrees and Analytics, Department of National Agency Activity Support. In total, there are 61 staff units.

NAQA soon began to implement the functions defined by the laws of Ukraine and other regulations as a result of modern management, which was implemented in difficult conditions (even the lack of premises) required for NAQA work. It was created and improved during NAQA's activities and acquisition of the necessary capabilities in accordance with its mission: to become a catalyst for change in higher education in Ukraine and to form a quality culture. NAQA staff is very diverse in age, profession, professional experience and worldview; however, in a short time it managed to unite around the main goal on the basis of European standards and recommendations and national academic traditions. It is important to note that NAQA members managed to focus on the manifestation and development of the strengths of each individual who make up NAQA staff.

During this period, the main type of work was the creation of working groups and competition commissions. Such groups (for

Строк повноважень членів Національного агентства становить три роки. Одна і та сама особа не може бути членом Національного агентства більше двох строків.

Організаційне, фінансово-господарське, матеріально-технічне, інформаційно-довідкове та інше забезпечення діяльності Національного агентства здійснює секретаріат Національного агентства. На сьогодні структура секретаріату Національного агентства включає в себе: керівництво секретаріату; відділ фінансового планування та бухгалтерського обліку; відділ зв'язків з громадськістю та міжнародного співробітництва; відділ правового забезпечення та апеляцій; відділ кадрового та організаційного забезпечення Національного агентства; відділ акредитації освітніх програм; відділ по роботі з експертами; відділ по роботі з ГЕР та незалежними установами оцінювання якості вищої освіти; департамент наукових ступенів і аналітики; департамент забезпечення діяльності Національного агентства. Загалом 61 штатна одиниця.

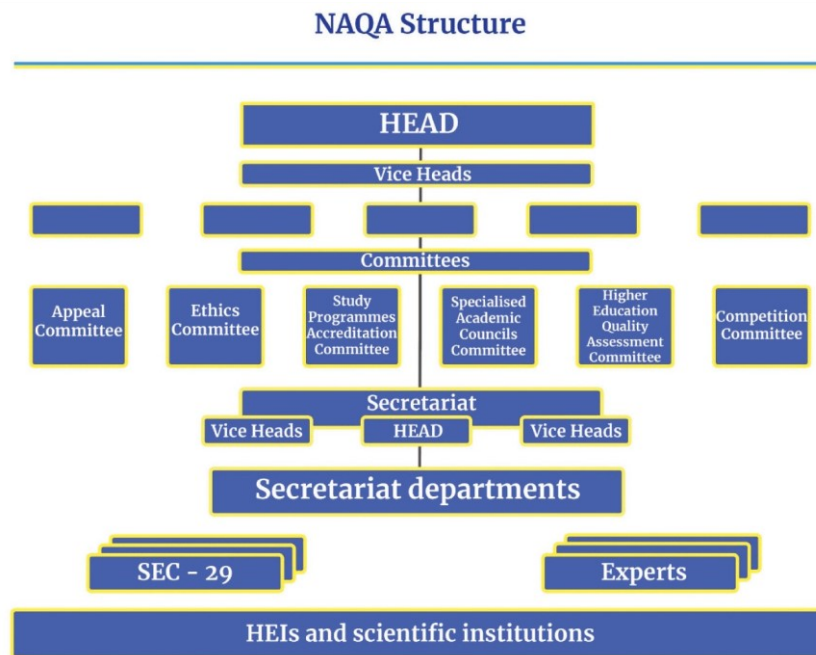
Національне агентство впродовж короткого терміну розпочало реалізацію визначених законами України та іншими нормативними актами функцій. Цього вдалося досягнути завдяки сучасному менеджменту, що запроваджувався у складних умовах (навіть за відсутності приміщень), що потрібні для роботи Національного агентства. Побудова системи управління здійснювалась вже у ході виконання Національним агентством своїх функцій та набуття потрібних спроможностей відповідно до своєї місії: стати каталізатором змін у вищій освіті України та формування культури її якості. Впродовж буквально кількох місяців навесні 2019 року вдалося згуртувати дуже різноманітний за віком, фахом, професійним досвідом та світоглядом персональний

the development of draft rules and organisational documents) and competition commissions (for the selection of experts and the formation of SEC), were formed on a voluntary professional basis. In NAQA's internal culture, there is an interesting practice of discussing drafts of all documents: both internal and external, those developed by the NAQA and those received from outside. The place and time of the meeting are agreed with the participants of the discussion; then this information is communicated to the whole team and the work takes place together with all those who were able to join, including remotely, through the use of IT. The process of discussing certain issues (discussion of relevant candidates) takes place in the form of a round table (usually); in the course of such work the main argument for a position is evidence. Under such conditions, there is no need to strive for the majority of voices as in the course of such work everyone's voice is heard: it can be an idea, a view, a sentence or an apt word. Similar approaches apply to the work of expert groups and industry expert councils.

склад Національного агентства навколо основної цілі на засадах європейських стандартів і рекомендацій та національних академічних традицій. Важливим є те, що членам Національного агентства вдалося зосередитись на прояві та розвитку сильних сторін кожної особистості, що складають колектив Національного агентства.

У цей період основним методом роботи було створення робочих груп та конкурсних комісій. Такі групи (з розробки проектів нормотворчих та організаційних документів), або конкурсні комісії (з відбору експертів та формування ГЕР), утворювалися на добровільних, фахових засадах. Цікавою, з точки зору внутрішньої культури, є практика обговорення проектів усіх документів: як внутрішнього користування, так і зовнішніх, тих що розробляються Національним агентством, та тих, що надходять зовні. Визначається узгоджені з учасниками обговорення місце і час зустрічі, потім ця інформація доводиться до усього колективу і робота відбувається разом з усіма, хто зміг приєднатися, у тому числі дистанційно, шляхом застосування інформаційних технологій. Процес обговорення визначених питань (обговорення відповідних кандидатів) відбувався у формі круглого столу (як правило), під час такої роботи основним аргументом тієї чи іншої позиції є доказ. За таких умов не існує потреби у пошуку більшості голосів, під час такої роботи почутий голос кожного: це може бути ідея, погляд, речення або влучне слово. Аналогічні підходи поширюються на роботу експертних груп та галузевих експертних рад.

As of July 2020, NAQA structure is as presented on the chart.

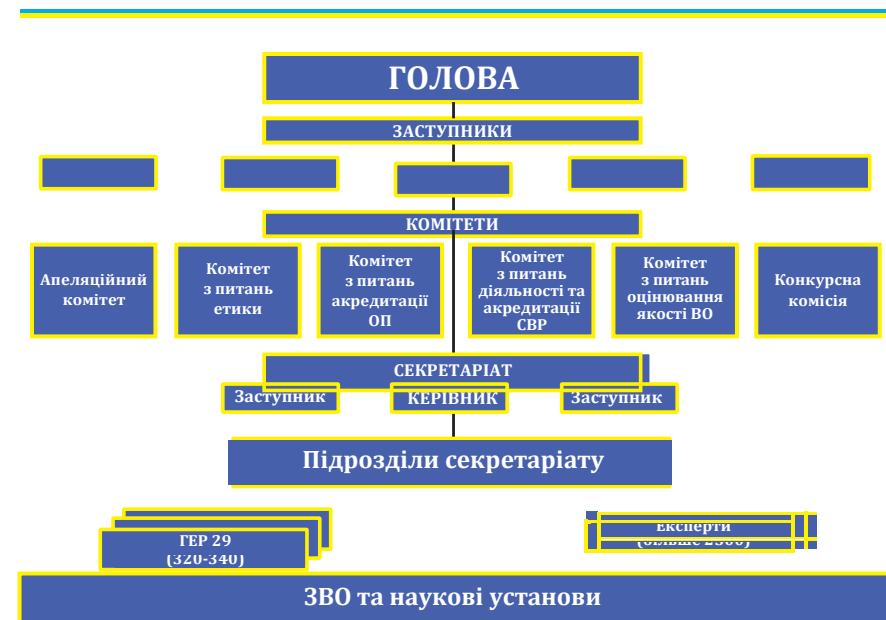

NAQA members work in committees and competition commission. Each NAQA member is assigned to a certain SEC and is responsible for their effective operation. The main responsibilities of NAQA members are to:

1. Participate in the work of committees and commissions.
2. Coordinate the work of SEC assigned to them.
3. Study the accreditation cases.
4. Participate in the work of the conciliation council (in person or remotely) before the NAQA meeting.
5. Perform the duties of an observer at the accreditation audit.

Станом на вересень 2020 року структура Національного агентства представлена на рис. нижче.

СТРУКТУРА НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Формами роботи членів Національного агентства є робота у комітетах та конкурсній комісії. За кожним членом Національного агентства закріплені певні галузеві ради і він несе відповідальність за їхню ефективну діяльність. Основні обов'язки членів Національного агентства:

1. Брати участь в роботі комітетів та комісії.
2. Координувати роботу закріплених за ними ГЕР.
3. Вивчати справи, які надходять по закріплених за ними галузях.
4. Брати участь у роботі погоджувальної ради (очно або дистанційно) перед засіданням Національного агентства.

6. Make proposals and participate in the discussion of NAQA regulations and recommendations.

Additional responsibilities are the following:

1. To advise HEIs, SECs and NAQA experts on best practices for higher education quality assurance, as well as on their professional expertise.
2. To participate in the preparation and holding of conferences, seminars, round tables on quality assurance in higher education.

Experts and members of sectoral expert councils are inextricably linked to NAQA activities.

A **NAQA expert** is a specialist who carries out the accreditation examination of the study programme in a higher education institution.

An expert is a person who has the necessary knowledge and expertise that allow him/her to effectively assess the quality of study programmes and educational activities of higher education institutions under these programmes and develop recommendations for improving the quality of higher education in relevant specialties.

Experts are selected from among research and teaching staff, as well as from among higher education degree seekers. These experts are trained by NAQA.

Experts are included in the Register of Experts of the National Agency established in accordance with the Procedure for Selection of Experts of the National Agency for Quality Assurance in Higher Education for accreditation of study programmes, approved by NAQA on May 21, 2019 (Minutes No. 5). The register of NAQA experts as of June 2020 includes 2531 experts (1978 persons from among research and teaching staff and 553 from among applicants). The experts are contracted on the basis of civil agreements with NAQA, and during the

5. Виконувати обов'язки спостерігача на акредитаційній експертизі.

6. Вносити пропозиції щодо нормативних та рекомендаційних документів Національного агентства та брати участь в їх обговоренні.

Додатково:

1. Консультувати ЗВО, ГЕР та експертів Національного агентства щодо кращих практик забезпечення якості вищої освіти, а також з питань їх професійної експертної діяльності.

2. Брати участь у підготовці та проведенні конференцій, семінарів, круглих столів із забезпечення якості вищої освіти.

Діяльність експертів та членів галузевих експертних рад нерозривно пов'язані із діяльністю Національного агентства.

Експерт Національного агентства є фахівцем, який здійснює акредитаційну експертизу освітньої програми у закладі вищої освіти.

Експерт — це особа, яка володіє потрібними знаннями та навичками, що дають їй змогу ефективно здійснювати оцінювання якості освітніх програм та освітньої діяльності закладів вищої освіти за цими програмами та розробляти рекомендації щодо покращення якості вищої освіти за відповідними спеціальностями.

Експерти добираються з числа науково-педагогічних, наукових працівників, а також здобувачів вищої освіти. Навчання експертів здійснюється Національним агентством.

Експерти включаються до Реєстру експертів Національного агентства, утвореного відповідно до **Порядку відбору експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для проведення акредитацій освітніх програм**, затвердженого рішенням Національного агентства від 21 травня 2019 р. (протокол № 5). Реєстр експертів Національного агентства станом

examination they act on behalf of the NAQA and not as representatives of the institution where they work or study. The expert performs an accreditation examination that results in a report. (For more details, see accreditation process description in [Section 5](#)).

Sectoral expert councils (hereinafter, SEC) are permanent NAQA bodies. They consist of 9 to 15 members in accordance with the Regulations on Sectoral Expert Councils and are selected on the basis of a competition in accordance with the Procedure for nominating candidates and selecting members of branch expert councils.

The main function of SEC is to process accreditation cases and prepare expert opinions on the possibility of accreditation of study programmes in accordance with the procedure defined by the Regulations on accreditation of study programmes.

Other functions of SEC include:

- participation in the coordination of higher education standards;
- preparation of proposals for improving the requirements for the quality assurance system of HEIs, criteria for assessing the quality of study programmes and educational activities of HEIs;
- interaction of the Agency with stakeholders on issues within their competence;
- participation in the approval of HE standards in the manner prescribed by the Agency;
- development of recommendations for HEIs on improving the quality of study programmes within the relevant areas.

According to the Regulations on Sectoral Expert Councils, the members of SEC are not only research and teaching staff but also stakeholders (employers and students) who are full partners in the process of ensuring the quality of higher education in Ukraine. The involvement

на червень 2020 року налічує 2531 експерта (1978 осіб з числа науково-педагогічних працівників, 553 — з числа здобувачів). Експерти працюють на підставі цивільно-правових угод з Національним агентством і під час проведення експертизи діють від імені Національного агентства, а не закладу, у якому працюють/навчаються. Основним завданням експертів є проведення акредитаційної експертизи, за підсумками якої складається звіт (детальніше процес акредитації розкритий у [Розділі 5](#)).

Галузеві експертні ради (далі — ГЕР) є постійними органами Національного агентства. Вони формуються згідно з Положенням про галузеві експертні ради у складі від 9 до 15 членів та обираються на підставі конкурсу згідно з Порядком висування кандидатур і обрання членів галузевих експертних рад.

Основна функція ГЕР — аналіз акредитаційних справ і підготовка експертних висновків щодо можливості акредитації освітніх програм відповідно до процедури, визначеної Положенням про акредитацію освітніх програм.

До інших функцій ГЕР належить:

- участь у погодженні стандартів вищої освіти;
- підготовка пропозицій щодо вдосконалення вимог до системи забезпечення якості ВО, критеріїв оцінки якості освітніх програм та освітньої діяльності ЗВО;
- взаємодія Агентства зі стейкхолдерами з питань, віднесених до їх компетенції;
- участь у погодженні стандартів вищої освіти у порядку, встановленому Агентством;
- розробка рекомендацій для ЗВО щодо вдосконалення якості освітніх програм у межах відповідних галузей.

of employers' representatives in the SEC provided a link between the HEIs and the modern labour market.

Today, 29 SECs have 329 members who have also been trained at corrective seminars and workshops conducted by NAQA and partner organizations.

4.4. Activities of the Agency

NAQA's main areas of work within the scope of the ESG are outlined below and set out in more detail in Section 6. The authority of NAQA includes the following areas: accreditation of study programmes (bachelor, master, PhD); accreditation of thesis defence committees; accreditation of independent agencies; institutional accreditation of higher education institutions (HEIs); development of university rankings; compliance with academic integrity; and other activities (Annual Report on the State of Higher Education in Ukraine, development of education policy regulations, approval of HE standards etc.).

NAQA started its official work in February 2019 and has since conducted the following activities.

Organizational activities

NAQA Secretariat was formed and launched; 29 Sectoral Experts Councils were formed. The next stage was the training of a team of 35 trainers, which took place in the summer of 2019 with the help of Quality Assurance Agency in Higher Education of the United

У відповідності до Положення про галузеві експертні ради, до складу членів ГЕР входять не лише науково-педагогічні і наукові працівники, а й стейкхолдери (працедавці та здобувачі вищої освіти), які є повноцінними партнерами у процесі забезпечення якості вищої освіти в Україні. Включення до складу ГЕР представників роботодавців забезпечило зв'язок ЗВО із сучасним ринком праці.

На сьогодні 29 ГЕР нараховують 329 членів, які також пройшли підготовку, коригувальні семінари та тренінги, що проводилися Національним агентством і партнерськими організаціями.

4.4. Діяльність Національного агентства

До повноважень Національного агентства належать такі напрями: акредитація освітніх програм (бакалавр, магістр, доктор наук); акредитація незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти; інституційна акредитація закладів вищої освіти; розробка рейтингів університетів; моніторинг дотримання академічної доброчесності; інші види діяльності (щорічний звіт про стан вищої освіти в Україні, розробка регламенту освітньої політики, узгодження стандартів з вищої освіти тощо).

Національне агентство розпочало свою офіційну роботу в лютому 2019 року.

Організаційна діяльність

За перші місяці діяльності Національним агентством було сформовано Секретаріат Національного агентства та створено 29 галузевих експертних рад. Наступним етапом була підготовка команди із 35 тренерів, яка проходила влітку 2019 року за допомогою Агентства із забезпечення якості вищої освіти Великої Британії (QAA).

Kingdom (QAA). At the same time, NAQA created an online course for future experts and members of sectoral expert councils. 4,126 people received certificates of successful completion of online training and were admitted to face-to-face training. A total of 96 trainings were conducted, and in July 2020 online trainings were conducted for the first time under quarantine. An electronic document management system has also been developed and is being implemented. NAQA builds and develops sustainable cooperation with external stakeholders and actively provides informational and advisory support to stakeholders.

NAQA actively provides information and advisory support to stakeholders. With the beginning of the new accreditation procedure, in order to explain its key provisions 26 round tables for HEIs were held throughout Ukraine, with a total of 2,922 participants. Together with partner organizations (Charity Foundation “Institute for Educational Development”, ICF “International Foundation for Educational Policy Research”), NAQA held seminars for experts, guarantors of study programmes in December 2019 – January 2020 (Kyiv, Dnipro, Ivano-Frankivsk, Cherkasy), specialized trainings for chairmen and deputy chairmen of Sectoral Expert Councils in February–March 2020 (Rivne, Bila Tserkva), webinars for NAQA trainers in July–September 2020, and specialised trainings for guarantors of study programmes in September 2020 (Mykolaiv).

With the start of quarantine, NAQA switched to an online format: five online meetings with NAQA members and four meetings within the newly created project “NAQA School of Quality” were held. In July, the first online trainings for experts took place.

All this made it possible to start the process of accreditation of study programmes.

Тоді ж Національним агентством було створено онлайн-курс для майбутніх експертів та членів галузевих експертних рад. 4126 осіб отримали сертифікати про успішне завершення онлайн-навчання та були допущені до очних тренінгів. Загалом було проведено 96 тренінгів, а в липні в умовах карантину були вперше проведені онлайн-тренінги. Також була розроблена та впроваджується система електронного документообігу. Національне агентство будує та розвиває сталу співпрацю із зовнішніми стейкхолдерами, активно надає їм інформаційну та консультативну підтримку.

З початком нової процедури акредитації з метою роз'яснення її основних положень було проведено 26 круглих столів для ЗВО по всій Україні, в яких взяло участь 2922 учасники. Спільно з партнерськими організаціями (БФ «Інститут розвитку освіти», МБФ «Міжнародний фонд досліджень освітньої політики») Національним агентством проведені семінари для експертів, гарантів освітніх програм в грудні 2019 – січні 2020 рр. (м. Київ, Дніпро, Івано-Франківськ, Черкаси), спеціалізовані тренінги для голів і заступників голів Галузевих експертних рад в лютому – березні 2020 р. (м. Рівне, Біла Церква), серії вебінарів — тренінгів для тренерів Національного агентства в липні – вересні 2020 р., спеціалізованих тренінгів для гарантів освітніх програм у вересні 2020 р. (м. Миколаїв). З початком карантину Національне агентство перейшло до онлайн-формату — було проведено 5 онлайн-зустрічей з членами Національного агентства, 4 зустрічі в рамках новоствореного проєкту «Школа якості NAQA». У липні 2020 року відбулися перші онлайн-тренінги для експертів.

Усе це дало змогу у дуже короткий термін розпочати процес акредитації освітніх програм.

Accreditation of Study Programmes:

NAQA completed 841 accreditations of study programmes (SP) by July 2020 with the following outcomes:

- Approved — 563 (66.9 %) SP,
- Approved if corrective measures are taken — 246 (29.3 %) SP,
- Rejected — 21 (2.5 %) SP,
- Approved and deemed exemplary — 11 (1.3 %) SP.

More than 600 study programme accreditations are in progress now and 700 more will be completed by the end of 2020.

Document development

Regulation on Study Programmes Accreditation was developed by NAQA and officially approved by the Ministry of Education and Ministry of Justice; all supporting documents and guidelines including self-assessment form were developed and made available on the NAQA website; the draft Procedure for the Annulment of Decisions of Specialized Academic Councils to confer a research degree, the draft Regulation on accreditation of specialised research councils (specialised councils for awarding the degree of Doctor of Arts), and the draft Procedure for awarding research degrees of Doctor of Sciences and Doctor of Philosophy by specialized research councils of higher education institutions (research institutions) were developed. The Recommendations of NAQA on the introduction of an internal quality assurance system and the Recommendations for HEIs on the development of academic integrity systems were also adopted; key documents were translated into English and posted on the NAQA [website](#); the full list of accreditation documents is [available](#) in Ukrainian.

Акредитація освітніх програм

Рішення прийнято щодо 841 освітньої програми (ОП), з них:

- Акредитація — 563 (66,9 %) ОП;
- Умовна акредитація — 246 (29,3 %) ОП;
- Відмова в акредитації — 21 (2,5 %) ОП;
- Зразкова акредитація — 11 (1,3 %) ОП.

Станом на липень 2020 року більше 600 акредитацій ОП триває і ще 700 буде завершено до кінця 2020 року .

Розробка документації

Національним агентством було розроблено «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (далі — Положення про акредитацію), затверджене наказом Міністерства освіти і науки України 11 липня 2019 року № 977 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 08 серпня 2019 р. за № 880/33851). Були розроблені всі супровідні документи та методичні рекомендації, включаючи форму самооцінки, та розміщені на [вебсайті](#) Національного агентства. Окрім цього було розроблено проєкт Порядку скасування рішень спеціалізованих вчених рад про присвоєння наукового ступеня, проєкт Положення про акредитацію спеціалізованих вчених рад (спеціалізованих рад з присудження ступеня доктора мистецтв) та проєкт Порядку присудження наукових ступенів доктора наук і доктора філософії спеціалізованими вченими радами закладів вищої освіти (наукових установ). Також були запропоновані Рекомендації Національного агентства стосовно запровадження внутрішньої системи забезпечення якості та Рекомендації ЗВО щодо розвитку систем забезпечення академічної доброчесності.

Consulting and Trainings activities

The first trainings were organized jointly with the Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA), during which 35 trainers were trained. NAQA conducted more than 100 trainings for accreditation experts and sectoral experts, about 30 seminars and round tables for rectors and other representatives of Ukrainian higher education institutions, about 30 consultative meetings at Universities' requests, and a number of self-reflective methodical seminars

External Evaluation and Self-Assessment

NAQA aims to be self-critical and self-reflective and also welcomes external evaluation and reviews of its activities. NAQA constantly collects feedback from Universities, experts, and other stakeholders via surveys, interviews, etc. and revises its policies, guidelines and documents on the basis of this feedback. NAQA constantly seeks international evaluation and assessment of its policies and documents: for instance, USAID **reflection** comments on the proposed Procedure for the Annulment of Decisions of Specialized Academic Councils to confer a research degree.

This self-assessment report also aims to conduct a critical self-analysis and obtain the opinion of national and international stakeholders on the activities of the agency in the period from February 2019 to July 2020.

Communications activities (public relations)

NAQA actively provides information and advisory support to stakeholders. In addition to the trainings, seminars, round tables and meetings mentioned above, NAQA is active in the media. All news is regularly published on NAQA's website and official **Facebook page**, together with advisory information on topics of interest to

Повний перелік документів про акредитацію **доступний на веб-сайті** Національного агентства, а ключові документи були перекладені англійською мовою.

Зовнішня оцінка та самооцінка

Національне агентство має на меті бути самокритичним, а також вітає зовнішнє оцінювання та перегляд своєї діяльності. Національне агентство постійно збирає відгуки від ЗВО, експертів та інших зацікавлених сторін за допомогою опитувань, інтерв'ю тощо та переглядає свою політику, рекомендації та документи на основі цих відгуків. Національне агентство постійно прагне отримувати міжнародну оцінку своєї діяльності та документів, наприклад, **відгук** USAID щодо запропонованого Порядку скасування рішень спеціалізованих вчених рад про присвоєння наукового ступеня, який був врахований під час розробки.

Цей звіт самооцінювання також має на меті здійснити критичний самоаналіз й одержати думку національних та іноземних стейкхолдерів щодо діяльності агентства у період з лютого 2019 до липня 2020.

Комунікативна діяльність (зв'язки з громадськістю)

Національне агентство активно надає інформаційно-консультативну підтримку стейкхолдерам. Окрім тренінгів, семінарів, круглих столів та зустрічей, про які було згадано вище, Національне агентство здійснює активну медійну діяльність. На вебсайті агентства та офіційній **сторінці у фейсбуці** регулярно публікуються усі новини, а також розміщується консультативна інформація з тем, які найбільше цікавлять стейкхолдерів. Запроваджено такі рубрики: **#naqa_підказує** — має на меті у доступній формі відповісти на нелегкі питання;

stakeholders. NAQA introduced new hashtags such as: #naqa_suggests (**#naqa_підказує**) which aims to answer difficult questions in an easy style; #naqa_comments (**#naqa_коментує**), sharing the posts of individual NAQA members describing their own opinions on certain issues; #naqa_internationalisation (**#naqa_інтернаціоналізація**) highlights achievements in the field of international cooperation; and #naqa_informs (**#naqa_інформує**) about new normative rules or recommendations as well as important events. It is worth noting that the official position of NAQA is posted on the website <https://naqa.gov.ua/>, and pages on social networks are created for communication and dynamic information sharing. Finally, #naqa_advises (**#naqa_радить**) provides tips on resources that can be useful for self-development and self-education. In May 2020, a new project “NAQA School of Quality” was launched as a kind of platform for the exchange of best practices among HEIs. Under quarantine, events take place online but in the future it is planned to switch to an offline format.

#naqa_коментує, у якій наводяться дописи окремих членів Національного агентства, що діляться власними міркуваннями з тих чи інших проблем; **#naqa_інтернаціоналізація** — висвітлює досягнення у сфері міжнародної співпраці. Про нові нормативні або рекомендаційні документи, важливі події повідомляє **#naqa_інформує**. Варто зауважити, що офіційна позиція Національного агентства викладається на сайті <https://naqa.gov.ua/>, а сторінки в соціальних мережах — для спілкування та динамічності донесення інформації. Рубрика **#naqa_радить** містить поради щодо ресурсів, які можуть бути корисними для саморозвитку та самоосвіти. У травні 2020 року було запущено новий проєкт «Школа якості NAQA», який є своєрідною платформою для обміну найкращими практиками серед ЗВО. В умовах карантину заходи відбуваються онлайн, проте в подальшому планується переважно повернення до офлайн-формату.

5. NAQA's quality assurance processes and methodology

NAQA has been carrying out external quality assurance activities at different levels. The main external quality assurance activity is accreditation of bachelor, master and PhD programmes.

According to the Law “On Higher Education”, accreditation of a study programme involves the evaluation of a study programme and/or educational activity of a higher education institution under this programme in order to ensure and improve the quality of higher education. Accreditation of a study programme is mandatory as the document on higher education (diploma) is issued by a higher education institution only for accredited study programmes.

Accreditation process for study programmes

Regulation “On accreditation of study programmes according to which higher education degree-seekers receive training” determines the basic principles and procedures for accreditation of study programmes (hereinafter, the accreditation) as a tool for external quality assurance of higher education in Ukraine. Mandatory conditions for accreditation are the compliance of the study programme and educational activities of the higher education institution under this study programme with the criteria for assessing the study programme quality, which are an integral part of the Regulations.

The process of accreditation of study programmes is detailed in [Section 9.3](#) (ESG 2.3: Implementation Processes).

A systemic approach to the quality of higher education in Ukraine has

5. Процес та методологія забезпечення якості Національним агентством

Національне агентство проводить заходи, пов'язані із зовнішнім забезпеченням якості вищої освіти на різних рівнях. Основна діяльність із забезпечення якості — акредитація бакалаврських, магістерських та докторських програм.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», акредитація освітньої програми — це оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти. Документ про вищу освіту видається закладом вищої освіти лише за акредитованою відповідно до цього Закону освітньою програмою.

Процес акредитації освітньої програми

Положення про акредитацію визначає основні засади та порядок проведення акредитації освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (далі — акредитації), як інструменту зовнішнього забезпечення якості вищої освіти в Україні. Обов'язковими умовами для акредитації є відповідність освітньої програми та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією освітньою програмою критеріям оцінювання якості освітньої програми, які є невід'ємною частиною Положення.

Процес акредитації освітньої програми детально викладено у [Розділі 9.3](#) (Стандарт ESG 2.3: Процеси запровадження).

Системний підхід до якості вищої освіти в Україні забезпечив Національному Агентству запуск і функціонування відповідних

ensured that NAQA has launched and operated appropriate processes, procedures and measures for continuous and consistent improvement of the education quality.

The evaluation of a specific study programme and educational activities under this programme is carried out according to the criteria set by NAQA and the order of the Ministry of Education and Science (from 11.07.2019 No. 977).

Criteria for evaluating the study programme:

1. Design and goals of the study programme
2. The structure and content of the study programme
3. Access to the study programme and recognition of learning outcomes
4. Training and teaching according to the study programme
5. Control measures, evaluation of higher education applicants and academic integrity
6. Human resources
7. Educational environment and material resources
8. Internal quality assurance of the study programme
9. Transparency and publicity
10. Learning through research

The fifth sub-criterion allows to assess the existence of a quality assurance system in the HEI and its ability to provide timely response to identified shortcomings in the study programme, or educational activities for its implementation.

The eighth criterion is devoted to ensuring the quality of this study programme and has seven sub-criteria.

процесів, процедур та заходів щодо постійного та послідовного підвищення якості освіти.

Оцінка конкретної освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою відбувається за визначеними Національним Агентством критеріями та наказом МОН (від 11.07.2019 № 977).

Критерії оцінювання освітньої програми:

1. Проектування та цілі освітньої програми;
2. Структура та зміст освітньої програми;
3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання;
4. Навчання і викладання за освітньою програмою;
5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність;
6. Людські ресурси;
7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси;
8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми;
9. Прозорість і публічність;
10. Навчання через дослідження.

П'ятий підкритерій дозволяє оцінити наявність системи забезпечення якості у закладі вищої освіти та її здатність забезпечити вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі або освітній діяльності з її реалізації.

Восьмий критерій присвячений забезпеченню якості зазначеної освітньої програми, він має сім підкритеріїв:

1. A higher education institution shall consistently adhere to the procedures established by it for the development, approval, monitoring and periodic review of the study programme.
2. Applicants for higher education directly and through student self-government bodies are involved in the process of periodic review of the study programme and other procedures to ensure its quality as partners. The position of higher education applicants is taken into account when reviewing the study programme.
3. Employers are directly and / or through their associations involved in the process of periodic review of the study programme and other procedures to ensure its quality as partners.
4. There is a practice of collecting, analysing and taking into account information about the career path of graduates of the study programme.
5. The quality assurance system of a higher education institution provides a timely response to identified shortcomings in the study programme and / or educational activities for the implementation of the study programme.
6. The results of external quality assurance of higher education (including comments and suggestions made during previous accreditations) are taken into account when reviewing the study programme.
7. A culture of quality has been formed in the academic community of a higher education institution, which contributes to the constant development of the study programme and educational activities under this programme.

The practice of applying the eighth criterion, and especially the fifth sub-criterion, by experts and SECs during the accreditation process shows that this issue deserves additional attention from all stakeholders.

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.
 2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.
 3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.
 4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.
 5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.
 6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.
 7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.
- Практика застосування восьмого критерія і особливо п'ятого підкритерія експертами та галузевими радами, в процесі акредитації, засвідчує, що це питання заслуговує на додаткову увагу з боку усіх стейкхолдерів.

Accreditation during COVID-19 pandemic and nationwide quarantine

In Ukraine, the quarantine was announced on March 12 and all public events were prohibited. NAQA reacted immediately: all the staff started to work remotely, internal meetings of NAQA members and Secretariat were transferred online and held regularly, and all routine work was conducted as planned. NAQA was among the first in the world who started to conduct accreditation site visits using videoconferencing technology.

During the first two weeks of the nationwide quarantine NAQA developed a Temporary Procedure for Accreditation Site Visits using Video Communications. NAQA acts in line with the governmental regulations and recommendations.

Starting from March 26 till July 1, 2020 approximately 400 online accreditation site visits were successfully completed. Preliminary briefing of expert groups, site visits, communication with stakeholders, university administration, meetings of sector expert councils — all of this took place online according to the Temporary Procedure. Moreover, all participants of the process noted that the quality of evaluation and recommendations remained high. 78 % of experts confirmed that outcomes of the online evaluations are the same or even better than of the face-to-face ones.

Accreditation methodology

NAQA bases its activities on the principles of trust and mutual respect, aiming to disseminate them in the Ukrainian academic environment. These principles should lay the foundation for the reputational capital of Ukrainian higher education institutions, along with a new culture of

Акредитація під час пандемії COVID-19 та загальнодержавного карантину

В Україні 12 березня 2020 року був оголошений карантин, що відповідно привело до заборони всіх публічних заходів. Національне агентство негайно відреагувало на ці виклики: співробітники перейшли на віддалену роботу, внутрішні зустрічі членів Національного агентства та секретаріату регулярно проводились онлайн при повному збереженні загального обсягу виконуваної роботи. Національне агентство було одним із перших у світі, яке почало проводити дистанційну акредитацію.

Впродовж перших двох тижнів загальнонаціонального карантину Національне агентство розробило та запровадило «Тимчасовий порядок проведення акредитаційної експертизи із використанням технічних засобів відеозв'язку». Діяльність Національного агентства в період карантинних обмежень проводилась у повній відповідності до вимог законодавства та рекомендацій уряду.

З 26 березня по 1 липня 2020 року було успішно завершено близько 400 онлайн-акредитацій. Всі заходи — попередній інструктаж експертних груп, відвідування ЗВО, спілкування із стейкхолдерами, адміністрацією університету, засідання галузевих експертних рад — відповідно до Тимчасового порядку, відбувалися в режимі онлайн. Крім того, всі учасники процесу відзначають, що якість акредитаційної експертизи залишається високою. 78 % експертів підтвердили, що результати онлайн оцінювання такі ж або навіть кращі, ніж результати очного оцінювання.

Методологія акредитації

Національне агентство у своїй діяльності спирається на принципи довіри і взаємної вимогливості, маючи на меті поширювати їх

quality and integrity. In the process of accreditation, NAQA performs not a punitive but first and foremost a service function, implementing the paradigm of consultative evaluation and assisting HEIs in their pursuit of excellence. And for this we need to establish a constant dialogue and fruitful cooperation.

Guidelines for the application of the Criteria for evaluating the quality of study programme were developed for the experts of the National Agency.

It should be noted that based on the results of the first year of accreditation under the new system, expert surveys, feedback from representatives of HEIs and pandemic challenges NAQA developed proposals for amendments to the Regulations on Accreditation of Study Programmes. These are currently being reviewed by the Ministry of Education and Science of Ukraine.

The accreditation process pursues two inseparable goals:

- To truthfully assess the extent to which the study programme and its implementation activities meet the Quality Criteria established by NAQA;
- To provide advice to the institution and the programme on further improvement.
- In general, the accreditation methodology used by the NAQA is in line with European standards. However, there are some problems, including the following:
 - international experts are not included in the expert groups that conduct accreditation examinations;
 - in a number of cases, the assessments of the sectoral expert council do not coincide with the assessments of the expert group;
 - there are cases when NAQA has to return the opinion of the sectoral

в українському академічному середовищі. Ці принципи мають закласти основу репутаційного капіталу українських закладів вищої освіти поряд з новою культурою якості та доброчесності. У процесі акредитації Національне агентство виконує насамперед не каральну, а сервісну функцію, реалізує парадигму консультативного оцінювання, допомагаючи ЗВО в їхньому прагненні до досконалості. Для цього потрібно налагодити постійний діалог і плідну співпрацю.

Для експертів Національного агентства були розроблені **Методичні рекомендації щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми.**

Слід зазначити, що за результатами першого року проведення акредитацій за новою системою, опитувань експертів, зворотного зв'язку від представників ЗВО, а також у відповідь на виклики пандемії були розроблені пропозиції змін до Положення про акредитацію освітніх програм, а також оновлюються Методичні рекомендації для експертів та членів галузевих експертних рад.

Акредитаційна експертиза переслідує дві нерозривні цілі:

- правдиво оцінити, наскільки освітня програма та діяльність з її реалізації відповідають Критеріям якості освітньої програми;
- надати закладу та програмі консультації щодо їх подальшого удосконалення.

Загалом методологія акредитації, що застосовується Національним агентством, відповідає європейським стандартам. Разом з тим, є певні проблеми, зокрема такі:

- до експертних груп, які проводять акредитаційні експертизи не залучаються міжнародні експерти;

- expert council for revision to establish clear and detailed justifications for changing assessments previously provided by the expert group;
 - the reports of some expert groups do not provide a sufficient number of recommendations for the HEI to improve the quality of the educational process or the recommendations are not clear or are too general in nature;
 - an extremely large number of study programmes (up to 400) of the second (master's) educational level were submitted for accreditation "at the last moment" — 3–4 months before the end of their study term (December), which puts a huge burden on NAQA during September–October as the accreditation procedure itself lasts three months;
 - the need to deploy mass training of guarantors of study programmes as a lot of them do not properly understand NAQA requirements and are not able to properly draw up a qualified self-report;
 - the need to design a multilevel system of continuous professional development for experts;
 - the need for significant harmonization of requirements and approaches of different SECs.
- у низці випадків оцінки галузевої експертної ради не збігаються з оцінками експертної групи;
 - трапляються випадки, коли Національне агентство змушене повертати висновок галузевої експертної ради для доопрацювання в частині чіткого та детального обґрунтування зміни оцінок, попередньо наданих експертною групою;
 - у звітах деяких експертних груп не надані у достатній кількості рекомендації для ЗВО щодо покращення освітнього процесу або ж надані рекомендації, мають занадто загальний неконкретний характер;
 - надзвичайно велика кількість освітніх програм (до 400) другого (магістерського) освітнього рівня подаються для проходження процедури акредитації «в останній момент» за 3–4 місяці до завершення терміну навчання (грудень), що зумовлює величезне навантаження на Національне агентство впродовж вересня–жовтня, оскільки сама процедура акредитації триває 3 місяці;
 - потреба в розгортанні масової підготовки гарантів освітніх програм, значна частина яких не розуміє належним чином вимог Національного агентства і не здатна відповідно кваліфіковано укласти відомості самозвіту;
 - необхідність конструювання багаторівневої системи постійного професійного вдосконалення експертів;
 - необхідність суттєвої гармонізації вимог і підходів різних ГЕР.

6. NAQA's internal quality assurance procedures

NAQA is accountable to stakeholders through a comprehensive range of internal quality assurance mechanisms. These are discussed in detail in **Section 8.6** (Standard 3.6) and include the following:

- performance management and accountability
- assurance of internal controls
- equality
- information security and accessibility
- avoiding conflicts of interest
- feedback and reflection mechanisms
- critical self-assessment

In writing this self-assessment report, the working group concluded that NAQA's internal quality assurance procedures at this stage are not systematic and consistent, and that there is no relevant document to streamline these procedures. Therefore, the development of a regulatory document and the improvement of such procedures are among the short-term goals.

6. Процедури внутрішнього забезпечення якості Національного агентства

Національне агентство здійснює внутрішнє забезпечення якості своєї діяльності через реалізацію широкого спектру відповідних принципів та процедур. Вони детально розглядаються у **розділі 8.6** (Стандарт 3.6) і включають:

- оцінювання ефективності роботи та підзвітність;
- забезпечення внутрішнього контролю;
- рівність;
- інформаційну безпеку та доступність;
- уникнення конфлікту інтересів;
- механізми зворотного зв'язку та рефлексії;
- критичний самоаналіз.

Під час написання цього звіту самооцінювання робоча група дійшла висновку, що процедури внутрішнього забезпечення якості Національного агентства на цьому етапі не є системними й послідовними, а також відсутній відповідний документ, який би узагальнював ці процедури. Отже, розробка нормативного документа й удосконалення таких процедур визначено однією з короткострокових цілей.

7. NAQA's international activities

One of NAQA's strategic objectives is the internationalization of higher education in Ukraine in general and the activities of NAQA in particular. The work towards this goal is conducted in several aspects.

Cooperation with foreign agencies for quality assurance and other stakeholders

The numerous years of experience of such agencies are extremely useful for study and adaptation in Ukraine. During 2019, representatives of NAQA held meetings and consultations with representatives of agencies for quality assurance from Latvia, Italy, Germany, and Georgia. NAQA together with the MoES of Ukraine acted as one of the co-organizers of the International Conference "Development of the higher education quality assurance system in Ukraine" (June 11–12, 2019). During the first half of 2020, NAQA organized or took part in numerous international meetings and events. In March 2020, a seminar "Problems of accreditation of PhD programs and the Polish experience in the evaluation of doctoral schools" was held in Warsaw under the leadership of the Polish Quality Assurance Agencies (The Polish Accreditation Committee and the Centre for Science Evaluation). With the start of quarantine, all international events went online. NAQA launched a series of meetings with international experts and foreign quality assurance organisations on institutional accreditation. Such meetings were held with agencies from France, Belgium, Lithuania, Estonia, Georgia, Turkey, Cyprus, and Saudi Arabia. Memoranda of cooperation / understanding were signed with the agencies of Poland, France, Georgia, and Kazakhstan. An important role is also given

7. Міжнародна діяльність Агентства

Однією зі стратегічних цілей Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти є інтернаціоналізація вищої освіти України в цілому та діяльності Національного агентства зокрема. Досягнення цієї цілі реалізується за кількома напрямками.

Співробітництво з іноземними агентствами забезпечення якості та іншими стейкхолдерами

Багаторічний досвід таких агентств є надзвичайно корисним для вивчення та адаптації в Україні. Впродовж 2019 р. представники Національного агентства мали зустрічі та консультації із представниками агентств із забезпечення якості Латвії, Італії, Німеччини, Грузії. Національне агентство спільно з Міністерством освіти і науки України виступило одним з співorganizаторів Міжнародної конференції «Розбудова системи забезпечення якості вищої освіти в Україні» (11–12 червня 2019 р.). У першій половині 2020 року Національне агентство стало організатором та учасником чисельних міжнародних зустрічей та подій. У березні 2020 р. за участі Національного агентства у Варшаві було проведено семінар «Проблемні питання акредитації PhD-програм та польський досвід щодо евалюації докторських шкіл» із керівництвом польських інституцій оцінювання та забезпечення якості навчальної та наукової діяльності (The Polish Accreditation Committee and the Center for Science Evaluation). З початком карантину усі міжнародні події були трансформовані в онлайн. Національне агентство провело серію зустрічей з міжнародними експертами та закордонними організаціями із забезпечення якості щодо питань інституційної акредитації. Такі зустрічі були проведені з агентствами Франції, Бельгії, Литви, Естонії,

to collaboration with employers as the main stakeholders of high-quality education: NAQA conducted a series of seminars and signed memoranda of cooperation with the Kharkiv IT cluster and IT Ukraine Association in 2019.

The results of such meetings and bilateral cooperation are the revision and improvement of key procedures and documents, the development of new draft regulations and guidelines, the exchange of experience in lockdown, including online accreditation site visits, and advice and expertise of international experts on the quality of higher education. All events and results of such meetings were widely covered on NAQA website as well as on its official [Facebook](#) and [Twitter](#) pages.

Membership in international organizations

NAQA has set a goal to become a full member of ENQA (European Network for Quality Assurance) and to enter EQAR (European Quality Assurance Registrar). In November 2019, representatives of NAQA participated for the first time in the European Quality Assurance Forum (EQAF), the largest platform in Europe for exchanging experience, establishing contacts, discussing issues of higher education quality assurance and other topical problems in the field. In June, NAQA was granted an affiliate status with [ENQA](#). In February 2020, NAQA gained full membership in [INQAAHE](#) (International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education). In July, NAQA became a member of the International Center for Academic Integrity ([ICAI](#)). Besides, on July 17, 2020, NAQA was granted full membership in the Network of Central and Eastern European Quality Assurance Agencies in Higher Education ([CEENQA](#)).

Грузії, Туреччини, Кіпру та Саудівської Аравії. Підписано меморандуми про співпрацю та порозуміння із агентствами Польщі, Франції, Грузії та Казахстану. Значна роль також відводиться співпраці із роботодавцями як основними стейкхолдерами якісної освіти.

Результатами таких зустрічей і двостороннього співробітництва є перегляд й вдосконалення ключових процедур і документів, розробка проєктів нових положень і методичних рекомендацій, обмін досвідом в умовах карантину, зокрема досвідом онлайн акредитацій, одержання консультацій та експертних оцінок міжнародних фахівців з якості вищої освіти. Усі події та результати таких зустрічей широко висвітлюються на сайті Національного агентства, а також його офіційних сторінках у [фейсбуці](#) і [твітері](#).

Членство у міжнародних асоціаціях

Національне агентство вбачає своїм завданням стати повним членом ENQA (European Network for Quality Assurance) та увійти до EQAR (European Quality Assurance Registrar). У листопаді 2019 р. представники Національного агентства вперше взяли участь у Європейському форумі забезпечення якості (EQAF), який є найбільшою платформою в Європі для обміну досвідом, налагодження контактів, обговорення питань забезпечення якості вищої освіти й фокусує увагу на найактуальніших проблемах у цій сфері. У червні 2020 року Національне агентство отримало афілійований статус в [ENQA](#). У лютому 2020 р. отримане повне членство Національного агентства у [INQAAHE](#) (International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education). У липні 2020 р. Національне агентство стало членом Міжнародного центру академічної доброчесності ([ICAI](#)). А тоді ж Національному агентству було надано повне членство у Мережі агентств забезпечення якості вищої освіти Центральної та Східної Європи ([CEENQA](#)).

International projects and support from international donors

NAQA is actively expanding its network of foreign partners. NAQA became a partner of the Erasmus+ project EDUQAS in 2019–2020 and participated as a consortium member in December 2019 in the drafting of ten other Erasmus+ project applications that will be submitted in February 2020. One of these projects, namely OPTIMA (Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia), was supported.

NAQA is the beneficiary of the project “Promoting Rule of Law and Human Rights Approaches in Higher Education” implemented by the OSCE Project Co-ordinator in Ukraine during 2020 upon request of the National Agency and the MoES. The project is aimed at implementing state policy in the field of quality assurance in higher education and creating requirements for internal quality standards of education. In particular, it aims to develop and implement recommendations for the organisation of the internal quality assurance system of higher education institutions in Ukraine.

Among the projects in support of NAQA there are “A new system of accreditation in higher education. The second stage. Implementation” organised by the Institute for Education Development with the support of the International Renaissance Foundation (December 2018 – December 2019) and “Training of experts for the new Ukrainian National Agency for Higher Education Quality Assurance” organised by the International Foundation for Educational Research Policy with the support of the US Embassy in Ukraine (October 2019 – September 2020).

In addition, NAQA actively collaborates with the National Erasmus+ Office, British Council in Ukraine, USAID New Justice Programme,

Міжнародні проекти та підтримка міжнародних донорів

Національне агентство також активно створює свою мережу міжнародних партнерів. Так, Національне агентство є партнером проекту Erasmus+ EDUQAS та у грудні 2019 – січні 2020 як партнер долучилося до розробки 10 Erasmus+ проектів, що були подані на конкурс у лютому 2020 р. Один з цих проектів — OPTIMA «Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia» або «Відкриті практики, прозорість та доброчесність для сучасної вищої школи», — одержав підтримку.

Національне агентство є реципієнтом проекту «Сприяння підходам, заснованим на верховенстві права та правах людини, в системі вищої освіти», який виконується Координатором проектів ОБСЄ в Україні протягом 2020 року на запит Національного агентства та МОН. Проект спрямований на реалізацію державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти та створення вимог до внутрішніх стандартів якості освіти. Він має на меті, зокрема, розробку та втілення рекомендацій щодо організації системи внутрішнього забезпечення якості закладів вищої освіти в Україні.

Серед проектів на підтримку Національного агентства можна назвати такі: «Нова система акредитації у вищій освіті. Другий етап. Імплементация», організований БФ «Інститут розвитку освіти» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» (грудень 2018 р. – грудень 2019 р.), «Навчання експертів для нового українського Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти», організований МБФ «Міжнародний фонд досліджень освітньої політики» за підтримки Посольства Сполучених Штатів Америки в Україні (жовтень 2019 – вересень 2020 рр.).

the World Bank, OSCE, International Education Research Foundation, International Renaissance Foundation, and other international organisations and institutions.

External assessment and evaluation of processes and procedures of the National Agency

The conduct of an external assessment of documents and procedures by international colleagues as well as frequent self-assessment, revision of procedures based on experience and feedback from stakeholders are all essential parts of ensuring the effectiveness and transparency of the National Agency's performance. Thus, the draft Procedures for the Annulment of Decisions of Specialized Academic Councils to Confer a Research Degree was developed by the National Agency, translated into English and then submitted for examination to a well-known American expert in academic integrity, Prof. Leah Wortham, who prepared **a report entitled “Enhancing Academic Integrity in Ukrainian Higher Education”** based on the results of her analysis of the draft Procedure mentioned above. Her report is available on NAQA website.

NAQA continuously seeks advice and expert assessment from international and national experts for the external evaluation of its procedures, documents and activities in general. Thus, during the first half of 2020, NAQA initiated and held meetings with colleagues from agencies from Latvia, Germany, Italy, Georgia, Poland, Lithuania, France, Kazakhstan, Belgium, Estonia, Turkey, and Cyprus; the Agency worked with the QAA and British Council to train trainers, cooperated with such partners as the National Erasmus Office in Ukraine, American Councils for International Education, British Council Ukraine, USAID, OSCE, and others. Also, through ENQA and INQAAHE, NAQA approached international experts for advice on the drafting of the Institutional

Національне агентство також активно співпрацює із Національним Еразмус Офісом, Британською Радою, Американськими радами, Проектом USAID «Нове правосуддя», Світовим банком, ОБСЄ, Міжнародним фондом досліджень освітньої політики, Міжнародним фондом «Відродження» та іншими міжнародними організаціями й установами.

Зовнішнє оцінювання та експертиза процесів і процедур Національного агентства

Важливою складовою забезпечення ефективності й прозорості діяльності Національного агентства є проведення зовнішнього оцінювання документів і процедур з боку іноземних колег, а також постійне самооцінювання, перегляд процедур з урахуванням досвіду внаслідок зворотного зв'язку із стейкхолдерами. Так, розроблений Національним агентством проєкт «Положення про скасування рішень спеціалізованих вчених рад» був перекладений англійською мовою та наданий на експертизу відомому американському експерту з академічної доброчесності проф. Лії Вортем, яка за результатами аналізу вищезгаданого проєкту Положення підготувала **відгук «Посилення академічної доброчесності у вищій освіті України»**, з яким можна ознайомитися на сайті Національного агентства українською та англійською мовами.

Національне агентство постійно звертається по консультації й експертну оцінку до міжнародних і національних експертів з метою зовнішньої оцінки своїх процедур, документів й діяльності в цілому. Так впродовж першої половини 2020 року Національне агентство ініціювало і провело зустрічі з колегами з агентств Латвії, Німеччини, Італії, Грузії, Польщі, Литви, Франції, Казахстану, Бельгії, Естонії, Туреччини, Кіпру; співпрацювало

Accreditation Regulation and received expert advice and opinion from experts in Cyprus, Estonia, France, Lithuania, Sweden. Upon NAQA request in July 2020, an international expert, Professor Olgun Cicek, provided feedback on Ukrainian legislation regarding institutional accreditation.

з QAA та Британською радою для проведення тренінгів для тренерів; співпрацює з такими партнерами, як Національний Еразмус офіс в Україні, Американські ради з міжнародної освіти, Британська рада в Україні, USAID, ОБСЄ та інші. Також через ENQA та INQAАНЕ Національне агентство зверталось до міжнародних експертів щодо розробки проекту «Положення про інституційну акредитацію» й одержало експертні оцінки й консультаційну допомогу від експертів з Кіпру, Литви, Естонії, Франції, Швеції. На запит Національного агентства у липні 2020 року міжнародний експерт професор Олгун Чічек (Olgun Cicek) надав свій відгук щодо українського законодавства в частині інституційної акредитації.

8. Compliance with European Standards and Guidelines (Part 3)

8.1. ESG Standard 3.1: Activities, policy and processes for quality assurance

Agencies should undertake external quality assurance activities as defined in Part 2 of the ESG on a regular basis. They should have clear and explicit goals and objectives that are part of their publicly available mission statement. These should translate into the daily work of the agency. Agencies should ensure the involvement of stakeholders in their governance and work.

NAQA mission and the way it is implemented into NAQA activities

Back in the early days of 2019, the Agency in one of its first documents fixed its mission as “catalysing positive change in higher education”.

Now, as some time has passed and we are finishing the first academic year of actual full-scale operation, let us try to see if the initiatives we implemented actually fit the purpose they were designed to fulfil.

What became clear is that “positive change” in higher education means different things when looked at from different levels. At an institutional level it definitely requires consultancy-style approach to external quality assurance. This is what we tried to implement from the very beginning: experts are expected to provide recommendations for further quality enhancement, accreditation criteria are open-ended and thus offer much room for interpretation, etc.

8. Відповідність Стандартам та рекомендаціям щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015) (Частина 3)

8.1. Стандарт ESG 3.1: Діяльність, політика і процеси щодо забезпечення якості

Агентства повинні проводити діяльність щодо забезпечення якості, як визначено у Частині 2 ESG, на регулярній основі. Вони повинні мати чіткі і зрозумілі цілі, що складають частину їхньої публічно доступної місії. Це повинно визначати щоденну роботу агентства. Агентства повинні забезпечувати залучення стейкхолдерів до свого управління і діяльності.

Місія та те, як вона втілюється у фактичну діяльність Національного агентства

Ще на початку 2019 року Національне агентство в одному зі своїх перших документів визначило свою місію «стати каталізатором позитивних змін у вищій освіті».

Тепер, коли минув певний час і, пройшов перший навчальний рік фактичної повномасштабної роботи, вже можна проаналізувати, чи відповідає наша діяльність тій меті, задля якої вона була задумана.

Стало зрозумілим, що поняття «позитивні зміни» у вищій освіті на різних рівнях мають неоднаковий зміст. На рівні ЗВО, це, безумовно, вимагає консультаційного підходу до зовнішнього забезпечення якості. І це саме те, що ми намагалися реалізувати з самого

The issue with this approach is that it requires a willing-to-cooperate institution as a counterpart. This is not always the case with Ukrainian universities and other types of education institutions. Accreditation has long been practiced and perceived as a tedious bureaucratic ritual rather than a tool for improvement, which is discussed elsewhere in this report. As a result, universities became extremely apt at imitating whatever requirements or criteria may be applied in this and other procedures that bore little if any added value. The ultimately formalistic approach, in its own turn, could never really assure the quality of education, and a cohort of institutions with low academic standards emerged.

These institutions do not demonstrate much willingness to cooperate, still seeing accreditation as an externally imposed duty. In this case, accreditation tends to (and probably has to) become more audit-style rather than consultancy-style. And still, it may be seen as performing the same mission: giving a true public assessment of education quality is also a positive change in higher education, but more on a systemic scale.

The oscillation between consultancy and audit is inevitable: both check compliance and show ways to improve, which are the purposes of quality assurance as the ESG themselves acknowledge.

The recent development in Ukrainian context is the 2020 amendments to Law on Higher Education, making programme accreditation de-facto mandatory for institutions. The intent on the part of the Parliament is more or less clear: to make accreditation a tool to safeguard some basic level of academic standards. Apparently, this should mean again more audit than consultancy.

початку: очікується, що експерти надаватимуть рекомендації щодо подальшого підвищення якості, критерії акредитації є відкритими, і тому заздалегідь передбачене широке поле для їх тлумачення.

Проблема такого підходу полягає в тому, що він вимагає бажання ЗВО співпрацювати як партнера, що не завжди властиве українським ЗВО. Акредитація вже давно сприймається як трудомісткий бюрократичний ритуал, а не інструмент для вдосконалення. Як результат, університети виробили вміння лише імітувати виконання будь-яких вимог чи критеріїв, які можуть застосовуватися в цій (та інших) процедурах. Зрештою, формалістичний підхід, власне, так ніколи не міг би забезпечити якість освіти, і завадити появі чисельної когорти закладів із низькими академічними стандартами.

Ці установи не виявляють великого бажання співпрацювати, усе ще розглядаючи акредитацію як неприємний обов'язок, що накладається ззовні. У цьому випадку акредитація має тенденцію (і, ймовірно, повинна) набувати швидше формату аудиту, ніж формату консультацій. І все-таки, це може бути визнано виконанням тієї ж місії: надання справжньої суспільної оцінки — що можна розглядати як кардинальну системну відмінність.

Знаходження правильного балансу між перевіркою відповідності і пропозицією шляхів вдосконалення, як підкреслюється у ESG, є однією з ключових умов гарантування якості.

Нещодавнім явищем в українському контексті є зміни 2020 року до Закону «Про вищу освіту», що робить акредитацію освітніх програм, фактично, обов'язковою для закладів. Намір парламенту є більш-менш зрозумілим: зробити акредитацію інструментом для захисту певного базового рівня академічних стандартів. Мабуть, це має означати, знову ж таки, більше аудиту, ніж консультування.

Stakeholder involvement

Stakeholder involvement has been among the pillars the Agency was built on. Back in 2010s, during the period when the current Law on Higher Education was being drafted, it was an explicit intent of the authors to make the Agency a representative body of different higher education stakeholders. In line with this, the initial edition of the Law as adopted in 2014 provided that the Agency Board members were to be elected by different constituencies: the all-Ukrainian congresses of higher education institutions (state-owned, municipal and private), the employers' representative organization, and the all-Ukrainian congress of student self-government organizations. They were also empowered to withdraw the mandate of their representatives at any time as they saw fit.

It was an unfortunate constellation of different considerations that the first Agency team elected in this way was not able to secure a full-scale launch of the Agency. The election procedure could be named among the factors which contributed to this political conundrum. It became clear that with the right to withdraw a mandate on the part of constituents — which some of them actually tried to use or at least said they would try — Agency members could not be really independent. With the imminent threat of mandate termination they would sooner act in the interest of their constituency and not the general interest of the public, the two not always being the same.

These were the considerations which led to a change in the procedure of forming the Agency team in 2017. Although the Agency members were still apportioned into 'quotas' for different stakeholder groups (higher education institutions, research institutions, employers and students), the election process was abandoned and an open contest was

Залучення стейкхолдерів

Залучення зацікавлених сторін (стейкхолдерів) є одним зі стовпів, на яких побудовано Національне агентство. Ще в 2010-х роках, коли розроблявся Закон «Про вищу освіту», автори мали чіткий намір зробити Національне агентство представницьким органом різних зацікавлених сторін у вищій освіті. Відповідно до цього, початкова редакція Закону, прийнята в 2014 році, передбачала, що члени Національного агентства повинні обиратися різними об'єднаннями: всеукраїнськими з'їздами представників закладів вищої освіти (державних, муніципальних та приватних), організаціями роботодавців та всеукраїнською організацією студентського самоврядування. Вони також мали повноваження відкликати мандат своїх представників у будь-який час, коли вони вважають за потрібне.

За збігом невдалих обставин, Національне агентство, обране таким чином, не змогло належно розпочати діяльність. Згаданий порядок виборів з невідворотністю робив обраних заручниками інтересів виборців, а з врахуванням можливостей окремих груп виборців – лобістами їх інтересів.

Ці застереження привели до зміни порядку формування Національного агентства в 2017 році. Хоча члени Національного агентства все ще розподілялися за «квотами» для різних груп зацікавлених сторін (закладів вищої освіти, наукових установ, роботодавців та студентів), формат виборів був повністю змінений та був запроваджений відкритий конкурс. Конкурсна комісія була сформована таким чином, що половина її членів представляла групи національних стейкхолдерів, а іншу половину складали міжнародні члени установ групи Е4.

introduced instead. The selection committee was formed, with a half of members themselves representing some of the national stakeholders and the other half consisting of international members from the E4 group institutions.

In our opinion, this was a rather positive shift: essentially, it tried to ensure a balance between the principles of stakeholder involvement, on the one side, and merit-based selection and independence, on the other.

However, stakeholder involvement does not end with the Agency's composition. This principle informed most of decisions and approaches the Agency implemented for the last one and a half years. The programme accreditation procedures were heavily based on this concept. As discussed in detail in the other parts of this report, the site visit is always carried out by two to four representatives of academia and one representative of students, so the initial quality evaluation is always made through the lens of stakeholder perception. The second stage of the procedure is carried out by the branch expert council, also consisting of academics, employers and students.

The procedures that are still being designed, namely the institutional accreditation and the framework for independent QA agencies, will also go in this direction.

8.2. ESG Standard 3.2: Official status

Agencies should have an established legal basis and should be formally recognised as quality assurance agencies by competent public authorities.

На наш погляд, це було досить позитивною зміною: спроба забезпечити баланс між принципами залучення зацікавлених сторін, з одного боку, та відбором, заснованим на заслугах, та забезпеченням незалежності, з іншого.

Однак участь зацікавлених сторін не обмежується складом Національного агентства. Цей принцип був в основі більшості рішень та підходів, які Національне агентство впроваджувало за останні півтора року. Процедура акредитації освітніх програм чітко ґрунтується на цій концепції. Як було детально окреслено в інших частинах цього звіту, експертне відвідування ЗВО завжди проводиться групою двох - чотирьох представниками науково-педагогічних працівників та одним представником студентів — тому первинна оцінка якості завжди формується через сприйняття зацікавлених сторін. Другий етап процедури здійснюється галузевою експертною радою, до складу якої входять науково-педагогічні працівники, роботодавці та студенти.

Процедури, які розробляються, інституційна акредитація та основи регулювання для незалежних агентств із забезпечення якості також ураховуватимуть цей принцип.

8.2. Стандарт ESG 3.2: Офіційний статус

Агентства повинні мати офіційний юридичний статус та бути офіційно визнаними компетентними органами влади як агентства забезпечення якості.

NAQA meets this Standard, as the requirement for its establishment and functioning, the procedure for its formation and basic powers are determined by a law approved by the Parliament, and NAQA Charter was approved by the Government. Therefore, the Law of Ukraine No. 1556-VII “On Higher Education” of 01.07.2014 and the **Charter of the National Agency for Higher Education** approved by Decree No. 244 of the Cabinet of Ministers of Ukraine of April 15, 2015 (as amended by Decree No. 1130 of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 27 December 2018) (hereinafter, the Charter) define NAQA as a permanent collegial body authorised to implement state policy in the field of quality assurance in higher education.

In its activities, NAQA is guided by the Constitution and laws of Ukraine, decrees of the President of Ukraine and resolutions of the Verkhovna Rada of Ukraine adopted in accordance with the Constitution and laws of Ukraine, decrees of the Cabinet of Ministers of Ukraine, other legislative acts, and the Charter.

NAQA is formally recognised by a competent national authority. It cooperates with the Cabinet of Ministers of Ukraine, Ministry of Education and Science of Ukraine, other central and local executive authorities, the National Academy of Sciences and national sectoral academies of science, local government bodies, public associations, enterprises, institutions and organizations, research institutions and institutions of higher education of foreign countries, as well as international organizations in the field of higher education.

Given that the laws of Ukraine, which directly or indirectly regulate NAQA activities, were adopted at different times, at the end of 2020 attention was drawn to the conflict between education and civil service legislation with respect to the status of NAQA, its members and

Національне агентство відповідає цьому Стандарту, оскільки вимога про його створення та функціонування, порядок формування та основні повноваження визначаються законом, затвердженим парламентом, а Статут Національного агентства затверджений урядом. Так, Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII та із забезпечення якості вищої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 року № 244 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1130) (далі — Статут), Національне агентство визначається як постійно діючий колегіальний орган, уповноважений на реалізацію державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти.

Національне агентство у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства та цим Статутом.

Національне агентство під час реалізації державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти взаємодіє з Кабінетом Міністрів України, Міністерством освіти і науки, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, Національною академією наук та національними галузевими академіями наук, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами та організаціями, науковими установами і закладами вищої освіти закордонних країн, а також міжнародними організаціями в галузі вищої освіти.

Ураховуючи, що закони України, якими прямо або опосередковано регулюється діяльність Національного агентства, приймалися в різні часи, наприкінці 2020 року було звернено увагу на колізію між

employees. To resolve this conflict, NAQA proposed amendments to the Parliament that would emphasise the independent status and competence of NAQA in the field of higher education quality assurance.

8.3. ESG Standard 3.3: Independence

Agencies should be independent and act autonomously. They should have full responsibility for their operations and the outcomes of those operations without third party influence.

Organizational independence: according to the Law “On Higher Education” of 2014 NAQA is a permanent collegial body (legal entity under public law) independent in the exercise of its powers from third parties such as higher education institutions, government, and other stakeholder organizations.

Independence from the Government (Cabinet of Ministers of Ukraine) and the relevant ministry (Ministry of Education and Science of Ukraine) is ensured by the procedure of NAQA formation. The organization and conduct of competitive selection of NAQA members is entrusted to an International Competition Commission, which is formed by the Cabinet of Ministers of Ukraine as an advisory body. The competition commission consists of nine persons: four international representatives are delegated from the European Higher Education Area and one representative each from Ministry of Education and Science of Ukraine, the joint representative body of all-Ukrainian associations

освітянським законодавством та законодавством у сфері державної служби щодо статусу Національного агентства, його членів та працівників. Для вирішення зазначеної колізії Національним агентством було запропоновано парламенту зміни до законодавства, які б підкреслили незалежний статус та компетентність Національного агентства у сфері забезпечення якості вищої освіти.

8.3. Стандарт ESG 3.3: Незалежність

Агентства повинні бути незалежними та діяти автономно. Вони повинні повністю відповідати за свою роботу та її результати без впливу третіх сторін.

Організаційна незалежність: згідно із Законом «Про вищу освіту» 2014 року, Національне агентство є постійно діючим колегіальним органом (юридичною особою публічного права) незалежним під час реалізації власних повноважень від третіх осіб, таких як заклади вищої освіти, уряд та інші організації зацікавлених сторін.

Незалежність від Уряду (Кабінет Міністрів України) та профільного міністерства (Міністерство освіти і науки України) забезпечується порядком формування складу Національного агентства. Так, організація та проведення конкурсного відбору членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти покладаються на Конкурсну комісію, яка утворюється Кабінетом Міністрів України як дорадчий орган. Конкурсна комісія складається з дев'яти осіб, з яких чотири — міжнародні представники — делегуються від об'єднань Європейського простору вищої освіти (European Higher Education Area) і по одному представнику — від центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, спільного представницького органу всеукраїнських

of employers' organizations, the National Academy of Sciences of Ukraine, the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, and the National Association of Students of Ukraine, which is a member of the European Students' Union (ESU). The terms of the competition are formed in such a way that NAQA must include representatives of all-Ukrainian associations of employers' organizations, higher education students of the first or second level, the National Academy of Sciences of Ukraine, national branch academies of sciences and higher education institutions of public, municipal and private ownership.

The winners of the competition are approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine as NAQA members.

It should also be noted that NAQA in Ukraine has such legal status that ensures its independence from the relevant Ministry, higher education institutions and other entities in the field of higher education in the exercise of their powers.

Given the understanding of the requirements of ESG-2015 regarding the need to ensure the independence of NAQA from the government, HEIs or any other organisations, we actively advocate the impossibility of changing the status of NAQA members and Secretariat staff to that of civil servants.

Operational independence: According to the Regulations on study programme accreditation, the nomination and appointment of experts is undertaken based on the list of certified experts, subject area relevance, absence of conflict of interests, and experts' availability. This appointment is made independently from third parties and then published on the NAQA website.

Independence of formal outcomes: the expert group includes at least three members. A student expert is included into each group.

об'єднань організацій роботодавців, Національної академії наук України, Національної академії педагогічних наук України, національного об'єднання студентів України, що є членом Європейського союзу студентів (ESU). Умови конкурсу сформовані таким чином, що до складу Національного агентства обов'язково повинні увійти представники всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, здобувачів вищої освіти першого або другого рівня, Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та закладів вищої освіти державної, комунальної та приватної форми власності.

Переможці у конкурсі затверджуються Кабінетом Міністрів України як члени Національного агентства.

Також варто зазначити, що Національне агентство в Україні має статус постійно діючого колегіального органу, уповноваженого на реалізацію державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти (юридичної особи публічного права), що забезпечує його незалежність від профільного міністерства, закладів вищої освіти та інших суб'єктів у сфері вищої освіти під час реалізації власних повноважень.

Ураховуючи розуміння вимог Стандартів ESG-2015 стосовно необхідності забезпечення незалежності Національного агентства від уряду, ЗВО або будь-яких інших організацій, ми активно відстоюємо позицію про неможливість перевести членів Національного агентства й співробітників секретаріату у статус державних службовців, тому що це буде суперечити європейським стандартам.

Операційна незалежність: відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, призначення експертів здійснюються з числа включених у реєстр Національного агентства з урахуванням предметної галузі, відсутності конфлікту інтересів, можливості експерта взяти участь у процедурі.

An employer expert can be included as additional expert. The final outcomes of the quality assurance processes are approved by NAQA. Experts are informed that they are acting in a personal capacity and not representing their respective institutions when working for the Agency. Accreditation decisions are based solely on expertise. This is reflected in the regulatory documents.

In order to further strengthen the principle of independence, NAQA will make efforts to find ways to engage international experts in accreditation processes in the future.

8.4. ESG Standard 3.4: Thematic analysis

Agencies should regularly publish reports that describe and analyse general findings of their external quality assurance activities.

The short time span of NAQA's activities thus far does not allow us to confirm a consistent practice of regularly published reports that characterise the Agency's activities in the field of external quality assurance. However, at the time of this SAR preparation, NAQA began the gradual introduction of preparing analytical materials that attest the significant achievements of the Agency during its first year of activities.

According to the provisions of the current Law of Ukraine "On Higher Education" (Article 18, Part 2), "The National Agency for Higher

Таке призначення проводиться незалежно від третіх сторін і публікується на вебсайті Національного агентства.

Незалежність формальних результатів: група експертів складається щонайменше з трьох членів, з яких один є здобувачем вищої освіти. Експерт-роботодавець може бути включений як додатковий експерт. Результат акредитаційної експертизи затверджується на засіданні Національного агентства. Експерти поінформовані про те, що вони діють особисто та не представляють свої заклади під час роботи в Національному агентстві. Остаточне рішення ґрунтується виключно на результатах експертизи. Усе це відображено в нормативних документах Національного агентства.

З метою подальшого укріплення принципу незалежності Національне агентство докладатиме зусиль для пошуку шляхів залучення міжнародних експертів до процесу акредитації.

8.4. Стандарт ESG 3.4: Тематичний аналіз

Агентства повинні регулярно публікувати звіти, що описують і аналізують загальні висновки їх діяльності щодо зовнішнього забезпечення якості.

Нетривалий час функціонування Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти ще не дозволяє констатувати наявність сталої практики періодичної публікації звітів, що характеризують діяльність Національного агентства у сфері забезпечення якості. Однак на момент підготовки цього звіту самооцінювання вже можна говорити про започаткування практики підготовки аналітичних матеріалів, які засвідчують вагомі здобутки і напрацювання Агентства за перший рік роботи.

Education Quality Assurance prepares and publishes annually a report on the quality of higher education in Ukraine, its compliance with the objectives of sustainable innovative development of society, a report on its own activities, formulates proposals for legislative assurance of quality in higher education, and forwards these documents to the Verkhovna Rada of Ukraine, to the President of Ukraine, to the Cabinet of Ministers of Ukraine and to higher education institutions for discussion and proper response.” To fulfil these requirements, in the beginning of 2020 NAQA published a comprehensive **“NAQA ANNUAL REPORT: 2019”** both in Ukrainian and English, which included a systematic review of indicators of development of Ukrainian higher education, a review of the situation with external quality assurance of higher education in Ukraine with special focus on the establishment and first activities of the NAQA as a key actor, analysis of the parameters and configurations of internal quality assurance systems in Ukrainian HEIs, as well as NAQA’s recommendations on effective implementation of such systems. This report highlighted positive changes that had taken place in quality assurance practices in higher education in Ukraine both in their internal and external dimensions and outlined the priorities of the Agency’s activities.

The Agency’s primary task was to launch in the autumn of 2019 the process of study programmes accreditation based on new procedures. Within this activity, Sectoral Expert Councils and a pool of experts were formed. As a part of self-monitoring and continuous improvement, the Agency conducted two expert surveys (in December 2019 and March 2020) in which they were to evaluate both the new accreditation process in general and the support received from the Agency. Also, in March 2020, HEIs that had already undergone the accreditation process by NAQA were surveyed about the quality of the new accreditation process.

Згідно з нормами чинного Закону України «Про вищу освіту» (частина 2 статті 18), «Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти щороку готує та оприлюднює доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства, звіт про власну діяльність, формує пропозиції щодо законодавчого забезпечення якості вищої освіти та направляє зазначені документи Верховній Раді України, Президентові України, Кабінету Міністрів України та закладам вищої освіти для їх обговорення та належного реагування». На виконання цих вимог, на початку 2020 року Національне агентство опублікувало українською та англійською мовами докладний **Річний звіт**, який включив у себе системний огляд показників розвитку української вищої школи, характеристику стану зовнішнього забезпечення якості вищої освіти в Україні з акцентом на становленні і початок діяльності Національного агентства як ключового актора, аналіз параметрів та конфігурацій систем внутрішнього забезпечення якості освіти в українських ЗВО, а також рекомендації Національного агентства щодо ефективного запровадження таких систем. Цей звіт засвідчив позитивні зміни, що відбулися у практиці забезпечення якості у вищій освіті України у її внутрішньому та зовнішньому вимірах, а також окреслив пріоритетні напрями роботи Національного агентства.

Першочерговою задачею Національного агентства стало впровадження восени 2019 року процесу акредитації освітніх програм на основі нових процедур. У ході цієї діяльності були сформовані Галузеві експертні ради та пул експертів. У рамках самоконтролю та безперервного вдосконалення Національне агентство двічі (у грудні 2019 р. та у березні 2020 р.) проводило опитування експертів, в якому вони мали оцінити як новий акредитаційний процес в цілому,

Summarized results of all three surveys were published in **“NAQA report on HEI and Experts’ surveys: December 2019 – March 2020”**. In May 2020, a survey of experts who participated in the remote accreditation examinations from March until May 2020 was conducted. The report on the results of the survey is **published** on the NAQA website.

An important area of the Agency’s current work is to create a framework for the functioning of independent higher education quality assessment and quality assurance institutions in Ukraine.

In Ukrainian higher education system, there is an honorary “national” status, which can be assigned to some “outstanding” higher education institutions. According to the provisions of the Law on Higher Education, which had been in force until 01/16/2020, NAQA’s task was to check compliance of national higher education institution’s activities with defined criteria to confirm or take away such status. To fulfil this task, in October 2019 NAQA published a pilot analytical report “Compliance with the criteria for granting and confirming the status of a national higher education institution” (2019), which covered the overview of self-analysis reports from HEIs having the “national” status regarding their compliance with the criteria. Although the Agency is now deprived of these functions and the status itself has acquired a purely “honorary” character, the preparation of this report enabled the development of methodological approaches to external assessment of higher education institutions’ “quality”. Also, at the end of 2019, a national survey was conducted at the initiative of NAQA, and the work to prepare an analytical study on the improvement of internal quality assurance systems is currently in the finishing stages.

Since NAQA started its activities only in 2019, it was an important task for the Agency to convince the Ukrainian educational community

так і роботу Національного агентства. Також у березні 2020 р. було проведене опитування щодо якості нового акредитаційного процесу серед ЗВО, які вже мали досвід його проходження. Узагальнені результати всіх трьох опитувань опубліковані у **звіті «NAQA report on HEI and Experts’ surveys: December 2019 – March 2020»**. У травні 2020 року було здійснене опитування експертів, які брали участь у проведенні акредитаційних експертиз у дистанційному форматі у березні – травні 2020 року. Звіт за результатами опитування **опублікований** на сайті Національного агентства.

Важливим напрямом нинішньої роботи Національного агентства є створення основи для функціонування в Україні незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

В українській системі вищої освіти існує почесний статус «національний», який може присвоюватися окремим закладам вищої освіти. Згідно з нормами Закону «Про вищу освіту», що діяли до 16.01.2020, Національне агентство мало здійснювати «встановлення відповідності діяльності національного закладу вищої освіти визначеним критеріям для підтвердження чи позбавлення його такого статусу». Виконуючи цю функцію, Агентство у жовтні 2019 року опублікувало пілотний аналітичний звіт «Виконання критеріїв надання та підтвердження статусу національного закладу вищої освіти», в якому було висвітлено результати аналізу звітів самоаналізу ЗВО, які мають статус «національний», щодо своєї відповідності критеріям підтвердження статусу національного закладу вищої освіти. І хоча нині Національне агентство не має цих функцій, а сам статус має характер суто «почесної відзнаки», тим не менш, підготовка означеного звіту дозволила напрацювати методологічні підходи до зовнішнього оцінювання «якості» закладів вищої освіти. Також

that this new institution is capable of introducing new accreditation practices, and that new approaches to external quality assurance will give impetus to the innovative development of Ukrainian higher education. Accordingly, much attention of NAQA and its Secretariat is paid to preparing, publishing and discussing advisory, explanatory and research publications (some of which are listed in [Appendix E](#)).

8.5. ESG Standard 3.5: Resources

Agencies should have adequate and appropriate resources, both human and financial, to carry out their work.

Human Resources

According to its goals and tasks, NAQA relies on several groups of human resources, namely:

- NAQA members
- NAQA Secretariat
- Sectoral Expert Councils members
- pool of experts
- NAQA experts' trainers

наприкінці 2019 року за ініціативи Національного агентства було проведено національне опитування і наразі завершується робота з підготовки аналітичного дослідження стосовно вдосконалення систем внутрішнього забезпечення якості.

Оскільки Національне агентство, фактично, лише у 2019 році розпочало свою діяльність, важливою задачею його було переконати українське освітянське середовище у тому, що ця нова інституція здатна запровадити принципово інші практики акредитації, а нові підходи до зовнішнього забезпечення якості дасть імпульс для інноваційного розвитку вищої освіти. Відповідно, велика увага в діяльності Національного агентства приділялася підготовці, публікації та публічному обговоренню консультативних, роз'яснювальних та дослідницьких матеріалів (деякі з них подані у [Додатку Д](#)).

8.5. Стандарт ESG 3.5: Ресурси

Агентства повинні мати адекватні та належні ресурси, як людські, так і фінансові, для виконання своєї роботи.

Людські ресурси

Відповідно до своїх цілей та завдань, Національне агентство має декілька груп людських ресурсів, а саме:

- Члени Національного агентства;
- Секретаріат Національного агентства;
- Члени галузевих експертних рад;
- Акредитаційні експерти;
- Тренери експертів Національного агентства.

Currently, there are 21 NAQA members selected in December 2018 pursuant to current Law of Ukraine "On Higher Education". All of them have appropriate expertise in their respective fields and high level of credibility and authority in the Ukrainian education and research area. 17 members represent academia, three members represent employers and one member represents students. The Head and 5 Deputy Heads of the Agency are full-time employees. It should be noted that in December 2018, two students were elected to NAQA but one of them left in the autumn of 2019 in order to continue his work as Vice Head of the Secretariat. Also, one of the three employers left NAQA upon his own request in the summer of 2019. Therefore, today we have 21 active NAQA members (instead of 23 as expected).

The National Agency Secretariat consists of 61 staff positions. As of July, the secretariat employs 58 people. The qualifications of Secretariat employees correspond to their tasks. All employees possess at least a Master's degree or an equivalent qualification. 12 full-time employees have doctoral degrees and experience in academic and research work. The duties of Secretariat employees are determined by job descriptions and staff schedule. The Secretariat employees' salaries are competitive compared to the salaries of employees with similar qualifications. Salaries of Secretariat employees with doctoral degrees are above average salaries in Ukrainian HEIs.

Sectoral Expert Councils (SEC) were selected by NAQA commissions in summer and autumn of 2019. There are 29 SECs according to legally defined fields of knowledge. Each Council consists of 9 to 15 members, including representatives of academia, one or two representatives of employers and one student representative. Each SEC member (except student representatives) should have at least five years of professional

Національне агентство на сьогодні складається з 21 члена, обраних у грудні 2018 року відповідно до положень чинного Закону України «Про вищу освіту». Усі вони мають належний досвід у відповідних галузях і високий рівень довіри та авторитет у галузі освіти та науки України. 17 членів представляють академічне середовище, 3 члени представляють працедавців та 1 член представляє студентів. Голова та 5 заступників голови є штатними працівниками Агентства. Слід зазначити, що у грудні 2018 року до складу Національного агентства було обрано 2 студенти, проте один із них восени 2019 року вийшов зі складу Національного агентства, щоб продовжити роботу на посаді заступника голови секретаріату. Також один з трьох роботодавців вийшов зі складу Національного агентства за власним бажанням влітку 2019 року). Отже, на сьогодні маємо 21 діючого члена Національного агентства (а не 23, як передбачалося).

Штат секретаріату Національного агентства складається з 61 штатної одиниці. Станом на липень у секретаріаті працює 58 осіб. Кваліфікація працівників секретаріату відповідає конкретним вимогам їхніх завдань. Усі працівники мають щонайменше ступінь магістра або еквівалентну кваліфікацію. 12 штатних працівників мають наукові ступені та досвід роботи в академічній та науково-дослідній роботі. Обов'язки працівників секретаріату визначаються посадовими інструкціями та штатним розписом. Заробітна плата працівників секретаріату є конкурентоспроможною порівняно із заробітною платою працівників з аналогічною кваліфікацією. Заробітна плата працівників секретаріату з науковими ступенями є вищою за середню зарплату в українських ЗВО.

Галузеві експертні ради (ГЕР) були обрані комісіями Національного агентства влітку – восени 2019 року. Кожна ГЕР складається з 9 – 15 членів, включаючи представників академічного середовища, 1 – 2 представників працедавців та 1 представника здобувача вищої

expertise. The selection procedure design allowed the engagement of highly motivated and proactive persons. Currently there are 329 members of SECs. After the process of SEC formation was complete, NAQA conducted several trainings for Council members and special trainings for heads and deputy heads of SECs. NAQA's pool of experts includes 2,528 experts from all fields of knowledge (1,976 experts represent research and teaching staff, and 552 experts represent students). The selection contest conducted in mid-2019 and several subsequent trainings by NAQA assured recruitment of a high-quality pool of experts delivering sound accreditation procedures.

NAQA periodically reviews the composition of SECs and the register of experts, and based on the results of activities of SECs and expert groups, as well as taking into account the views of major stakeholders, collegially makes appropriate adjustments to the composition of SEC and the register of experts.

Thus, to date NAQA possesses highly professional multilevel human resources ready to perform the Agency's functions and to respond to the challenges of reforming the Ukrainian higher education system. At the same time, it should be noted that NAQA has faced an extremely high workload, which is primarily due to the significant amount of work in the first year after launch (development of constituent documents, formation of a register of experts, SECs establishment), as well as to the specifics of the Ukrainian higher education system. A large number of HEIs and study programmes must pass the accreditation procedure. Therefore, NAQA is short of human resources and will work to improve this situation.

освіти. Кожен член ГЕР (крім представника студентів) повинен мати не менше 5 років професійного досвіду. Розроблена процедура відбору дозволила залучити високомотивованих та ініціативних осіб. На цей час є 329 членів ГЕР. Після завершення процесу формування ГЕР Національне агентство провело серію тренінгів для членів ГЕР та спеціальні тренінги для керівників та заступників голів ГЕР.

Реєстр експертів Національного агентства включає 2528 експерта з усіх галузей знань (1976 експертів представляють науково-викладацький склад, а 552 експерти представляють студентів). Конкурсний відбір, проведений у середині 2019 року, та низка подальших тренінгів Національного агентства забезпечили належний рівень підготовки експертів та, відповідно, якість акредитаційних процедур, які вони проводять.

Національне агентство періодично переглядає склад ГЕР і реєстр експертів і, за результатами діяльності ГЕР і експертних груп, а також з урахуванням думки основних стейкхолдерів, колегіально шляхом відкритого голосування вносить відповідні корективи у склади ГЕР і реєстр експертів.

Таким чином, на сьогоднішній день Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти має високопрофесійні багаторівневі кадри, готові виконувати функції Агентства та відповідати на виклики реформування української системи вищої освіти. У той же час варто зазначити, що Національне агентство зіткнулося із вкрай високим навантаженням, яке пов'язане, в першу чергу, зі значним обсягом роботи в перший рік після запуску (розробка установчих документів, формування реєстру експертів, ГЕР), а також зі специфікою української системи вищої освіти — велика кількість ЗВО та освітніх програм, які мають пройти процедуру акредитації. Тому Національне агентство потребує додаткових людських ресурсів.

Financial Resources

According to the current Law of Ukraine “On Higher Education” (Article 22), NAQA is a non-profit organization. The sources of funding for the activities of the Agency are the following: 1) state budget funds; 2) funds received as payment for the work of accreditation and licensing expertise, as well as funds obtained for the provision of other services related to the quality assurance of higher education, in the amounts determined by NAQA; 3) grants to improve the quality of higher education in Ukraine, including grants to improve the quality of the system of higher education assessment; 4) other sources not prohibited by law.

The activities of the National Agency and its Secretariat are financed through the general and special funds of the state budget, as well as through received grants. Last year, revenues of the general fund amounted to 22 million 109 thousand UAH (the same amount was spent), and of the special fund, 14 million 969 thousand UAH; grants received by the National Agency amounted to 158 thousand UAH. The grand total is 37 million 237 thousand UAH.

In 2019, the general fund (direct financing from the state budget) financed wages (including tax accruals), rent and utilities related to the operation of the temporary offices of the National Agency, as well as the renovation of the premises in which the Agency and its Secretariat operate starting from 2020.

The National Agency received a grant from the American Councils for International Education in the amount of \$39 thousand USD to create an information platform to support the programme accreditation process. This money went directly to the developers. The New Justice Programme purchased organizational and computer hardware for the sum of \$14,065 USD, which had so far been temporarily rented

Фінансові ресурси

Відповідно до положень чинного Закону України «Про вищу освіту» (ст. 22), Національне агентство з питань забезпечення вищої освіти є неприбутковою організацією. Джерелами фінансування діяльності Агентства є: 1) кошти державного бюджету; 2) кошти, отримані як оплата робіт з акредитації та проведення ліцензійних експертиз, а також кошти, отримані за надання інших послуг, пов'язаних із забезпеченням якості вищої освіти, у розмірах, що визначаються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти; 3) гранти з метою підвищення якості вищої освіти в Україні, у тому числі надані для вдосконалення системи оцінювання якості вищої освіти; 4) інші джерела, не заборонені законодавством.

Фінансування діяльності Національного агентства і його секретаріату здійснюється за рахунок загального і спеціального фонду державного бюджету, а також за рахунок одержаних грантів. Відповідно, минулого року надходження до основного фонду склали 22 млн 109 тис. грн (стільки ж було витрачено), до спеціального фонду — 14 млн 969 тис. грн (через рахунки агентства), одержані гранти — 158 тис. грн. Всього — 37 млн 237 тис. грн.

За рахунок основного фонду 2019 р. профінансовано заробітну платню (у т. ч. нарахування), витрати на оренду і комунальні послуги, пов'язані з експлуатацією тимчасових офісів Національного агентства, а також ремонт приміщення, в якому працює Національне агентство і секретаріат, починаючи з 2020 р.

Національне агентство одержало грант від Американських рад на суму 39 тис. дол. США на створення інформаційної платформи. Ці кошти спрямовуються безпосередньо розробникам. Програма «Нове правосуддя» придбала для Національного агентства організаційну і

by the National Agency, British Council, International Foundation for Educational Policy Research, and Institute for Education Development helped to organize trainings and seminars.

The Special Fund of NAQA budget receives its revenue from fees charged to HEIs for accreditation. Experts' fees (for accreditations conducted in 2019) amount to almost 5.5 million UAH. Because a large portion of the payments for accreditation was received from HEIs in the last days of the year, NAQA Secretariat did not manage to pay all the experts' fees and therefore started 2020 with a debt of almost 6.2 million UAH. As a result, in the end of 2019 the Special Fund's available resources amounted to just over 3.2 million UAH.

Due to the adoption of Resolution No. 1070 by the Cabinet of Ministers of Ukraine on December 10, 2019, it became impossible to obtain advance payments from state HEIs for accreditation services to be provided in 2020. As a consequence, advance payments to members of expert groups must now be paid before funds are received from state HEIs.

Therefore, today the most important problems in the pooling of financial resources for NAQA are the following:

- 1) Financing of NAQA via the Ministry of Education and Science of Ukraine, which makes full financial autonomy impossible.
- 2) State budget funds for financing NAQA are not protected from sequestration. In 2020, 100% of the funds planned for the creation of the Information System were sequestered and, as of today, this Information System is being developed exclusively for grant funds.
- 3) Crediting of NAQA's own revenues (accreditation fee, grants) to the revenues of the State Budget of Ukraine and the accounts of the

комп'ютерну техніку вартістю 14 тис. 65 дол. США, яка поки що була надана у тимчасове користування. Британська рада, Міжнародний фонд досліджень освітньої політики, Інститут розвитку освіти фінансувала проведення низки тренінгів і семінарів.

Спеціальний фонд бюджету Національного агентства наповнюється за рахунок оплати закладів вищої освіти за акредитацію. Витрати на гонорари експертів з акредитації освітніх програм (за здійснені у 2019 р. експертизи) становлять майже 5,5 млн грн. У зв'язку з тим, що значна частина коштів надійшла від ЗВО в останні дні року, Секретаріат Національного агентства не встиг оплатити всі гонорари експертам і тому ввійшов у 2020 р. із заборгованістю в сумі майже 6,2 млн грн. У результаті сума наявних коштів спеціального фонду на кінець 2019 склала понад 3,2 млн грн.

У зв'язку з прийняттям Постанови Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1070, отримання попередньої сплати від державних ЗВО за послуги з акредитації освітніх програм у 2020 р. стало неможливим. Як наслідок, авансові платежі членам експертних груп тепер мають бути сплачені до одержання коштів від державних ЗВО.

Таким чином, на сьогодні найважливішими проблемами формування фінансових ресурсів Національного агентства є:

- 1) Фінансування Національного агентства Міністерством освіти і науки України, що унеможливорює фінансову автономію.
- 2) Кошти держбюджету на фінансування Агентства не є захищеними від секвестру. У 2020 році 100 % коштів, запланованих на створення інформаційної системи були секвестровані і, станом на сьогодні, така інформаційно-документальна система розробляється виключно за грантові кошти.

State Treasury, which significantly limits the ability to quickly dispose of such revenues - e.g., timely settlements with experts, members of sectoral expert councils and other contractors.

4) There is no mechanism for compensation to HEIs from the state budget expenditures for accreditation of study programmes. Payments by state HEIs for the accreditation of study programmes requires formal implementation of a certain procurement procedure in accordance with the Ukrainian legislation on public procurement. Such purely formal procedure requires the involvement of additional resources from the HEIs and NAQA and often leads to delays in payment for these services. It results in a short-term lack of funds for the timely fulfilment of NAQA's financial obligations, including to persons involved in accreditation procedures.

NAQA has developed relevant legislative changes to address the above-mentioned issues. Efforts are underway to secure additional funding, including grants, for the work to be continued on the Information System, since there is no budgetary funding, and funds for the accreditation of study programmes remaining for NAQA (up to 15 per cent of the accreditation procedure cost) are not sufficient.

Information Resources

In 2019, NAQA launched its website (www.naqa.gov.ua) in Ukrainian and English serving as a key source of information about the Agency's activities, including its mission and strategy, NAQA membership, organizational structure, etc. NAQA website also contains a wide range of documents: regulatory documents, minutes of NAQA's meetings, analytical reports, as well as news, interviews, advisory materials, etc. The Registry of experts included in NAQA's pool is also on the website. As in Ukraine information on the accreditation status of study

3) Зарахування власних надходжень Національного агентства (плата за акредитацію, гранти) до доходів Державного бюджету України на рахунки держказначейства, що значно обмежує можливість оперативно розпоряджатися такими надходженнями. Наприклад, вчасно проводити розрахунки з експертами, членами галузевих експертних рад й іншими контрагентами.

4) Відсутній механізм компенсації ЗВО з коштів держбюджету видатків на проведення акредитації освітніх програм. Оплата державними закладами вищої освіти послуг з проведення акредитації освітніх програм потребує формального проведення певної процедури закупівлі, відповідно до українського законодавства про публічні закупівлі. Така суто формальна процедура вимагає залучення додаткових ресурсів ЗВО і Національного агентства та часто призводить до затримок з оплатою зазначених послуг. Як наслідок, це спричиняє короткострокову відсутність коштів для вчасного виконання Національним агентством своїх фінансових зобов'язань, у тому числі перед особами, які залучені до проведення акредитаційних процедур.

Для вирішення вищезазначених проблем Національне агентство розробило відповідні зміни до законодавства. Ведеться робота із залучення додаткового фінансування, у тому числі грантових коштів на продовження роботи зі створення інформаційної системи, оскільки бюджетне фінансування відсутнє, а коштів за проведення акредитації освітніх програм, які лишаються на потреби Національного агентства (до 15 % від вартості процедури акредитації), недостатньо.

Інформаційні ресурси

У 2019 році Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти запустило свій вебсайт (www.naqa.gov.ua) українською та англійською мовами, який слугує ключовим джерелом інформації про діяльність

programmes is published by the Unified State Electronic Database for Education, NAQA's website does not publish such information.

Besides, NAQA began to develop an internal information and documentation system aimed to support everyday activities of the Agency and its Secretariat. This system should facilitate administration of several internal routines, especially related to evaluation and accreditation procedures.

The intensification of international activities and the wide representation of international partners on Twitter prompted the NAQA to create a **Twitter account**.

Facebook is actively used for communication with various target audiences, dissemination of information about NAQA activities, and external communication.

Facebook is also used as one of the platforms for online broadcasts of NAQA meetings, as well as online webinars with NAQA members and speakers of the NAQA School of Quality.

The launch of NAQA required the development of an extremely large number of normative and regulatory documents, so preference was given to those vital for NAQA activities. The Communication Strategy is one of the documents currently under development; its first version of which has been already presented at the July meeting of NAQA.

It is also important to pay attention to communication risks. They are bot pages as well as specially created groups that post false information and manipulate facts, thus trying to plunder the activities of NAQA. Openness and transparency help NAQA to combat such risks, in particular by providing truthful answers and explanatory work in social networks.

Національного агентства, включаючи його місію та стратегію, членів Національного агентства, організаційну структуру тощо. Вебсайт також містить широкий спектр документів: нормативні документи, протоколи засідань Національного агентства, аналітичні звіти, а також новини, інтерв'ю, консультативні матеріали тощо. Також на вебсайті розміщений Реєстр експертів, щовходять до експертного пулу Національного агентства. Оскільки в Україні функцію реєстру акредитованих освітніх програм виконує Єдина державна електронна база даних з питань освіти, вебсайт Національного агентства не публікує такої інформації.

Крім того, Національне агентство розпочало розробку внутрішньої інформаційно-документальної системи, спрямованої на підтримку повсякденної діяльності Агентства та його секретаріату. Ця система повинна сприяти адмініструванню внутрішніх процедур, насамперед пов'язаних з процедурами оцінювання та акредитації.

Активізація міжнародної діяльності та широка представленість іноземних партнерів у соціальній мережі «Твітер» підштовхнула Національне агентство до створення **акаунту у твітері**.

Соціальна мережа «Фейсбук» активно використовується для комунікації з різною цільовою аудиторією, поширення інформації про діяльність Національного агентства, та зовнішньої комунікації.

Також фейсбук використовується як одна із платформ для проведення онлайн-трансляцій засідань Національного агентства, а також онлайн-зустрічей із членами Національного агентства та спікерів Школи якості NAQA.

Початок роботи Національного агентства потребував розробки надзвичайно великої кількості нормативних і регулятивних документів, тому перевага надавалась ключовим, життєво важливим для діяльності Національного агентства. Комунікативна стратегія — це один з

8.6. ESG Standard 3.6: Internal quality assurance and professional conduct

Agencies should have in place processes for internal quality assurance related to defining, assuring and enhancing the quality and integrity of their activities.

NAQA is accountable to its stakeholders through a comprehensive range of internal quality assurance mechanisms, as set out below.

Performance management and accountability. In April 2019, NAQA developed and adopted the its strategy until 2022 (hereinafter, the Strategy). Today, NAQA is building its capacity to ensure quality of higher education, to confront modern challenges and to catalyse changes in higher education in Ukraine in order to shape its quality culture. The Strategy is a guide to these reform efforts, defines the Agency's mission and values, declares strategic goals and directions for their implementation. NAQA measures delivery against its strategy through the following means:

документів, який наразі перебуває у стані розробки, його перша версія вже була презентована на липневому засіданні Національного агентства.

Важливо також звернути увагу на комунікаційні ризики. Такими виступають бот-сторінки, а також спеціально штучно створені групи, які розміщують неправдиву інформацію та маніпулюють фактами, таким чином намагаючись скомпрометувати діяльність Національного агентства. Відкритість і прозорість допомагають Національному агентству боротись із такими ризиками, зокрема, і шляхом надання правдивих відповідей та роз'яснювальної роботи в соціальних мережах.

8.6. Стандарт ESG 3.6: Внутрішнє забезпечення якості і професійна поведінка

Агентства повинні запровадити процеси для внутрішнього забезпечення якості стосовно визначення, забезпечення та поглиблення якості та доброчесності своєї діяльності.

Національне агентство підзвітне своїм заінтересованим сторонам через внутрішні процедури забезпечення якості, які викладено нижче.

Управління ефективністю та підзвітність. У квітні 2019 року Національне агентство розробило та прийняло Стратегію Національного агентства до 2022 року (далі — Стратегія). Сьогодні Національне агентство розбудовує свою спроможність забезпечувати якість вищої освіти, протистояти сучасним викликам та каталізувати зміни у вищій освіті в Україні з метою гарантування її якості. Стратегія є дороговказом вищезгаданих змін, визначає місію та цінності Агентства, декларує стратегічні цілі та напрями їх реалізації. Національне агентство оцінює реалізацію своєї стратегії за допомогою таких засобів:

- Allocating responsibilities between NAQA and Secretariat members.
- Continuous monitoring of performance — conducting weekly briefings with heads of departments, monthly meetings with all Secretariat members, NAQA members monthly meetings. Each of those aims to get the update and check on the tasks and their implementation results.

Annual report — after one year of its activities NAQA issued its **Annual report (2019)**, that contains analysis of 2019 results and Financial statements as well. Such reports will be issued annually in the future.

Self-Assessment Report (SAR) — wishing to become ENQA member, NAQA decided to develop this SAR following ENQA recommendations. SAR differs from the annual report in structure and content.

Equality. Commitment to equality covers recruitment, opportunities for appropriate training and development, pay and benefits, access to facilities, discipline, capability and grievance procedures, and selection for redundancy.

Information security and accessibility. Internal information is well-secured. NAQA website aims to be accessible and flexible for all users. Updates are published regularly. All public documents including regulations, individual orders, documents on accreditation procedure are available on the web site. The Facebook page is a wide platform for accountability and dialogue between NAQA and the stakeholders. **Twitter** account is used to share information for international partners.

Avoiding conflicts of interest. The procedures of avoiding conflicts of interest in different types of NAQA activities is set in the NAQA documents. The common rule is that if there is potential conflict of interest such person is withdrawn from consideration of the relevant issue. An Anti-Corruption Program is also under development, which

- Розподіл обов'язків між членами Національного агентства та всередині секретаріату.
- Постійний моніторинг ефективності — проведення щотижневих оперативних нарад з керівниками відділів, щомісячні зустрічі з усіма членами секретаріату, регулярні зустрічі членів Національного агентства. Кожна з них має на меті обмін інформацією щодо виконаних та нових завдань, їх перевірку, оцінювання результатів їх виконання.

Річний звіт — після першого року своєї діяльності Національне агентство сформувало **Річний звіт (2019)**, який містить аналіз результатів за 2019 рік, та фінансову звітність. Такі звіти будуть видаватися і в майбутньому.

Звіт про самооцінку (SAR) — Національне агентство розробило звіт самооцінювання на основі рекомендацій ENQA. Цей звіт відрізняється від річного звіту за структурою та змістом.

Рівність. Дотримання принципу рівності охоплює підбір персоналу, можливості для його відповідного навчання та розвитку, оплату праці та пільги, доступ до засобів, дисципліну, подання скарг, а також перелік підстав для звільнення.

Інформаційна безпека та доступність. Внутрішня інформація Національного агентства захищена. Сайт Національного агентства доступний для всіх користувачів та легкий у використанні. Оновлення публікуються регулярно, усі публічні документи, включаючи положення, індивідуальні накази, документи щодо процедури акредитації, розміщені на вебсайті. Сторінка у фейсбуці — це широка платформа для підзвітності та діалогу між Національним агентством та зацікавленими сторонами. **Твітер** використовується для обміну інформацією з міжнародними партнерами.

will include provisions for resolving conflicts of interest.

Feedback and reflection mechanisms. NAQA actively uses internal and external feedback for the continuous development and improvement of its work. Examples of this include the following.

- Employee feedback (internal feedback) mechanisms include weekly briefings for management and monthly briefings for all staff led by the Head of Secretariat, where updates on key activities are provided and staff can raise questions. Each NAQA meeting hosts a discussion of hot issues and analysis of its activities and feedback.
- Feedback from NAQA training and events: NAQA runs a range of trainings throughout the year. All participants are encouraged to provide feedback so that the Agency can make improvements for the future. Feedback is also used to develop new events, trainings or guidance upon demand.
- Feedback from NAQA Facebook page and emails received. NAQA gets a lot of feedback from comments to Facebook posts where stakeholders express their opinions or raise different questions. Analysis of such feedback gives NAQA the opportunity to develop and improve its activities, as well as to develop new events to speak on the topics in demand.
- Focus groups testing: NAQA also uses internal and external stakeholders for occasional focus groups or user testing. For example, in May 2020 a survey was conducted to get feedback from experts that took part in remote accreditation.
- NAQA has made its first steps to ensure internal quality assurance related to defining, assuring and enhancing the quality and integrity of its activities. NAQA regularly holds self-evaluation and self-reflection seminars and discussions to ensure continuous improvement within the Agency.

Уникнення конфлікту інтересів. Процедури уникнення конфлікту інтересів у різних видах діяльності Національного агентства визначені у відповідних документах. За загальним правилом у разі, якщо існує потенційний конфлікт інтересів, така особа має заявити про це та має бути відсторонена від розгляду відповідного питання. В стані розробки також знаходиться Антикорупційна програма, яка міститиме положення щодо врегулювання конфлікту інтересів.

Механізми зворотного зв'язку та рефлексії. Національне агентство активно використовує внутрішній та зовнішній зворотний зв'язок для постійного розвитку та вдосконалення своєї роботи. Приклади наведені нижче.

- Зворотний зв'язок від працівників (внутрішні механізми зворотного зв'язку) включають щотижневі наради керівництва та щомісячні наради всього персоналу під головуванням керівника секретаріату, під час яких обговорюються ключові заходи, а співробітники мають можливість висловлювати свої думки та ставити запитання. Кожне засідання Національного агентства супроводжується обговоренням актуальних питань, аналізом діяльності та наданням зворотного зв'язку.
- Відгуки, отримані під час (після) тренінгів та подій, які організує Національне агентство: Національне агентство проводить навчальні та консультативні заходи упродовж року. Усім учасникам таких заходів та тренінгів рекомендується надавати відгуки, щоб Агентство могло вдосконалювати свою діяльність у майбутньому. Зворотний зв'язок також використовується для розробки нових заходів, тренінгів або рекомендацій там, де є попит.
- Відгуки у соціальних мережах та у електронних листах. Національне агентство отримує багато відгуків у коментарях до постів у

- NAQA experts are certified and involved in continuous professional development; feedback on their activities is collected and considered;
- NAQA encourages HEIs to provide feedback on the accreditation process, experts, and decisions.

Professional conduct

As part of NAQA activities, a set of documents on observance of academic integrity was developed by participants in the process of implementing state policy in the field of education quality: NAQA members, NAQA Secretariat, experts in accreditation of study programmes, and members of branch expert councils.

Norms of professional and ethical conduct of NAQA members, NAQA Secretariat, experts in accreditation of study programs, members of sectoral expert councils are determined by NAQA Code of Academic Integrity, the consent to which is fixed by signing the Declaration of Academic Integrity.

The policy of academic integrity and ethics of academic relations is available on the NAQA website.

For violation of academic integrity and ethics of academic relations, participants in the process of implementing state policy in the field of education quality may be held responsible and academically accountable.

The main types of academic accountability are the following.

For NAQA members:

- warning;
- deprivation of the right to vote during NAQA meetings for a certain period;
- Petition to the Cabinet of Ministers of Ukraine for expulsion from NAQA.

фейсбуці, де стейкхолдери висловлюють свою думку або ставлять різні запитання. На підставі аналізу таких даних Національне агентство обирає для висвітлення теми, які цікавлять суспільство.

- Проведення анкетування: у травні 2020 року було проведене опитування експертів, які брали участь у дистанційній акредитації.
- Національне агентство збирає відгуки щодо роботи експертів та формує відповідний рейтинг для покращення якості роботи експертів.
- Національне агентство збирає відгуки від ЗВО про процес акредитації, експертів та прийняті рішення.

Професійна поведінка

У рамках діяльності Національного агентства розроблено комплекс документів щодо дотримання академічної доброчесності учасниками процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти — членами Національного агентства, секретаріатом Національного агентства, експертами з акредитації освітніх програм, членами галузевих експертних рад.

Норми професійної та етичної поведінки членів Національного агентства, секретаріату Національного агентства, експертів з акредитації освітніх програм, членів галузевих експертних рад визначається **Кодексом академічної доброчесності Національного агентства**, згода на дотримання якої фіксується підписанням **Декларації про дотримання академічної доброчесності**.

Політика дотримання академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин доступна на сайті Національного агентства.

За порушення академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин учасники процесу реалізації державної політики у сфері якості освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності, основними видами якої є:

For NAQA Secretariat staff:

- warning;
- expulsion from NAQA Secretariat.

For representatives of sectoral councils, experts on accreditation of study programs, etc.:

- termination of powers.

NAQA is developing a single document that comprehensively discloses the issues of NAQA internal quality assurance and combines all existing documents governing internal quality assurance in NAQA.

8.7. ESG Standard 3.7: Cyclical external review of agencies

Agencies should undergo an external review at least once every five years in order to demonstrate their compliance with the ESG.

NAQA seeks to undergo an external review at least once every five years. Due to the reason that NAQA formally commenced its activities in the end of February 2019 and started fully operating a few months later, it has not yet undergone a full external assessment. However,

члени Національного агентства:

- попередження;
- позбавлення права голосу під час засідань Національного агентства на певний термін;
- клопотання перед Кабінетом Міністрів України про виключення із складу Національного агентства;

співробітники секретаріату Національного агентства:

- попередження;
- виключення із складу секретаріату Національного агентства;

представники галузевих рад, експерти з акредитації освітніх програм тощо:

- припинення повноважень.

Національне агентство розробляє єдиний документ, який комплексно розкриє питання внутрішнього забезпечення якості Національного агентства та об'єднає у собі усі існуючі документи, що регламентують внутрішнє забезпечення якості в Національному агентстві.

8.7. Стандарт ESG 3.7: Циклічна зовнішня перевірка агентств

Агентства повинні проходити зовнішню перевірку принаймні раз на п'ять років, щоб продемонструвати відповідність ESG.

Національне агентство прагне проходити зовнішній огляд не рідше за один раз на п'ять років. Через те, що Національне агентство офіційно розпочало свою діяльність наприкінці лютого 2019 року та почало повноцінно діяти через кілька місяців, поки

NAQA makes first steps in order to ensure continuous external review. Some external experts have provided their feedback on NAQA policies and procedures. Their reports are published on NAQA website ([USAID report-reflection on AI policy](#)).

Stakeholder surveys are conducted on a permanent basis. Additionally, NAQA's approach to higher education quality assurance correlates with the requirements established in European practice. NAQA aspires to maximal openness and internationalization in its work. An obligatory aspect of our preparation of new regulations is a requirement for public discussion and involvement of both Ukrainian and international experts.

NAQA is planning to have its accreditation activities evaluated by international experts in 2020.

This self-assessment report aims to obtain an external evaluation of NAQA's activities.

не було можливості пройти повне зовнішнє оцінювання. Однак Національне агентство робить перші кроки для забезпечення постійного зовнішнього огляду.

Деякі зовнішні експерти надали свої відгуки про політику та процедури Національного агентства. Їхні доповіді публікуються на вебсайті Національного агентства ([відгук USAID](#)).

Опитування зацікавлених сторін проводяться на постійній основі. Крім того, підходи Національного агентства до забезпечення якості вищої освіти співвідносяться з вимогами, встановленими в європейській практиці. Національне агентство прагне до максимальної відкритості та інтернаціоналізації у своїй роботі. Обов'язковим аспектом підготовки нових нормативних актів є громадське обговорення та залучення як українських, так і закордонних експертів.

Національне агентство планує провести оцінку своєї діяльності з акредитації іноземними експертами у 2020 році.

Цей звіт самооцінювання має на меті одержати зовнішню оцінку діяльності Національного агентства.

9. Compliance with European Standards and Guidelines (Part 2)

9.1. ESG Standard 2.1: Consideration of internal quality assurance

External quality assurance should address the effectiveness of the internal quality assurance processes described in Part 1 of the ESG.

Criterion 8 of the “Regulations on Accreditation of Study Programmes in Higher Education” directly addresses internal quality assurance processes in higher education institutions. Specifically, in order to obtain accreditation, a programme must demonstrate the following:

- 1) Established procedures for development, approval, monitoring and periodic review of the study programme are consistently observed.
- 2) Students, directly and through student governance bodies, are engaged as partners in the process of periodic review of the study programme and in procedures related to its quality assurance. The position of students is taken into consideration in reviewing the study programme.
- 3) Employers, directly and/or through their associations, are engaged as partners in the process of periodic review of the study programme and other procedures related to its quality assurance.
- 4) A practice exists to collect, analyse and take into consideration information about the career path of graduates of the study programme.
- 5) The quality assurance system of the higher education institution

9. Відповідність Стандартам та рекомендаціям щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015) (Частина 2)

9.1. Стандарт ESG 2.1: Урахування внутрішнього забезпечення якості

Зовнішнє забезпечення якості повинно стосуватись ефективності процесів внутрішнього забезпечення якості, описаних у Частині 1 ESG.

Критерій 8 Положення про акредитацію освітніх програм безпосередньо стосується внутрішніх процесів забезпечення якості у ЗВО. Зокрема, для отримання сертифікату про акредитацію освітньої програми необхідно продемонструвати, що:

- 1) Встановлені процедури розробки, затвердження, моніторингу та періодичного огляду освітньої програми послідовно дотримуються.
- 2) Студенти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучаються як партнери до процесу періодичного перегляду навчальної програми та процедур, пов'язаних із забезпеченням її якості. Позиція студентів враховується у разі перегляду освітньої програми.
- 3) Роботодавці, безпосередньо та/або через свої асоціації, залучаються як партнери до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур, пов'язаних із забезпеченням її якості.
- 4) Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації про кар'єрний шлях випускників навчальної програми.

ensures reaction to shortcomings identified in the study programme and/or educational activities related to the realization of the study programme.

6) The results of external higher education quality assurance (in particular, comments and suggestions formulated during previous accreditations) are taken into account during reviews of the study programme.

7) A culture of quality is formed in the academic community of the higher education institution that contributes to the constant development of the study programme and educational activity related to this programme.

The above subcriteria of Criterion 8 reflect the requirements of Standard 1.1 “Policy for quality assurance”, Standard 1.9 “On-going monitoring and periodic review of programmes”, and Standard 1.10 “Cyclical external quality assurance” (programme accreditation is required under Ukrainian legislation every five years).

Of the 841 programmes that have completed the accreditation thus far, 98% have been evaluated with a satisfactory (“A” or “B” grade) with respect to Criterion 8.

In addition, the content of several among the other nine criteria of external quality assurance, according to which study programmes are evaluated during the accreditation process, directly reflect the Standards in Part 1 of ESG-2015:

Criterion 1 requires study programmes to have clearly formulated objectives that match the mission and strategy of higher education institution, and that these objectives and programme learning outcomes be defined based on the positions and needs of interested

5) Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує реакцію на недоліки, виявлені в навчальній програмі та/або навчальних заходах, пов’язаних з реалізацією освітньої програми.

6) Результати забезпечення якості зовнішньої вищої освіти (зокрема, коментарі та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) враховуються під час оглядів освітньої програми.

7) Культура якості формується в академічній спільноті закладу вищої освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності, пов’язаної з цією програмою.

Наведені вище підкритерії Критерію 8 відображають вимоги Стандарту 1.1 «Політика забезпечення якості», Стандарту 1.9 «Постійний моніторинг та періодичний огляд програм» та Стандарту 1.10 «Циклічне зовнішнє забезпечення якості» (вперше сертифікат про акредитацію освітньої програми видається на 5 років, в подальшому — на 10).

З 841 програм, які завершили акредитацію дотепер, 98% оцінювались задовільно (оцінка «А» або «В») стосовно критерію 8.

Крім того, зміст кількох інших дев’яти критеріїв зовнішнього забезпечення якості, згідно з якими освітні програми оцінюються в процесі акредитації, безпосередньо відображають Стандарти частини 1 ESG-2015:

Критерій 1 вимагає, щоб навчальні програми мали чітко сформульовані цілі, що відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти, а ці цілі та результати навчання в програмі визначати, виходячи з позицій та потреб зацікавлених сторін (стейкхолдерів). Цей критерій (включаючи його підкритерії) відображає Стандарт 1.2 ESG-2015.

Стандарт 1.4 ESG-2015 стосується прийому, навчання, визнання та сертифікації студентів. Що стосується Національного агентства, цей

parties (stakeholders). This criterion (including its subcriteria) reflects Standard 1.2 of ESG-2015.

Standard 1.4 of ESG-2015 concerns student admission, progression, recognition and certification. In the case of NAQA, this standard is reflected in Criterion 3 “Access to the study programme and learning outcomes recognition” and Criterion 5 “Control measures, evaluation of students and academic integrity”.

Similarly, Criterion 6 concerns teaching staff involved in the relevant study programme — a reflection of Standard 1.5 “Teaching Staff” which requires institutions to assure themselves of the competence of their teachers and apply fair and transparent processes for staff recruitment and development.

Standard 1.6 requires institutions to have appropriate funding for learning and teaching activities and ensure that adequate and readily accessible learning resources and student support are provided. Criterion 7 of the NAQA accreditation procedures detail the subcriteria for evaluating the programmes’ educational environment and material resources.

Standard 1.8 on public information corresponds directly to NAQA Criterion 9 “Transparency and publicity”.

9.2. ESG Standard 2.2: Designing methodologies fit for purpose

External quality assurance should be defined and designed specifically to ensure its fitness to achieve the aims and objectives set for it, while taking into account relevant regulations. Stakeholders should be involved in its design and continuous improvement.

стандарт відображений у Критерії 3 «Доступ до навчальної програми та визнання результатів навчання» та Критерії 5 «Контрольні заходи оцінювання студентів та академічна доброчесність».

Аналогічно, Критерій 6 стосується викладачів, які беруть участь у відповідній навчальній програмі — відображення стандарту 1.5 «Педагогічний колектив», який вимагає від закладів упевнитись у компетентності своїх викладачів, а також застосовувати справедливі та прозорі процеси набору та розвитку персоналу.

Стандарт 1.6 вимагає, щоб заклади мали відповідне фінансування для навчальної та викладацької діяльності та забезпечували наявність адекватних та легкодоступних навчальних ресурсів та підтримки студентів. Критерій 7 процедур акредитації Національного агентства детально визначає підкритерії оцінювання програмного освітнього середовища та матеріальних ресурсів.

Стандарт 1.8 щодо публічної інформації відповідає безпосередньо критерію 9 «Прозорість та гласність».

9.2. Стандарт ESG 2.2: Розроблення методологій, що відповідають меті

Зовнішнє оцінювання якості слід визначати і розробляти таким чином, щоб забезпечити його відповідність досягненню цілей і завдань, встановлених для нього, водночас враховуючи відповідні нормативні положення. До його розроблення і безперервного вдосконалення слід залучати стейкхолдерів.

The aims of NAQA activities as well as the external quality assurance are set in NAQA Strategy until 2022 and were outlined above in [Section 4.2](#). With these goals in mind, NAQA develops regulations governing various external quality assurance procedures. Today the key document is [Regulations on accreditation of study programmes](#). This provision defines the aims of accreditation, which are:

- 1) to identify quality compliance of the study programme, and of educational activities under such programme, with the Criteria established by these Regulations;
- 2) to assist higher education institutions in identifying strengths and weaknesses of the study programme and of the educational activities under such programme;
- 3) to provide stakeholders with objective information about the quality of the study programme and of the educational activities under such programme;
- 4) to enhance trust in higher education in Ukraine;
- 5) to promote the integration of Ukraine's higher education institutions into the European Higher Education Area.

NAQA builds its external assessment processes, aiming to meet the needs and expectations of both internal and external stakeholders. NAQA involves all principal stakeholders in the development of regulations. All NAQA's regulations are based on existing legislation, include clear aims and descriptions and are published on NAQA website.

Загальні цілі діяльності Національного агентства, визначені в Стратегії до 2022 р. і були окреслені вище в [підрозділі 4.2](#). Ураховуючи ці цілі, Національне агентство розробляє положення, які регулюють різні процедури зовнішнього забезпечення якості. На сьогодні основним документом є [Положення про акредитацію освітніх програм](#). У цьому положенні визначено мету акредитації, якою є:

- 1) встановлення відповідності якості освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою визначеним цим Положенням критеріям;
- 2) допомога закладам вищої освіти у визначенні сильних і слабких сторін освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою;
- 3) надання усім стейкхолдерам інформації про якість освітньої програми та освітньої діяльності за освітньою програмою;
- 4) посилення довіри до вищої освіти в Україні;
- 5) сприяння інтеграції українських закладів вищої освіти до Європейського простору вищої освіти.

Досягнення цих цілей забезпечується суворим дотриманням процедури, описаної в Положенні про акредитацію, а також відповідністю самого Положення ESG-2015.

Національне агентство розробляє процеси зовнішнього оцінювання, які спрямовані на задоволення потреб та очікувань як внутрішніх, так і зовнішніх зацікавлених сторін. Національне агентство залучає основних стейкхолдерів до розробки регуляторних документів. Усі положення Національного агентства засновані на чинному законодавстві, містять чіткі цілі та формулювання, публікуються на вебсайті Національного агентства.

9.3. ESG Standard 2.3: Implementing processes

External quality assurance processes should be reliable, useful, pre-defined, implemented consistently and published. They include

- *a self-assessment or equivalent;*
- *an external assessment normally including a site visit;*
- *a report resulting from the external assessment;*
- *a consistent follow-up.*

The NAQA programme accreditation procedure includes each of the following:

- 1) A higher education institution wishing to accredit a study programme submits materials for accreditation to NAQA. Materials for accreditation are submitted online through NAQA official portal. All documents related to accreditation are gathered in the accreditation file, which is kept in electronic form.
- 2) Within five business days of the date of registration of the accreditation application, an expert panel tasked with performing the accreditation audit is established by an order of the Chairman of NAQA in accordance with these Regulations; the timetable for the expert panel's work is scheduled, including dates for its visit to the respective higher education institution and deadline for submission of the expert panel report.
- 3) An expert panel for the accreditation audit of a study programme consists of a head and two experts, including one expert from among students.
- 4) The accreditation audit includes:

9.3. Стандарт ESG 2.3: Процеси запровадження

Процеси зовнішнього забезпечення якості повинні бути надійними, корисними, наперед визначеними, послідовно запроваджуваними і опублікованими. Вони включають:

- *самооцінювання або його еквівалент;*
- *зовнішнє оцінювання, яке зазвичай включає відвідування закладу;*
- *звіт за результатами зовнішнього оцінювання;*
- *послідовні подальші дії за результатами оцінювання.*

Процес акредитації освітньої програми Національним агентством включає кожен з перерахованих нижче дій:

- 1) Заклад вищої освіти, який бажає акредитувати освітню програму, подає до Національного агентства матеріали для акредитації. Матеріали для акредитації подаються в електронній формі через офіційний портал Національного агентства. Усі документи щодо проведення акредитації формуються в акредитаційну справу, яка ведеться в електронному вигляді.
- 2) Упродовж п'яти робочих днів із дня реєстрації заяви про проведення акредитації, відповідно до цього Положення, призначається склад експертної групи, яка проводить акредитаційну експертизу, визначається строк її роботи, зокрема дати виїзду експертної групи до відповідного закладу вищої освіти та кінцевий термін подання звіту експертної групи.
- 3) Експертна група для проведення акредитаційної експертизи освітньої програми формується в складі керівника та двох експертів, у тому числі одного експерта з числа здобувачів вищої освіти.
- 4) Акредитаційна експертиза передбачає:

- assessment by the expert panel of the Self-Assessment Report, materials attached to it, and all other materials and information regarding the study programme and activities of the higher education institution under such programme;
- a site visit of the expert panel to the higher education institution with the aim of verifying facts stated in the Self-Assessment Report, interviewing representatives of stakeholders regarding the study programme and activities of the higher education institution under such programme, developing recommendations aimed at improving the quality of the educational activities under such programme. A site visit is the main component of the accreditation audit. Expert panel site visit is carried out in accordance with the programme agreed by the head of the expert panel and the head of the higher education institution and / or the guarantor of the study programme no later than three working days before its start. The duration of the expert group's visit to the higher education institution may not exceed three days;
- the development of a report based on the results of the accreditation audit.

5) The report is sent to the head of the higher education institution who has the right, within three working days from the date of receipt of the report, to provide NAQA with substantiated comments on the report, which may include information on violations of the accreditation procedures defined by this Regulation.

6) On the day of submission of comments to the report or on the day after the deadline for submission of such comments, the Secretariat of NAQA provides access to the materials of the accreditation file to members of the relevant sectoral expert council.

- вивчення експертною групою відомостей про самооцінювання, доданих до них матеріалів, а також усіх інших матеріалів та інформації, що стосується освітньої програми і діяльності закладу вищої освіти за цією програмою;
- виїзд експертної групи до закладу вищої освіти з метою уточнення фактів, вказаних у відомостях про самооцінювання, вивчення думок представників заінтересованих сторін про освітню програму та діяльність закладу вищої освіти за цією програмою, формування рекомендацій щодо вдосконалення якості освітньої діяльності за цією програмою. Виїзд експертної групи до закладу вищої освіти здійснюється згідно з програмою, узгодженою керівником експертної групи та керівником закладу вищої освіти та/або гарантом освітньої програми не пізніше ніж за три робочих дні до його початку. Тривалість перебування експертної групи у закладі вищої освіти не може перевищувати трьох днів;
- складання звіту про результати акредитаційної експертизи за результатами вивчення відомостей про самооцінювання та інформації, зібраної під час виїзду до закладу вищої освіти.

5) Звіт надсилається керівнику закладу вищої освіти, який має право впродовж трьох робочих днів із дня отримання звіту надати Національному агентству мотивовані зауваження до звіту, які можуть містити, у тому числі, відомості щодо порушення експертною групою процедури проведення акредитації, визначеної цим Положенням.

6) У день подання зауважень до звіту або на наступний день після завершення строку для подання таких зауважень секретаріат Національного агентства надає доступ до матеріалів акредитаційної справи членам відповідної галузевої експертної ради.

7) Робота ГЕР над акредитаційною справою відбувається в електронній

7) SEC's work on the accreditation case takes place in the electronic system of the Agency, which provides transparency and information to external parties. It is based on the analysis of information received from expert groups. The Chairman of SEC appoints a speaker from among the members of the relevant SEC who studies and analyses all the materials received. After forming a draft conclusion, the speaker submits the case for internal discussion by the members of SEC. Discussion of the case by all members of SEC is an important component of work because, as practice shows, it provides a comprehensive study of the accreditation case and the adoption of an independent and objective decision. An important stage in SEC's work on the draft opinion is the provision of practical recommendations to the higher education institution on overcoming identified shortcomings in the study programme.

8) Decisions on all issues are made collectively, by a majority vote of full SEC. Decisions must be open, fair, reasonable and credible. The electronic system provides an opportunity for HEI and expert panel to respond to the draft expert opinion after reviewing it. SEC members read this answer before the meeting and, if necessary, have the opportunity to adjust the draft expert opinion. HEI and expert panel members have the right to participate in SEC meetings to argue their position on the draft SEC opinion.

9) The accreditation case and the draft expert opinion are reviewed at the SEC meeting, which adopts one of the following decisions:

- approval of SEC expert opinion and referral of the accreditation case for consideration to the National Agency;
- submission to NAQA of a substantiated proposal for the appointment of a re-accreditation examination.

SEC meeting may be held remotely in accordance with the established procedure.

системі Агентства, що забезпечує належну прозорість та інформування всіх зацікавлених про перебіг розгляду справи. В її основі лежить на аналіз інформації, отриманої від експертних груп. Голова ГЕР призначає доповідача з числа його членів, який вивчає та аналізує всі отримані матеріали. Після формування проекту висновку доповідач виносить справу на внутрішнє обговорення членами ГЕР. Обговорення справи всіма членами ГЕР є ключовим елементом в роботі, що забезпечує різнобічне опрацювання акредитаційної справи та ухвалення незалежного та об'єктивного рішення. Важливим етапом роботи ГЕР над проектом висновку є надання членами ГЕР практичних рекомендацій щодо подолання виявлених недоліків та вдосконалення освітньої програми.

8) Рішення з усіх питань ухвалюються колегіально, більшістю голосів від повного складу ГЕР. Рішення мають бути відкритими, справедливими, обґрунтованими і достовірними. В електронній системі передбачено можливість для ЗВО та ЕГ надавати відповідь на проект експертного висновку після ознайомлення з ним. Члени ГЕР ознайомлюються з цією відповіддю до початку засідання та, за потреби, мають можливість коригувати проект експертного висновку. ЗВО та члени ЕГ мають право брати участь у засіданнях ГЕР для аргументації власної позиції щодо проекту висновку ГЕР.

9) Акредитаційна справа та проект експертного висновку розглядаються на засіданні ГЕР, яке ухвалює одне з таких рішень:

- про схвалення експертного висновку ГЕР і направлення акредитаційної справи на розгляд Національного агентства;
- про подання Національному агентству обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи.

Засідання ГЕР може у встановленому порядку проводитися дистанційно.

10) The expert opinion of SEC or the proposal to appoint a re-accreditation examination is reviewed at a meeting of the National Agency. NAQA adopted about 841 decisions on the accreditation of study programmes in six months (late November 2019 – early May 2020) based on SEC recommendations (see [Appendix B](#)). For details on SEC recommendations on accreditation decisions, see [Appendix C](#).

11) In case of agreement with the proposal contained in the expert opinion of SEC, NAQA adopts one of the following decisions:

- Decision on accreditation of the study programme
- Decision on conditional (deferred) accreditation
- Decision to refuse accreditation

In case of disagreement with the proposal contained in SEC expert opinion, or if the accreditation examination was conducted in violation of the procedure established by the Regulations or if there are grounds to believe that the expert group in the report came to clearly unfounded conclusions, NAQA has the right to decide on the appointment of a re-accreditation examination.

To ensure openness and transparency of the accreditation process:

1) the following is published on the official website of the higher education institution:

information on self-assessment of the study programme, which is posted no later than five working days from the date of accreditation materials submission to NAQA;

decision on accreditation or refusal to accredit the study programme, expert opinion of the relevant SEC, report of the expert group, which are published within ten working days after the decision of the National Agency;

10) Експертний висновок ГЕР або пропозиція щодо призначення повторної акредитаційної експертизи розглядається на засіданні Національного агентства. Національне агентство ухвалило 841 рішення щодо акредитації освітніх програм за листопад 2019 – липень 2020) на підставі рекомендацій ГЕР (див. [Додаток Б](#)). Докладно про рекомендації ГЕР щодо акредитаційних рішень див. у [Додатку В](#).

11) У разі згоди з пропозицією, що міститься в експертному висновку ГЕР, Національне агентство ухвалює одне з рішень:

- рішення про акредитацію освітньої програми;
- рішення про умовну (відкладену) акредитацію;
- рішення про відмову в акредитації.

У разі незгоди з пропозицією, що міститься в експертному висновку ГЕР, або якщо акредитаційна експертиза була проведена з порушенням встановленої Положенням процедури, або якщо є підстави вважати, що експертна група у звіті дійшла явно необґрунтованих висновків, Національне агентство має право ухвалити рішення про призначення повторної акредитаційної експертизи.

Для забезпечення відкритості та прозорості акредитаційного процесу:

1) на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти оприлюднюються:

- відомості про самооцінювання освітньої програми, що розміщуються не пізніше ніж за 5 робочих днів із дня подання до Національного агентства матеріалів на акредитацію;
- рішення про акредитацію або відмову в акредитації освітньої програми, експертний висновок відповідної ГЕР, звіт експертної групи, що оприлюднюються впродовж 10 робочих днів після прийняття рішення Національним агентством;

2) the following is published on the official NAQA website:

order on approval of the composition of the expert group for the accreditation examination, which is published no later than the next working day after its signing;

decision on accreditation or refusal to accredit the study programme, expert opinion of the relevant SEC, report of the expert group, which are published within 10 working days after the decision of the National Agency.

With respect to the requirement of “consistent follow-up”, no formalized post-accreditation policy currently exists within Ukrainian legislation for programme-level external quality assurance. A follow-up requirement has been included in the draft Rules on Institutional Accreditation, but these have not yet been submitted to the Ministry of Education for approval (pending changes to the Law “On Higher Education”). Subcriterion 6 of Criterion 8 requires programmes that “The results of external higher education quality assurance (in particular, comments and suggestions formulated during previous accreditations) are taken into account during reviews of the study programme.” How this will in fact be implemented will be seen in the future.

9.4. ESG Standard 2.4: Peer-review experts

External quality assurance should be carried out by groups of external experts that include (a) student member(s).

All expert teams that are selected for site visits as part the NAQA accreditation process include one student member, except for those involved in reviews of military- or police-related programmes (i.e.,

2) на офіційному веб-сайті Національного агентства публікуються:

- наказ про затвердження складу експертної групи для проведення акредитаційної експертизи, що розміщується не пізніше наступного робочого дня після його підписання;
- рішення про акредитацію або відмову в акредитації освітньої програми, експертний висновок відповідної ГЕР, звіт експертної групи, що оприлюднюється впродовж 10 робочих днів після прийняття рішення Національним агентством.

Що стосується вимоги «послідовного подальшого спостереження», то у законодавстві України на сьогодні не існує формалізованої політики післяакредитаційного моніторингу для зовнішнього забезпечення якості програмного рівня. Національне агентство розробляє зміни до законодавства в цій частині. Підкритерій 6 критерію 8 вимагає від програм урахувати «Результати забезпечення якості зовнішньої вищої освіти (зокрема коментарі та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) ... під час оглядів навчальної програми». Як це буде реально реалізовуватися, побачимо в майбутньому.

9.4. Стандарт ESG 2.4: Незалежні (зовнішні) експерти

Зовнішнє забезпечення якості повинно виконуватися групою незалежних (зовнішніх) експертів, яка включає представника (представників) від студентів.

Усі експертні групи, призначені для відвідування ЗВО у рамках акредитаційної експертизи, включають одного члена з числа здобувачів

Sectoral Expert Councils 25 and 26).

Accreditation experts are recruited from among higher education teaching staff and HEI applicants which are included in the register and do not have a conflict of interest in relation to each other, the study programme in question and the HEI where it is implemented.

One of the directions for the further NAQA development is the inclusion of international experts in the expert groups.

9.5. ESG Standard 2.5: Criteria for outcomes

Any outcomes or judgements made as the result of external quality assurance should be based on explicit and published criteria that are applied consistently, irrespective of whether the process leads to a formal decision.

The Regulations on Accreditation of Study Programmes in Higher Education include specific criteria for programme accreditation. These criteria (and relevant subcriteria) are the basis for the self-assessment report, the experts' report, and the Sectoral Expert Commission report. Each criterion is assessed according to a 4-level scale:

A — innovative implementation of this criterion

B — satisfactory implementation

E — unsatisfactory implementation, but improvement is possible within one year

F — unsatisfactory implementation

The above grading scale is applied consistently.

вищої освіти, за винятком тих, хто бере участь у оцінюванні програм, пов'язаних з військовою чи поліцейською сферою (тобто ГЕР 25 та 26).

Експерти з акредитації набираються з числа науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти, які включені до реєстру та не мають конфлікту інтересів відносно один одного, визначеної освітньої програми та ЗВО, де вона реалізується.

Одним із напрямків для подальшого розвитку Національного агентства визначено включення іноземних експертів до складу експертних груп.

9.5. Стандарт ESG 2.5: Критерії для результатів

Будь-які висновки або судження, зроблені у результаті зовнішнього забезпечення якості, повинні ґрунтуватися на зрозумілих та опублікованих критеріях, які послідовно застосовуються, незалежно від того, чи приводить процес до прийняття офіційного рішення.

Положення про акредитацію містять конкретні критерії для акредитації освітніх програм. Ці критерії (та відповідні підкритерії) є основою для звіту про самооцінювання, звіту експертів та звіту ГЕР. Кожен критерій оцінюється за 4-рівневою шкалою:

A — інноваційна/взірцева реалізація цього критерію

B — задовільна реалізація

E — незадовільна реалізація, але поліпшення можливе протягом одного року

F — незадовільна реалізація

Наведена шкала оцінювання застосовується послідовно.

9.6. ESG Standard 2.6: Reporting

Full reports by the experts should be published, clear and accessible to the academic community, external partners and other interested individuals. If the agency takes any formal decision based on the reports, the decision should be published together with the report.

All documents relating to each programme accreditation case (including expert reports) are available online after the relevant decision on the case has been taken by the Agency: http://bit.ly/naqa_cases

The online library of accreditation cases is organized according to the date of the Agency meeting where the relevant final decision on programme accreditation was taken. This format for publication is far from ideal as it is not searchable either by programme name or by HEI.

9.7. ESG Standard 2.7: Complaints and appeals

Complaints and appeals processes should be clearly defined as part of the design of external quality assurance processes and communicated to the institutions.

According to the Law of Ukraine No. 1556-VII “On Higher Education” dated 01.07.2014 (hereinafter, the Law), the decision of NAQA may be appealed to by a higher education institution in the manner prescribed by NAQA, which must be made public. Based on the results of the complaint, NAQA must make an informed decision (Part 10 of Article 19).

9.6. Стандарт ESG 2.6: Звітування

Повні експертні звіти повинні публікуватися, вони мають бути зрозумілими і доступними для академічної спільноти, зовнішніх партнерів та інших зацікавлених осіб. Якщо агентство приймає будь-яке офіційне рішення на основі цих звітів, рішення слід опублікувати разом зі звітом.

Усі документи, що стосуються кожної акредитаційної справи (включаючи звіти експертів), доступні онлайн після прийняття відповідного рішення по цій справі Національним агентством: http://bit.ly/naqa_cases

Список акредитаційних справ формується відповідно до дати засідання Агентства, коли було прийняте відповідне остаточне рішення. Це далеко не ідеальний формат для публікації, оскільки його не можна шукати ні за назвою програми, ні за ЗВО, тому потребує покращення при подальшому вдосконаленні інформаційної системи Агентства.

9.7. Стандарт ESG 2.7: Скарги та апеляції

Процеси розгляду скарг та апеляцій слід чітко визначити як частину моделі процесів зовнішнього забезпечення якості та повідомити про них заклади.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (далі — Закон) рішення Національного агентства може бути оскаржене вищим навчальним закладом у порядку, визначеному Національним агентством, який має бути оприлюднений. За результатами розгляду скарги Національне

At the request of the above Law, NAQA developed and approved on May 21, 2019 the **Procedure for appealing to the decision of NAQA**, which is posted on the official website and brought to the attention of all interested participants.

NAQA decision may be appealed to by submitting a corresponding complaint (appeal) to the NAQA Appeals Committee. The Appeals Committee consists of NAQA members (currently five people) and is approved at NAQA meeting.

The procedure provides for two grounds for appealing to the decision of the National Agency:

- violation of the procedure for consideration and decision-making;
- decision-making by NAQA on the basis of documents containing false information, which was not known at the time of the decision, if it significantly affected or could affect the outcome of the issue, provided that the higher education institution duly justifies the objective impossibility of such notification until the decision was made by the National Agency.

Based on the results of the complaint review, the Appeals Committee shall make a reasoned decision about the following: leaving the complaint without consideration, satisfying the appeal, or determining the grounds for refusing to satisfy the complaint.

Based on the decision of the Appeals Committee, NAQA has the right to make one of the following decisions: to leave the complaint without consideration; to leave the complaint without satisfaction and the contested decision of NAQA without changes; or full (partial) satisfaction of the complaint and cancellation of the Agency's decision.

Approximately one year after the National Agency's appeal procedure

агентство має приймати обґрунтоване рішення (ч. 10 ст. 19).

На вимогу зазначеного вище Закону Національне агентство розробило та затвердило 21 травня 2019 року **Порядок оскарження рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти**, який розміщено на офіційному вебсайті та доведено до відома всіх зацікавлених учасників освітніх процесів.

Рішення Національного агентства може бути оскаржене шляхом подання відповідної скарги (апеляції) до Апеляційного комітету Національного агентства. Апеляційний комітет складається з членів Національного агентства (на сьогодні їх 5 осіб) і затверджується на засіданні Національного агентства.

Порядком передбачено дві підстави для оскарження рішення Національного агентства:

- порушення процедури розгляду та ухвалення рішення;
- прийняття Національним агентством рішення на підставі документів, що містили неправдиву інформацію, про що не було відомо на час прийняття рішення, якщо це суттєво вплинуло або могло вплинути на результат розгляду відповідного питання, за умови належного обґрунтування закладом вищої освіти об'єктивної неможливості такого повідомлення до ухвалення рішення Національним агентством.

Апеляційний комітет за результатами розгляду скарги приймає мотивоване рішення про: залишення скарги без розгляду, або задоволення апеляційної скарги, або про наявність підстав для відмови у задоволенні скарги.

На підставі рішення Апеляційного комітету Національне агентство має право прийняти одне з таких рішень: про залишення поданої скарги без розгляду, або про залишення поданої скарги без задоволення, а

was reviewed, the Appeals Committee considered 13 complaints from higher education institutions against the National Agency's decision in the field of accreditation of study programmes and one complaint against the National Agency's decision in the field of academic integrity. In two cases, the Appeals Committee found a violation of the decision-making procedure and recommended that NAQA revoke the decision. All the recommendations of the Appeals Committee were supported by the National Agency; in cases of violation of the procedure, the relevant decisions were revoked.

Today, NAQA is working on changes to the Procedure for appealing to its own decisions. Partial changes have already been made (May 26, 2020), but two possible options for significant adjustment of the procedure for forming the composition of the Appeals Committee are being considered. Under the first option, the Appeals Committee is planned to include representatives of the public and expert community who meet the requirements for members of the National Agency but are not its members. The second version of the changes envisages the formation of the Appeals Committee from members of NAQA (as before) but to ensure their impartiality and independence, it is planned to limit their work only in the committee working on appeals against decisions of NAQA and not involving the National Agency issues that can be challenged. Both options are still under discussion. In addition, it is planned to expand the list of grounds for appealing to the decisions of the National Agency.

Complaints on academic integrity violations

Complaints from outsiders and organisations regarding violations of academic integrity by HEI and research institutions employees are considered by NAQA Ethics Committee within the functions assigned to

оскаржуваного рішення Національного агентства — без змін, або про повне (часткове) задоволення скарги і скасування оскаржуваного рішення Національного агентства.

Приблизно за рік дії Порядку оскарження рішення Національного агентства Апеляційний комітет розглянув 13 скарг закладів вищої освіти на рішення Національного агентства у сфері акредитації освітніх програм та 1 скаргу на рішення Національного агентства у сфері порушення академічної доброчесності. У двох випадках Апеляційний комітет констатував порушення процедури прийняття рішення та рекомендував Національному агентству скасувати відповідне рішення. Всі рекомендації Апеляційного комітету були підтримані Національним агентством, у випадках констатації порушення процедури відповідні рішення були скасовані.

На сьогодні Національне агентство працює над змінами до Порядку оскарження власних рішень. Частково зміни вже вносилися (26 травня 2020 р.), але розглядаються два можливих варіанти суттєвого коригування порядку формування складу Апеляційного комітету. За першим варіантом до складу Апеляційного комітету планується включати представників громадського та експертного середовища, які відповідають вимогам, що висуваються до членів Національного агентства, але не є членами Національного агентства. За другим варіантом змін планується формування складу Апеляційного комітету з членів Національного агентства (як і раніше), але, для забезпечення їх неупередженості та незалежності, планується обмеження їх роботи лише ускладі комітету для розгляду апеляцій на рішення Національного агентства і не залучати до вирішення Національним агентством питань, які можуть стати предметом оскарження. Обидва варіанти поки що на стадії обговорення. Крім того, планується розширити перелік підстав для оскарження рішень Національного агентства.

it by the Law of Ukraine “On Higher Education”. The decision of NAQA Ethics Committee is prepared by the members of the Committee in cooperation with the sector of academic integrity in the Department of Research Degrees and Analytics of NAQA Secretariat.

Following the consideration of applications for violation of academic integrity, in case of establishing the fact of violation, the Ethics Committee issues a request for:

- support by NAQA for the decision of the Ethics Committee;
- recommendation to NAQA to make an appropriate decision on the consequences of identifying academic integrity violations after approval by the Cabinet of Ministers of Ukraine of “Procedure for revoking the decision of the specialized scientific council to award a degree”;
- recommendation to HEI or research institution to initiate the consideration of the revealed academic integrity violation and establish academic responsibility in accordance with the national and internal regulatory framework;
- taking into account the violation of academic integrity during accreditation procedures in HEI and research institutions.

Since its establishment, the Ethics Committee has considered 13 complaints about violations of academic integrity.

Скарги щодо порушення академічної доброчесності

Розгляд скарг за заявами сторонніх осіб та організацій щодо порушень академічної доброчесності співробітниками ЗВО та наукових установ здійснюються Комітетом з етики Національного агентства у рамках покладених на нього Законом України «Про вищу освіту» функцій. Підготовка рішення Комітету з етики Національного агентства проводиться членами Комітету у співпраці з сектором академічної доброчесності Департаменту наукових ступенів і аналітики Секретаріату Національного агентства.

За результатами розгляду заяв про порушення академічної доброчесності, у разі встановлення факту порушення, Комітет з етики виходить з клопотанням про:

- підтримку Національним агентством рішення Комітету з етики;
- рекомендацію Національному агентству прийняти відповідне рішення за наслідками виявлення факту порушень академічної доброчесності після затвердження Кабінетом Міністрів України «Порядку скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня»;
- рекомендацію ЗВО або науковій установі порушити процедуру розгляду справи про виявлене порушення академічної доброчесності та встановлення виду академічної відповідальності згідно з вимогами національної та внутрішньої нормативної бази;
- прийняття до уваги факту порушення академічної доброчесності під час проведення акредитаційних процедур у ЗВО та наукових установах.

За час своєї діяльності Комітет з етики розглянув 13 скарг щодо порушення академічної доброчесності.

10. Information and opinions of NAQA's key stakeholders

At the NAQA meeting in September 2020, the self-assessment report (SAR) was examined and discussed. As a result, it was decided to discuss SAR with key stakeholders. During September-October 2020, the NAQA received feedback and reviews from both Ukrainian and international experts, organizations and other stakeholders, including:

- International Foundation for Educational Policy Research;
- Ukrainian Students' Association;
- **Slovenian Quality Assurance Agency (SQAA)**;
- Ukrainian Association for Management Development and Business Education;
- **International Education Quality Expert, CEENQA Board Member Olgun Cicek**;
- Coaches and experts of NAQA (Maksim Karpash, Serhii Stepenko, Iryna Panina, Olga Drachuk, Olexandr Petrov).

It should be noted that mostly stakeholders praised the work of NAQA in building national higher education quality assurance system and noted significant progress and positive changes in the formation of quality culture in Ukrainian higher education in a relatively short period of time. Positive changes in higher education of Ukraine were related to the introduction of a new accreditation procedure, including involvement of students in the process of development, implementation and evaluation of study programmes, openness and transparency of the external quality assurance process, internationalisation of NAQA, selection and training of experts, and NAQA's ability to introspect.

10. Інформація та думки основних стейкхолдерів Національного агентства

На вересневому засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти був розглянутий та обговорений звіт самооцінювання та прийняте рішення щодо його обговорення із ключовими стейкголдерами. Протягом вересня – жовтня 2020 року Національне агентство одержало відгуки та рецензії як від українських, так і від міжнародних експертів, організацій, інших зацікавлених сторін, серед яких:

- **Міжнародний фонд досліджень освітньої політики**;
- **Українська асоціація студентів**;
- **Словенське агентство із забезпечення якості (SQAA – Slovenian QA Agency)**;
- **Українська асоціація розвитку менеджменту та бізнес-освіти**;
- **Міжнародний експерт з якості освіти, член Правління CEENQA Олгун Чичек**;
- **Тренери та експерти Національного агентства (Максим Карпаш, Сергій Степенко, Ірина Паніна, Ольга Драчук, Олександр Петров)**.

Варто зазначити, що в цілому стейкхолдери високо оцінили роботу Національного агентства щодо розбудови національної системи забезпечення якості вищої освіти та зробили висновки про суттєвий прогрес і позитивні зрушення у напрямку формування культури якості в українській вищій освіті за досить короткий проміжок часу від початку діяльності Агентства. Зазначаються позитивні зміни у вищій освіті України, що пов'язані із запровадженням нової процедури акредитації, зокрема залучення студентів до процесу розробки,

Some issues that need to be discussed and improved to comply with each standard of the third part of ESG-2015 were also identified.

In particular, with regard to **ESG Standard 3.1: Quality Assurance Activities, Policies and Processes**, stakeholders drew attention to the problem of ageism (sometimes only nominal involvement of students in quality assurance processes; lack of synergy in working with students; a misconception that students are less aware of the regulatory base of HEIs and have less experience) and note the need to clearly define the tasks and role of students in expert groups, increase the number of student experts, and provide additional training support for them. According to experts, the procedure of SEC members rotation also requires improvement in order not to involve people without experience in the accreditation process under the new system. There is also a proposal to reflect the final accreditation grade (F, E, B, A) in USEDE.

Regarding the official status of the Agency (**ESG 3.2**), the legal conflict between education and civil service legislation, in particular the status of NAQA, its members and staff of the Secretariat, did not go unnoticed. The issue with amending the legislation, in particular with regard to NAQA status and its full independence, is also raised in the context of **ESG Standard 3.3: Independence**. In particular, the position on the impossibility of transferring NAQA members and its secretariat staff to the status of civil servants is clearly stated. International experts also advise to reconsider the procedure for appointing NAQA Head and Vice-Heads, as this issue should be exclusively in the scope of NAQA to ensure its independence. Another vector for improving performance under Standard 3.3 is the involvement of international experts in external higher education quality assurance processes to strengthen the independence of peer review of study programmes.

реалізації та оцінювання освітніх програм, відкритість і прозорість процесу зовнішнього забезпечення якості, інтернаціоналізація діяльності Національного агентства, процес відбору та тренінгів експертів, здатність Агентства до самоаналізу.

Також були визначені окремі питання, що потребують обговорення та вдосконалення з метою відповідності кожному стандарту третьої частини ESG-2015.

Зокрема, щодо **Стандарту ESG 3.1: Діяльність, політика і процеси щодо забезпечення якості**, представники стейкголерів звертають увагу на проблему ейджизму (інколи формальне залучення здобувачів до процесів забезпечення якості, відсутність синергії у роботі зі здобувачами; існування хибної думки, що здобувачі менш обізнані у нормативній базі ЗВО та мають менше досвіду) та зазначають необхідність чіткого визначення завдань і ролі студентів у складі експертних груп, збільшення кількості експертів – здобувачів освіти, проведення їх додаткової тренінгової підтримки. На думку фахівців, удосконалення вимагає також і процедура ротації членів ГЕР з тим, щоб не залучати до роботи ГЕР людей без досвіду участі у процесі акредитації за новою системою. Є також пропозиція відображати у ЄДЕБО підсумкову оцінку акредитації (F,E,B,A).

Щодо питання офіційного статусу Агентства (**стандарт ESG 3.2**), то непоміченою не лишилася колізія між освітянським законодавством і законодавством у сфері державної служби, зокрема у питанні статусу членів Національного агентства, його членів і працівників секретаріату. Питання врегулювання законодавчого поля, зокрема, що стосується статусу Агентства та його повної незалежності, підіймається й у контексті **стандарту ESG 3.3: Незалежність**. Зокрема, чітко висловлюється позиція щодо неможливості перевести

Regarding **ESG Standard 3.4: Case Study**, NAQA emphasises the promotion of fundamentally different accreditation practices to give impetus to the innovative development of higher education. According to experts, it is also worth publishing an analysis of the problems of those HEIs that have been denied accreditation and highlighting best practices and frequent mistakes.

Talking about the financial support under **ESG Standard 3.5: Resources**, the need to regulate financial relations and payments to experts and SEC members was raised. NAQA recognises a problem in this area and works to resolve it.

In order to comply with **ESG Standard 3.6: Internal Quality Assurance and Professional Conduct**, the relevant internal quality assurance policies and procedures should be formalised in the single NAQA document.

ESG Standard 3.7 provides for a cyclical external audit of the agency, and given that NAQA was officially launched only in February 2019 it was not possible to undergo a full external evaluation. However, realising the importance of this process for creating a quality culture, the NAQA conducted self-assessment and permanently addresses to the national and international experts to evaluate its policies and procedures.

Among other issues that need to be discussed and improved, stakeholders noted the need to amend Art. 25-1 of the Law “On Higher Education” regarding the issue of institutional accreditation.

A number of recommendations are related to improving the work of experts, in particular:

- construction of a multilevel system of continuous professional development for experts;

членів Агентства й співробітників його секретаріату в статус державних службовців. Іноземні фахівці також радять переглянути процедуру призначення Голови Національного агентства та його заступників, оскільки це питання повинно бути виключно у сфері компетенцій Агентства з метою гарантування реальної незалежності таких рішень. Іншим вектором вдосконалення діяльності в рамках стандарту 3.3 є залучення міжнародних експертів до процесів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти для посилення незалежності експертного оцінювання освітніх програм.

Щодо стандарту **ESG 3.4: Тематичний аналіз**, Національне агентство робить акцент на пропагуванні принципово інших практик акредитації, щоб дати імпульс для інноваційного розвитку вищої освіти. На думку експертів, також варто публікувати аналіз проблем ЗВО, що одержали відмову в акредитації, та висвітлювати як кращі практики, так і часті помилки.

У частині фінансового забезпечення в рамках стандарту **ESG 3.5: Ресурси** піднято питання щодо необхідності визначити модель фінансових відносин і виплат експертам і членам ГЕР. Національне агентство визнає наявність серйозної проблеми у цій сфері та спрямовує зусилля на її врегулювання та вирішення.

З метою досягнення відповідності стандарту **ESG 3.6: Внутрішнє забезпечення якості і професійна поведінка** слід формалізувати відповідну політику та процедури внутрішнього забезпечення якості у вигляді відповідного інтегрального документа Національного агентства.

Стандарт ESG 3.7 передбачає циклічну зовнішню перевірку агентства та, зважаючи на те, що Агентство офіційно стартувало лише у лютому 2019 року, поки не було можливості пройти повне зовнішнє оцінювання, але, розуміючи важливість цього процесу для формування

- involvement of the best experts in face-to-face trainings and appointment of the best student experts as the heads of expert groups;
- disseminating the practice of surveying major stakeholders on the quality of expert groups and regularly reviewing the register of experts in order to exclude persons whose activities adversely affect the quality of accreditations, further work and reputation of NAQA;
- creation of a channel for fast communication with experts in Telegram and creation of anonymous channels of appeals and / or additional support for applicants to prevent discrimination.

In addition, other pieces of good advice from stakeholders are to work out a strategy for developing relationships with partner institutions and organizations, including the National Qualifications Agency, CF “The Institute for Educational Development”, the International Charity Fund for Educational Policy Research and others; to harmonize requirements and approaches of different SECs; to deploy mass training of study programmes guarantors (a significant part of which does not properly understand NAQA requirements and is not able to properly conduct self-analysis).

The National Agency for Higher Education Quality Assurance would like to thank all colleagues and organisations who expressed their views and provided comments, advice, and recommendations for improving its activities, processes and procedures.

культури якості, Національне агентство провело самооцінювання та постійно звертається до національних і міжнародних експертів з проханням дати оцінку своїх політик і процедур.

Серед інших питань, що вимагають дискусії та вдосконалення, стейкхолдери зазначили необхідність внесення змін до ст. 25-1 Закону України «Про вищу освіту» у частині питання про інституційну акредитацію.

Ціла низка рекомендацій пов'язана із покращенням роботи експертів, зокрема:

- конструювання багаторівневої системи постійного професійного вдосконалення експертів;
- залучення до проведення очних тренінгів для експертів найкращих експертів-здобувачів і призначення найкращих здобувачів керівниками експертних груп;
- поширення практики опитувань основних стейкхолдерів щодо якості діяльності експертних груп і регулярний перегляд реєстру експертів з метою виключення осіб, діяльність яких негативно впливає на якість акредитацій, подальшу роботу й репутацію Агентства;
- створення каналу швидкої комунікації з експертами у телеграмі й запровадження для здобувачів анонімних каналів звернень та/або додаткового супроводу для попередження й унеможливлення випадків дискримінацій.

У частині поліпшення комунікативної стратегії Національного агентства висловлені такі пропозиції:

- Зробити нормою оприлюднення кращих та «гірших» практик;
- Запровадити рейтингування освітніх програм за спеціальностями чи галузями за результатами акредитації;

- Ширше популяризувати студентоорієнтований підхід через медіа-ресурси;
- Забезпечити системне залучення молодіжних і студентських організацій України до популяризації нової процедури акредитації серед молоді, особливо УАС, Студентських ради, Рад молодих вчених.

Окрім того, слушними порадами стейкхолдерів є формування стратегії розвитку відносин із партнерськими інституціями та організаціями, зокрема Національним агентством кваліфікацій, БФ «Інститут розвитку освіти», МБФ «Міжнародний фонд досліджень освітньої політики» та іншими; гармонізація вимог і підходів різних ГЕР; розгортання масової підготовки гарантів ОП, значна частина яких не розуміє належним чином вимог Національного агентства і, належно, не здатна кваліфіковано сформулювати відомості самоаналізу.

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти висловлює подяку усім колегам і організаціям, які висловили свою думку та надали свої коментарі, поради, рекомендації щодо вдосконалення діяльності, процесів і процедур.

11. Current challenges and areas for future development

In record time, NAQA implemented the key tasks facing it in early 2019: developing a number of regulations and guidelines and launching a new accreditation process; preparing and forming a register of experts to assess the quality of study programmes; creating sectoral expert councils; accrediting more than 800 study programmes (including more than 400 in online format due to COVID-19 lockdown); becoming an affiliate with ENQA and a full member of INQAAHE, CEENQA, and ICAI. Today, NAQA functions as an independent collegial body in accordance with current legislation of Ukraine. At the same time, the NAQA faces a number of challenges that it must take into account in the formation of directions for further development and which are due to certain factors.

First of all, the global factor is the threat of the second wave of the COVID-19 pandemic and the uncertainty of working conditions under which universities will function in 2020–2021 academic year. This challenge is significant, as NAQA received 1,977 applications for accreditation of study programmes for the new 2020–2021 academic year; in addition, 330 applications for accreditation of PhD programs were postponed from spring to September 2020 due to national quarantine. Accreditation examinations must therefore take place according to plan. The agency already has gained significant experience in conducting online accreditations in the spring of 2020 and is preparing for a new mixed accreditation model that will include a face-to-face visit with one or more experts to respond quickly to new challenges of the global pandemic.

11. Сучасні виклики та напрями подальшого розвитку

Національне агентство у рекордні терміни реалізувало ключові завдання, які стояли перед ним на початку 2019 року: розробило низку нормативних документів і методичних матеріалів, підготувало й сформувало реєстр експертів з оцінювання якості освітніх програм, створило галузеві експертні ради, провело акредитацію понад 800 освітніх програм (у тому числі понад 400 — у онлайн-форматі у зв'язку із карантинном, пов'язаним із COVID-19), стало афілійованим членом ENQA й повноправним членом INQAAHE, CEENQA, ICAI. На сьогодні Національне агентство функціонує як незалежний колегіальний орган відповідно до чинного законодавства України. Разом з тим, перед Національним агентством постають численні виклики, яким воно має протистояти і які враховувати, формуючи напрями подальшого розвитку.

Насамперед, це глобальний чинник — загроза другій хвилі пандемії COVID-19 і невизначеність умов роботи університетів у 2020–2021 навчальному році. Цей виклик є суттєвим, адже Національне агентство одержало 1977 заявок на акредитацію освітніх програм на новий 2020–2021 навчальний рік, окрім того, 330 заявок на акредитацію PhD-програм було перенесено з весни на вересень 2020 року у зв'язку із загальнонаціональним карантинном. Національне агентство вже має суттєвий досвід проведення онлайн акредитацій навесні 2020 року, а також готується для оперативного реагування на нові виклики глобальної пандемії до впровадження нової змішаної моделі акредитацій, яка включатиме очний візит із дистанційною участю одного або декількох експертів.

The next factor is political turbulence resulting in attempts to reorganize NAQA and deprive it of its independent status. Since the inception of NAQA, two Ministers of Education and Science and three Acting Ministers have changed in Ukraine during 18 months. With the resignation of O. Honcharuk's government on March 3, 2020 and to this day (July 2020) no Minister of Education and Science has been appointed in Ukraine, which entails uncertainty as to educational policy and unsystematic decision-making in education. NAQA has always taken a constructive position in working with MoES and saw it as a partner organisation. The agency also did its best to support the HEIs during the pandemic and demonstrated institutional leadership in the conditions of quarantine and the absence of an officially appointed head of MoES.

The Acting Minister of Education and Science appointed in June 2020 is a controversial candidate who was not supported by the Committee on Science and Education of the Verkhovna Rada of Ukraine. Due to suspicion of academic plagiarism in some works of the temporary head of the Ministry of Education and Science, several MPs appealed to NAQA, which is the only official body in Ukraine responsible for academic integrity, to analyse his work. Unfortunately, the interim leadership of the Ministry has not taken a constructive position in relations with NAQA, and taking advantage of a minor legislative conflict, without any prior discussion with stakeholders, prepared a bill on NAQA reorganization and the deprivation of its independent status by transforming it into a central executive body. NAQA has made several official statements, which are **published** on its website and are widely discussed by the academic community. At the time of writing the self-assessment report, this situation remains unresolved and it is clear that it will affect NAQA activities in the coming months. NAQA has

Наступний чинник — це політична турбулентність, спроби реорганізації Національного агентства та позбавлення його незалежного статусу. З початку діяльності Національного агентства за півтора року в Україні змінилося два Міністри освіти і науки і три тимчасово виконуючих обов'язки міністра. З відставкою уряду О. Гончарука 3 березня 2020 року й до сьогодні (на момент написання звіту самооцінювання) в Україні не призначено Міністра освіти та науки, що зумовлює невизначеність освітньої політики й несистемність рішень у сфері освіти. Національне агентство завжди займало конструктивну позицію у роботі з МОН і бачило в ньому партнерську організацію. Агентство також усіляко сприяло й підтримувало ЗВО під час пандемії, продемонструвало інституційне лідерство в умовах карантину й відсутності офіційно призначеного очільника МОН.

Т.в.о. міністра освіти і науки, призначений у червні 2020 року, є суперечливою кандидатурою на цю посаду, яка не була підтримана Комітетом з науки і освіти Верховної ради України. Через підозру у академічному плагіаті у окремих роботах тимчасового очільника МОН, кілька народних депутатів звернулися до Національного агентства, яке виступає єдиним офіційним органом в Україні, відповідальним за дотримання академічної доброчесності, з вимогою проаналізувати ці роботи. На жаль, тимчасове керівництво Міністерства зайняло неконструктивну позицію у взаємовідносинах із Національним агентством, і, скориставшись незначною законодавчою колізією, без будь-якого попереднього обговорення із зацікавленими суб'єктами підготувало законопроект про реорганізацію Національного агентства й позбавлення його незалежного статусу шляхом перетворення на центральний орган виконавчої влади. Національне агентство зробило кілька офіційних заяв, які оприлюднені на сайті ([лінк1](#), [лінк2](#)) й широко обговорюються академічною спільнотою.

prepared its proposals for resolving the legal conflict in determining its status and will use all available methods to defend its independence as required by European ESG-2015 standards.

Financial factors: the law stipulates that the new accreditation procedure is carried out on a paid basis, but the HEIs are often morally and financially unprepared to make such payment in full. Rectors of the HEIs began to apply to NAQA for revisions to the amount of payment and the cost of expert work. Today, the cost of one educational program is from 33,703 UAH to 54,381 UAH for full-time accreditation and from 31,345 to 48,431 UAH for online accreditation. 84% of accreditation funds go to pay for the work of experts and members of sectoral expert councils, and therefore are actually re-invested in universities through additional remuneration of their staff and students. NAQA is convinced that a decent salary for expert work is one of the guarantees of objectivity and impartiality. At the same time, the state has begun to search for opportunities to provide financial support to the HEIs, and NAQA leadership have consulted with experts and executive and legislative bodies on finding sources of reimbursement of the funds spent on accreditation. NAQA will continue to strive to support HEIs based on the principles of partnership and transparency. On the other hand, NAQA seeks opportunities to diversify sources of revenue to its budget, like grant opportunities and sponsorship.

There are also methodological factors. According to ESG-2015 Standard 2.2, the improvement of the external evaluation methodology is a continuous process, especially in conditions when the process of evaluating the quality of study programmes is still not fully understood and remains ambiguous for HEIs accustomed to the clear quantitative parameters of previous accreditations. NAQA has received a number of requests from stakeholders regarding the need for more detailed

На момент написання звіту самооцінювання ця ситуація лишається невирішеною і очевидно, що протягом найближчих місяців буде впливати на діяльність Національного агентства. Національне агентство підготувало свої пропозиції щодо врегулювання законодавчої колізії у визначенні свого статусу та усіма доступними методами буде відстоювати свою незалежність, як цього вимагають європейські стандарти ESG-2015.

Фінансові чинники: законодавчо передбачено, що нова процедура акредитації здійснюється на платній основі, але ЗВО часто виявилися морально й матеріально не готовими здійснювати таку оплату в повному розмірі. Ректори ЗВО почали звертатися до Агентства щодо переглядів обсягів оплати й вартості експертної роботи. На сьогодні вартість акредитації однієї освітньої програми складає від 33703 грн до 54381 грн, за умови очної акредитації, та від 31345 до 48431 грн, за умови онлайн-акредитації. Лівова доля - 84 % коштів за акредитацію іде на оплату роботи експертів і членів галузевих експертних рад, а отже фактично реінвестується в людський капітал університетів шляхом додаткової оплати праці їх співробітників і студентів. Національне агентство переконане, що гідна оплата експертної роботи є однією із заporук об'єктивності й неупередженості експертів. Разом з тим, розпочато пошук можливостей фінансової підтримки ЗВО з боку держави й проведено консультації з експертами й органами виконавчої та законодавчої влади щодо пошуку джерел відшкодування ЗВО коштів, витрачених на акредитацію. Агентство і надалі буде намагатися підтримувати ЗВО на основі принципів партнерства і прозорості. З іншого боку, Національне агентство шукає можливості диверсифікації джерел надходжень до свого бюджету, здійснює пошук грантових можливостей і залучення спонсорських коштів.

clarifications and quantitative measurements of the evaluation criteria for educational programs. In addition, there are still some inconsistencies in the interpretation of the evaluation criteria between the representatives of the HEIs, experts and members of SECs. Currently, NAQA is reviewing and improving its methodological recommendations on the application of criteria for assessing the quality of study programmes based on proposals from experts, representatives of HEIs and other stakeholders. NAQA includes students and employers who are full members of NAQA working bodies, commissions and committees. It should be noted that each expert group and sectoral expert council includes a student in the specialty for which the accreditation takes place. Another task in this direction is to develop mechanisms and search for opportunities to involve international experts in the work of expert groups, which would significantly increase the level of expertise and strengthen the independence of decision-making.

The human factor is also persistent. Today, more than 3,000 people are involved in the system of NAQA (21 NAQA members, 58 employees of the Secretariat, 35 trainers, 329 members of SEC, 2,528 experts for the evaluation of study programmes). All these people declared their wish to ensure the quality of higher education in Ukraine and to carry out external evaluation of study programmes in accordance with the new philosophy of accreditation based on the value approach and ESG-2015. However, in fact, it has turned out that not all trainers, experts and members of SECs share the philosophy and values of NAQA. There are individual cases of unprofessionalism and attempts by experts to conduct audits instead of consultative evaluations. NAQA promptly responds to such cases, makes changes to the register of experts, conducts additional training and consultations for experts. NAQA continues to work in this direction and also regularly reviews

Методологічні чинники — відповідно до стандарту 2.2 ESG-2015, вдосконалення методології зовнішнього оцінювання є процесом безперервним, особливо в умовах, коли процес оцінювання якості освітніх програм усе ще лишається не до кінця зрозумілим для ЗВО, які звикли до чітких кількісних параметрів попередньої моделі акредитації. Національне агентство одержало низку запитів від стейкхолдерів щодо необхідності більш детальних роз'яснень і надання критеріям оцінювання освітніх програм кількісних вимірів. Окрім того, у трактуванні критеріїв оцінювання досі існують певні неузгодженості між представниками ЗВО, експертами і членами ГЕР. Наразі Національне агентство проводить перегляд й вдосконалення своїх методичних рекомендацій щодо критеріїв оцінювання якості освітніх програм на основі пропозицій від експертів, представників ЗВО та інших стейкхолдерів. У складі Національного агентства постійно працюють студенти і працевластувачі, які є повноправними учасниками робочих органів Національного агентства, його комісій та комітетів. Варто зазначити, що до складу кожної експертної групи та галузевої експертної ради входить здобувач освіти за спеціальністю, за якою проходить акредитація. Іншим завданням у цьому напрямку Національне агентство вбачає розробку механізмів і пошук можливостей залучення іноземних експертів до роботи експертних груп, що суттєво підвищило б рівень експертизи та посилило незалежність прийняття рішень.

Людський чинник: на сьогодні до системи Національного агентства залучено понад 3000 осіб (21 член Національного агентства, 58 співробітників Секретаріату, 35 тренерів, 329 членів ГЕР, 2528 експертів з оцінювання освітніх програм). Усі ці люди задекларували своє прагнення забезпечувати якість вищої освіти України, здійснювати зовнішнє оцінювання освітніх програм відповідно до нової філософії акредитації, що базується на ціннісному підході та європейських стандартах ESG-2015.

the register of experts in terms of the quality of their work and the quantitative content of the register. It is important to involve only those experts who work competently, professionally in the work of NAQA.

Procedures for ensuring the quality of the NAQA are also an issue. In accordance with ESG-2015 Standards 3.6 and 3.7, all relevant Agencies must implement internal quality assurance processes and undergo external audits at least every five years to demonstrate compliance with ESG-2015. The NAQA operates on the basis of the principles of professionalism and integrity, constantly analyses, reviews and improves its work and documents, taking into account the views of stakeholders, and publishes annual reports. NAQA also constantly seeks expertise and advice from international and national experts in order to continuously improve its activities. At the same time, the internal quality assurance policy requires systematization and formalization in the form of a relevant document, which will be published on NAQA's website. Besides, NAQA is preparing for an external audit for compliance with the criteria of ESG-2015 and has begun to consider its policies and activities, including the development of this self-assessment report.

Разом з тим, насправді виявилось, що не всі тренери, експерти та члени ГЕР поділяють філософію і цінності Національного агентства. Є окремі випадки виявлення непрофесіоналізму й спроб експертів нав'язувати своє бачання замість консультативного оцінювання. Національне агентство оперативно реагує на такі випадки, вносить зміни до реєстру експертів, проводить додаткові тренінги та консультації для експертів. Національне агентство продовжує роботу у цьому напрямку, а також регулярно переглядає реєстр експертів з точки зору якості їх роботи та фахового представлення. Визначальною вимогою виступає залучення до роботи Національного агентства лише тих експертів, які працюють компетентно, професійно й етично.

Процедури забезпечення якості діяльності Національного агентства. Відповідно до стандартів 3.6 та 3.7 ESG-2015, всі відповідні Агентства повинні запровадити процеси для внутрішнього забезпечення якості та проходити зовнішню перевірку принаймні раз на п'ять років, щоб продемонструвати відповідність ESG-2015. Національне агентство здійснює свою діяльність на основі принципів професіоналізму і доброчесності, постійно аналізує, переглядає та покращує свою роботу і документи з урахуванням думки стейкхолдерів, публікує річні звіти. Національне агентство також постійно звертається за експертизою й консультаціями до міжнародних і національних експертів з метою безперервного вдосконалення своєї діяльності. Разом з тим, політика внутрішнього забезпечення якості вимагає систематизації та формалізації у вигляді відповідного документа, що буде розроблений й оприлюднений на вебсайті Агентства. Також Національне агентство готується до зовнішнього оцінювання на відповідність критеріям ESG-2015 та почало осмислювати свою політику і діяльність. Одним з перших кроків на цьому шляху є підготовка нинішнього звіту самооцінювання.

12. SWOT analysis

Strengths

- Institutional independence
- Ability to pursue activities in an open, transparent, virtuous manner
- Ability to active cooperatively with international agencies and organisations
- NAQA members and Secretariat staff are motivated to build a quality system in Ukraine
- Introduction of a value approach to accreditation and the presence of common values among NAQA members and secretariat staff
- Ability to use the professional experience of NAQA members and high-quality secretariat staff
- Ability to ensure the digitalisation of NAQA's internal processes
- The ability of NAQA to respond quickly to challenges and implement elements of horizontal management
- Active outreach, in particular through social networks, and regular reporting on NAQA's activities through various communication channels
- Effective teamwork
- Introduction of new approaches and innovative practices in the field of external quality assurance of higher education
- Ability to form and develop an expert environment
- Adaptability to challenges
- Ensuring gender equality

12. SWOT-аналіз

S: Сильні сторони

- Інституційна незалежність
- Спроможність забезпечити діяльність на засадах відкритості, прозорості, доброчесності
- Здатність до активної співпраці із закордонними агентствами та міжнародними організаціями
- Умотивованість членів Агентства та працівників секретаріату до розбудови системи якості в Україні
- Впровадження ціннісного підходу до акредитації та наявність спільних цінностей у членів Агентства та співробітників секретаріату
- Здатність використати професійний досвід членів Агентства та якісний кадровий склад секретаріату
- Спроможність забезпечити діджиталізацію внутрішніх процесів діяльності Агентства
- Здатність Національного агентства оперативно реагувати на виклики та запровадження елементів горизонтального менеджменту
- Активна інформаційно-роз'яснювальна робота, зокрема через соціальні мережі, та регулярне звітування про діяльність Агентства різними комунікаційними каналами
- Здатність до ефективної командної взаємодії
- Відкритість до інноваційних практик у сфері зовнішнього забезпечення якості вищої освіти
- Спроможність формувати та розвивати експертне середовище
- Адаптивність до викликів
- Забезпечення гендерної рівності

Weaknesses

- Insufficient level of professional training of some experts and SEC members
- Some experts are not ready to work on the new accreditation model and do not share NAQA values but conceal this during the trainings
- Insufficient number of experts in certain specialties
- Limited material resources to finance modern information systems needed for the higher education quality assurance process
- Lack of experience, launch of all processes “from scratch” and inconsistency of some elements in the new system of study programmes accreditation
- Periodic congestion of certain structural units of the Secretariat due to the short time frame of accreditation defined by Ukrainian legislation
- Imperfection of the complaints and appeals system
- Lack of state funding for accreditation expertise

W: Слабкі сторони

- Недостатній рівень професійної підготовки частини експертів і членів ГЕР
- Неготовність окремих експертів працювати за новою моделлю акредитації та поділяти цінності Національного агентства
- Недостатня кількість експертів з окремих спеціальностей
- Обмеженість матеріальних ресурсів для фінансування сучасних інформаційних систем, необхідних для процесу забезпечення якості вищої освіти
- Брак досвіду, запуск усіх процесів «з нуля» та недостатня узгодженість окремих елементів нової системи акредитації освітніх програм
- Періодична перевантаженість певних структурних підрозділів секретаріату
- Недосконалість системи розгляду скарг та апеляцій
- Відсутність державного фінансування акредитаційної експертизи

Opportunities

- Using global best practices and experiences, including the support of international agencies and institutions
- Involvement of international experts to consult and work in agency committees, working and expert groups
- Gaining full membership in ENQA
- NAQA external review at least every five years to assess ESG compliance
- Increase of non-state funding
- Improving grievance mechanisms
- Shaping of a “quality culture” in the Ukrainian educational and research area
- Improvement of state normative regulation of NAQA activity (both local and national)
- Expanding the stakeholder partner network and using its expert and advisory capacity to improve existing external quality assurance processes
- Adoption of regulations for establishment of independent quality assurance institutions
- Intensification of activities of international accreditation agencies in Ukraine

О: Можливості

- Використання кращих світових практик за підтримки іноземних агентств і міжнародних інституцій
- Залучення міжнародних експертів для консультацій та роботи у комітетах агентств, робочих та експертних групах
- Набуття повноправного членства в ENQA
- Зовнішнє періодичне оцінювання діяльності Національного агентства на відповідність ESG-2015
- Збільшення обсягів недержавного фінансування діяльності Національного агентства
- Удосконалення механізмів розгляду скарг
- Формування «культури якості» в українському освітньому та науковому просторі
- Удосконалення державного нормативного регулювання діяльності Національного агентства
- Розширення партнерської мережі стейкхолдерів і використання її експертного та консультативного потенціалу з метою вдосконалення наявних процесів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти
- Прийняття нормативних документів з метою формування мережі незалежних агентств із забезпечення якості вищої освіти
- Активізація діяльності в Україні іноземних акредитаційних агентств

Threats

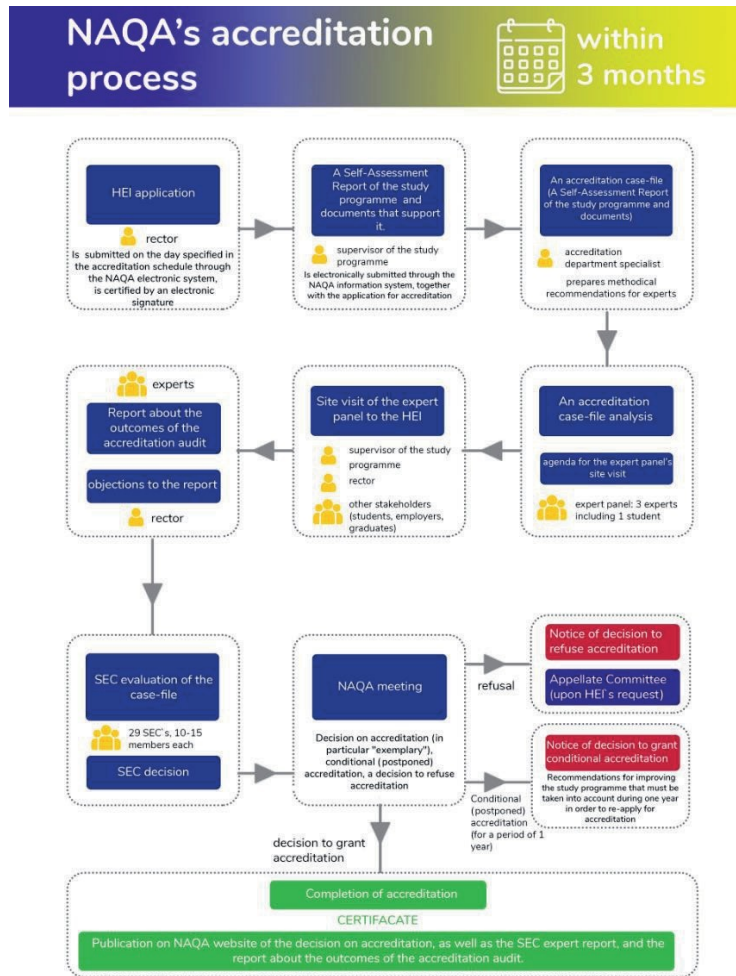
- Political turbulence, which negatively affects NAQA development and hinders its stable operation
- Limited financial and other resources to perform NAQA statutory tasks and external quality assurance procedures
- Imperfect legislation governing certain areas of NAQA responsibility, including academic integrity and institutional accreditation
- Inconsistency and procrastination with the adoption of regulations necessary for the implementation of elements of the higher education quality assurance system in Ukraine
- Partial unwillingness of the educational environment to accept the latest approaches of NAQA and the related internal resistance
- Lack of “quality culture” in the national educational environment and non-harmonized partnership environment of the higher education quality assurance system in Ukraine
- Arbitrary change of the organizational and legal form of NAQA
- The global COVID-19 pandemic and the strengthening of the lockdown regime
- Over-bureaucratization of the process
- Inequality of stakeholders in the accreditation process

T: Загрози

- Політична турбулентність, що перешкоджає стабільній діяльності Національного агентства та негативно впливає на його розвиток
- Обмеженість фінансових та інших ресурсів на виконання статутних завдань Агентства
- Недосконалість законодавства, що врегульовує певні сфери відповідальності Національного агентства, зокрема академічну доброчесність та інституційну акредитацію
- Неузгодженість і зволікання з ухваленням нормативно-правових актів, необхідних для імплементації багатьох елементів системи забезпечення якості вищої освіти в Україні
- Часткова неготовність освітнього середовища сприймати новітні підходи Агентства і пов’язаний з цим внутрішній спротив
- Відсутність «культури якості» у національному освітньому середовищі
- Спроби волюнтаристської зміни організаційно-правової форми Національного агентства
- Глобальна пандемія COVID-19 та посилення карантинного режиму
- Домінування в процесі акредитації окремих груп стейкхолдерів

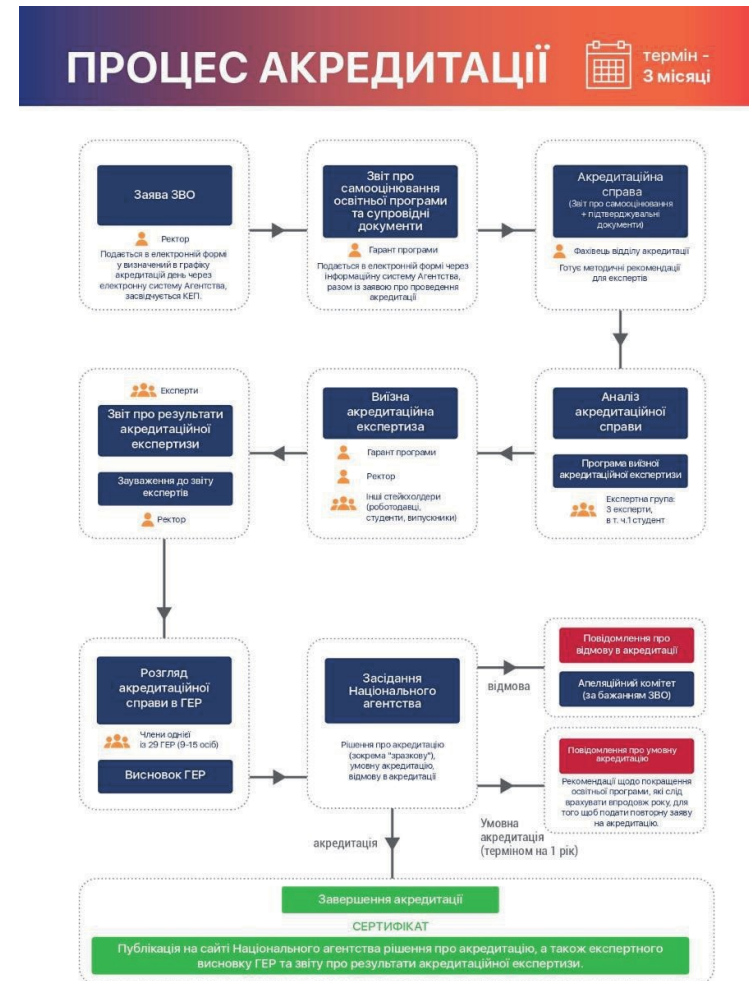
Appendices

APPENDIX A. The process of accreditation of study programme

Додатки

ДОДАТОК А. Процес акредитації освітньої програми

APPENDIX B. Number of cases transferred by SEC for consideration by NAQA

SEC	Date of NAQA meeting								
	23.12.2019	28.01.2020	17.02.2020	03.03.2020	14.05.2020	26.05.2020	16.06.2020	26.06.2020	23.07.2020
01 Education / Pedagogy	29	35	-	3	10	10	22	6	36
02 Culture and art	8	9	-	1	5	3	9	-	15
03 Humanities	9	4	-	-	9	-	19	-	11
04 Theology	1	-	-	-	-	-	-	-	-
05 Social and behavioural sciences	8	11	1	1	3	5	8	1	10
06 Journalism	2	1	-	-	2	-	-	-	1
07 Management and administration	15	26	1	4	8	11	8	2	23
08 Law	4	2	-	1	4	6	3	-	6
09 Biology	3	1	1	-	1	-	-	-	1
10 Natural sciences	5	4	-	1	12	3	2	-	5
11 Mathematics and statistics	2	-	-	-	2	2	-	-	1
12 Information technologies	13	16	2	-	6	11	8	-	19
13 Mechanical engineering	4	5	-	-	-	-	2	-	6

ДОДАТОК Б. Кількість справ, переданих ГЕР на розгляд Національного агентства

ГЕР	Дата засідання Агентства								
	23.12.2019	28.01.2020	17.02.2020	03.03.2020	14.05.2020	26.05.2020	16.06.2020	26.06.2020	23.07.2020
01 Освіта/Педагогіка	29	35	-	3	10	10	22	6	36
02 Культура і мистецтво	8	9	-	1	5	3	9	-	15
03 Гуманітарні науки	9	4	-	-	9	-	19	-	11
04 Богослов'я	1	-	-	-	-	-	-	-	-
05 Соціальні та поведінкові науки	8	11	1	1	3	5	8	1	10
06 Журналістика	2	1	-	-	2	-	-	-	1
07 Управління та адміністрування	15	26	1	4	8	11	8	2	23
08 Право	4	2	-	1	4	6	3	-	6
09 Біологія	3	1	1	-	1	-	-	-	1
10 Природничі науки	5	4	-	1	12	3	2	-	5
11 Математика і статистика	2	-	-	-	2	2	-	-	1
12 Інформаційні технології	13	16	2	-	6	11	8	-	19
13 Механічна інженерія	4	5	-	-	-	-	2	-	6

14 Electrical Engineering	-	6	-	-	1	-	2	-	2
15 Automation and instrumentation	2	4	-	-	-	1	-	1	1
16 Chemical and bioengineering	-	-	-	-	1	2	-	-	-
17 Electronics and telecommunications	2	9	-	-	-	1	2	-	-
18 Production and technology	4	2	-	-	1	1	7	-	5
19 Architecture and construction	4	16	1	-	-	3	8	-	6
20 Agricultural sciences and food	7	3	1	-	-	2	1	2	11
21 Veterinary medicine	-	1	-	-	-	-	-	-	2
22 Healthcare	4	2	-	-	7	3	4	4	7
23 Social work	2	5	1	-	2	1	1	1	7
24 Sphere of service	9	6	-	2	1	1	4	-	10
25 Military sciences	8	18	-	-	2	-	-	-	-
26 Civil security	-	2	-	-	3	-	3	-	3
27 Transport	5	5	-	-	3	2	5	-	8
28 Public administration	6	9	1	2	-	7	1	1	5
29 International Relations	4	2	-	-	-	1	2	-	3

14 Електрична інженерія	-	6	-	-	1	-	2	-	2
15 Автоматизація та приладобудування	2	4	-	-	-	1	-	1	1
16 Хімічна та біоінженерія	-	-	-	-	1	2	-	-	-
17 Електроніка та телекомунікації	2	9	-	-	-	1	2	-	-
18 Виробництво та технології	4	2	-	-	1	1	7	-	5
19 Архітектура та будівництво	4	16	1	-	-	3	8	-	6
20 Аграрні науки та продовольство	7	3	1	-	-	2	1	2	11
21 Ветеринарна медицина	-	1	-	-	-	-	-	-	2
22 Охорона здоров'я	4	2	-	-	7	3	4	4	7
23 Соціальна робота	2	5	1	-	2	1	1	1	7
24 Сфера обслуговування	9	6	-	2	1	1	4	-	10
25 Воєнні науки	8	18	-	-	2	-	-	-	-
26 Цивільна безпека	-	2	-	-	3	-	3	-	3
27 Транспорт	5	5	-	-	3	2	5	-	8
28 Публічне управління та адміністрування	6	9	1	2	-	7	1	1	5
29 Міжнародні відносини	4	2	-	-	-	1	2	-	3

APPENDIX C. SEC recommendations on accreditation of study programmes (November, 2019 — July 2020)

Decision on accreditation of study programme	SEC decision	NAOA decision
Excellent Accreditation	16	12
Conditional (deferred)	541	562
Refusal	267	246
Re-accreditation	23	21
	2	-
Total	849	841

ДОДАТОК В. Рекомендації ГЕР щодо акредитації освітніх програм (листопад 2019 р. — липень 2020 р.)

Рішення про акредитацію ОП	Рішення ГЕР	Рішення НА
Зразкова Акредитація	16	12
Умовна (відкладена)	541	562
Відмова	267	246
Повторна експертиза	23	21
	2	-
Разом	849	841

APPENDIX D. List of NAQA's annual and periodic analyses

- NAQA (2019). *Vykonannia kryteriiv nadannia ta pidtverdzhennia statusu natsionalnoho zakladu vyshchoi osvity: Analitychnyi zvit* [Fulfilling the criteria for granting and confirming 'National Higher Education Institution' status: Analytical Report]. Kyiv: The National Agency for Higher Education Quality Assurance. Retrieved from <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/A-2019-1-20191015-3.pdf>
- NAQA (2020a). NAQA ANNUAL REPORT: 2019. Kyiv: The National Agency for Higher Education Quality Assurance. Retrieved from <https://en.naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/NAQA-REPORT.pdf>
- NAQA (2020b). *NAQA report on the distance accreditations: Experts' Survey - March-May 2020*. The National Agency for Higher Education Quality Assurance. Retrieved from <https://en.naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/08/NAQA-report-on-the-distance-accreditations.pdf>

ДОДАТОК Г. Показчик підготовки Агентством річних та аналітичних звітів

- Виконання критеріїв надання та підтвердження статусу національного закладу вищої освіти : Аналітичний звіт*. Київ: Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2019. 74 с. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/A-2019-1-20191015-3.pdf>
- Річний звіт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за 2019 рік / за заг. ред. проф. Сергія Квіта*. Київ: Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2020. 244 с. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/02/Звіт-2020.pdf>
- Звіт Національного агентства щодо опитування експертів у травні 2020 року*. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/08/Звіт-Національного-агентства-щодо-опитування-експертів-у-травні-2020-року.pdf>

APPENDIX E. List of NAQA members' publications and interviews (selected)

- Al'kema, V. (2020). Yakist vyshchoi osvity ta karantyn: novi mozhlyvosti [Quality of higher education and quarantine: new opportunities]. Retrieved from <https://naqa.gov.ua/2020/04/yakist-vyshchoi-osvity-ta-karantin-novi-m/>
- Artyukhov, A. (2019). Promoting Academic Integrity: Challenges for Ukrainian Universities. In D.M. Velliaris (Ed.), *Prevention and Detection of Academic Misconduct in Higher Education* (pp. 204–235). Hershey, PA: IGI Global.
- Artyukhov, A. (2020a). Stvorennia universytetskoï systemy zabezpechennia akademichnoi dobrochesnosti: normatyvna baza or/and/versus diievi mekhanizmy [Creating a university system of academic integrity assurance: the regulatory framework or / and / versus effective mechanisms]. Retrieved from <https://naqa.gov.ua/2020/03/stvorennia-universytetskoï-systemy/>
- Artyukhov, A. (2020b). Rezultaty akredytatsiinoï ekspertyzy: chy buly/ie/budut porushennia akademichnoi dobrochesnosti u ZVO? [Results of accreditation expert review: were / are / will there be violations of academic integrity in HEIs?]. Retrieved from <https://naqa.gov.ua/2020/04/rezultaty-akredytatsiinoï-ekspertyzy/>
- Artyukhov, A., & Vasilyeva, T. (2019). Research Integrity Dissemination System: “Science RIDS of Misconduct”. In A. Sandu, A. Frunza, & E. Unguru (Eds.), *Ethics in Research Practice and Innovation* (pp. 43–74). Hershey, PA: IGI Global.

ДОДАТОК Д. Показчик деяких публікацій та інтерв'ю членів Агентства

- Алькема В. Якість вищої освіти та карантин: нові можливості// Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. 2020. URL: <https://naqa.gov.ua/2020/04/yakist-vyshchoi-osvity-ta-karantin-novi-m/>
- Артюхов А. Результати акредитаційної експертизи: чи були/є/будуть порушення академічної доброчесності у ЗВО? // Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. 2020. URL: <https://naqa.gov.ua/2020/04/rezultaty-akredytatsiinoï-ekspertyzy/>
- Артюхов А. Створення університетської системи забезпечення академічної доброчесності: нормативна база or/and/versus дієві механізми // Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. 2020. URL: <https://naqa.gov.ua/2020/03/stvorennia-universytetskoï-systemy/>
- Бутенко А. Про співпрацю з роботодавцями // Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. 2020. URL: <https://naqa.gov.ua/2020/05/pro-sivpracyu-z-robotodavtsyami/>
- Вишинська Л. Голова Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти Сергій Квіт: про завдання НАЗЯВО, боротьбу із плагіатом і фінансову автономію для університетів // OPINION UA. 2019, 20 бер. URL: <https://opinionua.com/2019/03/20/golova-nacionalnogo-agentstva-iz-zabezpechennya-yakosti-vishhoi-osvity-sergij-kvit-pro-zavdannya-nazyavo-borotbu-iz-plagiatom-i->

- Butenko, A. (2020). Pro spivpratsiu z robotodavtsiamy [On cooperation with employers]. Retrieved from <https://naqa.gov.ua/2020/05/про-співпрацю-з-роботодавцями/>
- Dluhopolskyi, O. (2020). Kryterii "Navchannia ta vykladannia" pry akredytatsii osvitnikh prohram [Criterion "Teaching and learning" in accreditation of study programs]. Retrieved from <https://naqa.gov.ua/2020/04/критерій-навчання-та-викладання-пр/>
- Fesenko, L. (2020). Pro yakisne seredovishche v universyteti [On quality environment at university]. Retrieved from <https://naqa.gov.ua/2020/05/про-якісне-середовище-в-університеті/>
- Kvit, S. (2019, August 16). Nova systema akredytatsii [New accreditation system]. *ZN.UA*. Retrieved from <https://dt.ua/EDUCATION/nova-sistema-akreditaciyi-320848.html>
- Kvit, S. (2019, June 11). Yakisna vyshcha osvita (Vystup na Mizhnarodnii konferentsii "Rozbudova systemy zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity v Ukraini", 11-12 Chervnia 2019, KNTEU) [Qualitative Higher Education (Speech at the International Conference "Building a Quality Assurance System for Higher Education in Ukraine", June 11-12, 2019, KNUTE)]. *Osvitnia polityka*. Retrieved from <http://education-ua.org/ua/component/content/article/12-articles/1343-yakisna-vishcha-osvita-vistup-na-mizhnarodnij-konferentsiji-rozbudova-sistemi-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti-v-ukrajini-11-12-chervnya-2019-knteu>
- Kvit, S. (2020). Dosiahneni tsili ta plany Ahentstva na maibutnie

finansovu-avtonomiyu-dlya-universitetiv/

- Длугопольський О. Критерій «Навчання та викладання» при акредитації освітніх програм // Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. 2020. URL: <https://naqa.gov.ua/2020/04/критерій-навчання-та-викладання-пр/>
- Єременко О. Спільна мова комунікації // Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. 2020. URL: <https://naqa.gov.ua/2020/05/спільна-мова-комунікації/>
- Квіт С. Досягнені цілі та плани Агентства на майбутнє // Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. 2020. URL: <https://naqa.gov.ua/2020/03/досягнені-цілі-та-плани-агентства-на-м/>
- Квіт С. Нова система акредитації // ZN.UA. 2019, 26 лип. URL: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/nova-sistema-akreditaciyi-320848.html>
- Квіт С. Якісна вища освіта (Виступ на міжнародній конференції "Розбудова системи забезпечення якості вищої освіти в Україні", 11-12 червня 2019, КНТЕУ) // Освітня політика. 2019, 11 черв. URL: <http://education-ua.org/ua/component/content/article/12-articles/1343-yakisna-vishcha-osvita-vistup-na-mizhnarodnij-konferentsiji-rozbudova-sistemi-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti-v-ukrajini-11-12-chervnya-2019-knteu>
- Левантович О. Сергій Квіт: «Міністерство має посилювати свою роль як розумного модератора» // The Ukrainians. 2019, 23 жовт. URL: <https://theukrainians.org/sergiy-kvit/>
- Медведев В. Кожен працівник вкладає свою частину душі і праці у якість підготовки здобувача // Національне агентство із

- [Achieved goals and Agency's plans for the future]. Retrieved from <https://naqa.gov.ua/2020/03/досягнені-цілі-та-плани-агентства-на-м/>
- Levantovych, O. (2019, October 23). Serhii Kvit: «Ministerstvo maie posyliuvaty svoiu rol yak rozumnoho moderatora» [Serhiy Kvit: "The Ministry should strengthen its role as a smart moderator"]. *The Ukrainians*. Retrieved from <https://theukrainians.org/sergiy-kvit/>
- Medvediev, V. (2020). Kozhen pratsivnyk vkladaiе svoiu chastynu dushi i pratsi u yakist pidhotovky zdobuvacha [Each employee invests his share of soul and work in the quality of training of the student]. Retrieved from <https://naqa.gov.ua/2020/05/кожен-працівник-вкладає-свою-частину/>
- Prikhna, T. (2020). Pro ukrainskykh vchenykh ta nauku [About Ukrainian scientists and science]. Retrieved from <https://naqa.gov.ua/2020/06/5687/>
- Smyrna, L. (2020). Dystantsiina praktyka v mystetskii osviti [Distance practice in art education]. Retrieved from <https://naqa.gov.ua/2020/06/дистанційна-практика-в-мистецькій-ос/>
- Smyrna, L. (2020). Shchodo zabezpechennia neperervnosti vyshchoi mystetskoi osvity [On continuity of higher art education]. Retrieved from <https://naqa.gov.ua/2020/04/щодо-забезпечення-неперервності-вищ/>
- Stukalo, N. (2020). Pro internatsionalizatsiiu [On internationalization]. Retrieved from <https://naqa.gov.ua/2020/04/про-інтернаціоналізацію/>
- Stukalo, N., & Dluhopolskyi, O. (2020). Educational Programs zabezpechennia yakosti vyshchoi osviti. 2020. URL: <https://naqa.gov.ua/2020/05/кожен-працівник-вкладає-свою-частину/>
- Пріхна Т. Про українських вчених та науку // Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. 2020. URL: <https://naqa.gov.ua/2020/06/5687/>
- Смирна Л. Дистанційна практика в мистецькій освіті // Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. 2020. URL: <https://naqa.gov.ua/2020/06/дистанційна-практика-в-мистецькій-ос/>
- Смирна Л. Щодо забезпечення неперервності вищої мистецької освіти // Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. 2020. URL: <https://naqa.gov.ua/2020/04/щодо-забезпечення-неперервності-вищ/>
- Стукало Н. Про інтернаціоналізацію // Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. 2020. URL: <https://naqa.gov.ua/2020/04/про-інтернаціоналізацію/>
- Фесенко Л. Про якісне середовище в університеті // Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. 2020. URL: <https://naqa.gov.ua/2020/05/про-якісне-середовище-в-університеті/>
- Artyukhov A. Promoting Academic Integrity: Challenges for Ukrainian Universities // Prevention and Detection of Academic Misconduct in Higher Education / Ed. by D. M. Velliaris. Hershey, PA: IGI Global. P. 204–235.
- Artyukhov A., Vasilyeva T. Research Integrity Dissemination System: "Science RIDS of Misconduct" // Ethics in Research Practice and Innovation / Ed. by A. Sandu, A. Frunza, E. Unguru. Hershey, PA: IGI Global, 2019. P. 43–74.

Accreditation in Pandemic Times: Challenges for NAQA (Ukraine). *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 12(1Sup2), 167–172.

<https://doi.org/10.18662/rrem/12.1sup1/260>

Stukalo, N., & Simakhova, A. (2020). COVID-19 Impact on Ukrainian Higher Education. *Universal Journal of Educational Research*, 8(8), 3673–3678. <https://doi.org/10.13189/ujer.2020.080846>

Vyshynska, L. (2019, March 21). Chairman of the National Agency for Higher Education Quality Assurance, Serhii Kvit on the objectives of the NAHEQA, combating plagiarism and financial autonomy for universities. *OPINION UA*. Retrieved from

<https://opinionua.com/en/2019/03/20/serhii-kvit-on-the-objectives-of-the-naheqa/>

Wynnyckyj, M. (2020, July 4). Crisis has shown virtual quality assurance can work well. *University World News*. Retrieved from <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20200706101702976>

Yeremenko, O. (2020). Spilna mova komunikatsii [Common language of communication]. Retrieved from <https://naqa.gov.ua/2020/05/спільна-мова-комунікації/>

Stukalo N., Dluhopolskyi O. Educational programs accreditation in pandemic times: challenges for NAQA (Ukraine) // *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*. SI “Educational Challenges in Pandemic Times”. 2020. Volume 12, Issue 1 Sup. 2. P. 167–172. doi: 10.18662/rrem/12.1sup1/260

Stukalo N., Simakhova A. COVID-19 Impact on Ukrainian Higher Education // *Universal Journal of Educational Research*. 2020. Volume 8, Issue 8. P. 3673–3678. doi: 10.13189/ujer.2020.080846

Wynnyckyj M. Crisis has shown virtual quality assurance can work well // *University World News*. 2020, 4 лип. URL: <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20200706101702976>

Lists of used abbreviations

- ENQA** — European Association of Quality Assurance of Higher Education
- ESG** — The Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area
- HEI** — Higher education institution
- MoES** — Ministry of Education and Science of Ukraine
- NAQA** — The National Agency for Higher Education Quality Assurance (Ukraine)
- NQF** — The National Qualifications Framework (in Ukraine)
- SAR** — Self-assessment report
- SEC** — Sectoral expert councils

Перелік використаних абревіатур

- ГЕР** — Галузеві експертні ради
- ЗВО** — заклад(и) вищої освіти
- НРК** — Національна рамка кваліфікацій
- МОН** — Міністерство освіти і науки України
- ENQA** — Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти
- ESG** — Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти
- SAR** — Звіт самооцінювання

НАЗЯВО-А/2020/4